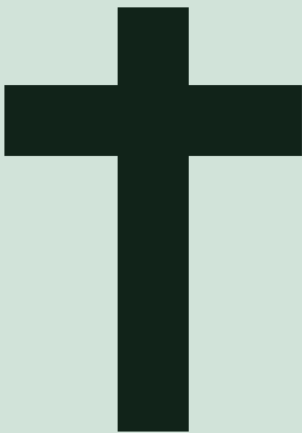

Alkitab Tambee

Portions of the Holy Bible in the Mori Atas language of
Indonesia: Alkitab Tambee (New Testament+)

Alkitab Tambee

Portions of the Holy Bible in the Mori Atas language of Indonesia: Alkitab Tambee (New Testament+)

copyright © 2025 The Seed Company

Language: (Mori Atas)

Contributor: Yayasan Kartidaya Sahabat Indonesia

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.

You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2025-05-15

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 15 May 2025 from source files dated 15 May 2025
5163d99f-ad98-5f6c-8191-d3d949e93579

Contents

Wunta Kareba Me'ambo Lukasi

Le'eruanu

Wunta Kareba Me'ambo henu inukino i Lukasi tumutulu'o mongkono Iesu Mokole henu dinandiro Ue Ala tiaro to Isaraeli ka lowono mia. Henu mo'uki Wunta neea iwonoto i Lukasi, aso mia dotoro henu mokowalio i Paulu la koleko-leko'ano mompalele Kareba Me'ambo (Kol. 4:14). Larono mo'uki Wunta neea, i Lukasi paresa'o pau ka winowauro Iesu te'embu la mia henu tuwu meronga saru Iesu (Luk 1:1-2). I Lukasi mbo'u mo'uki Wunta inanggaro rasul henu tumutulu'o mongkono tuwuno ka tepaleleno mia sarani umarino Iesu mewue'ako i suruga.

I larono Wunta neea, Iesu mepau mongee Iwono pinowei angga'a te'embu la penaoro Ue Ala la mia mokokolaro (Luk. 4:18). Kanoamba tinunggairo Iesu inuki mbo'u i Lukasi 19:10 iwonoto, “Nggale mowusu ka mongkadudui mia henu tesosaelo.” I laro Wunta neea, mantii ta'alu Iesu hawe mongkadudui lowono mia (Luk. 2:10, 30-32; 24:47), kano butu to lahudi saru adio rupa pinaralu, tewunso mia henu rineke kano paralu. Tempono ikito mobasa Wunta neea, mantii pompehohawaro Iesu la mia mokokolaro (Luk. 7:22; 21:1-4), la mia tehala (Luk. 5:30-32; 7:37-50; 15:1-2), la erowai (Luk. 7:11-17; 8:2-3; 10:38-42; 13:10-13) ka la ana-ana (Luk. 8:41-42, 54-55; 9:38-42, 46-48; 18:15-17).

Ihino Wunta Kareba Me'ambo Lukasi

Tinungkaino i Lukasi mo'uki Wunta Lukasi 1:1-4

Hinaano Iohane to Pobaho ka hinaaro Iesu 1:5—2:52

Iesu binaho ka inara-arahako Mokole Onisu 3:1—4:13

Inanggaro Iesu i Galilea 4:14—9:50

Inanggaro Iesu la koleko-leko'ano lumeko i Ierusale 9:51—19:27

Minggu pokotompa Iesu i Ierusale 19:28—23:56

Iesu tuwu mekule ka mopokiteo koroiNo la petondaNo 24:1-53

Tinungkaino Wunta neea

¹ Teopilu henu pinelang kai,

Adio mia mpe'usaha po'uki tutulu mongkono henu gag i olondo,

² heleo henu ro palele'o ndi ikito, mia henu amba-ambano mengkitoakeo mataro ka palele'o olai kareba raa'a.

³ Ho'iotu raa'a, umaringgu paresa'o mentee-mentee opio henu gag i te'embu la amba-ambano, iaku mokosi'o nggale umuki'akomu te'atora tumonda'o posunsuno tutuluno.

⁴ Ta'alu lira'a, iiko bisa tumo'orio ta'alu lowono henu upinaguru'ako mentee su'u.

Pepoto'ori mongkono hinaano Iohane to pobaho

⁵ Tempono i Herode gag i mokole i waawute Iudea, hina aso pu'u petewawo pesomba henu mengeengako i Sakaria. Iwono raa'a aso mia te'embu la bawaano i Abia.✱ Walino mbo'u inuleno Petewawo Pesomba Langkai Haruni, ngeeno i Elisabe.

⁶ Iworo neea mia henu tinuwuro mokonsanaa'iro Ue Ala ka iworu takau kano pompasala-sala tumonda'o lowono parenta ka atora-atoraro i Ue.

✱ 1:5 1Taw. 24:10

⁷ Kanggo iworo karo pe'ana akono i Elisabe bita ka iworo mbo'u mosu'oiroto.

⁸ Aso tempo, tempono bawaano i Abia mohawe tiano mo'angga i Doharo Ue Ala, i Sakariato henu lumolako'akeo angga'a gagi pu'u petewawo pesomba i aroro Ue Ala.

⁹ Pu'u petewawo pesomba pia mompatantu isia nggale mendamo i laro Doharo Ue Ala saru mompake lotrei. I Sakaria kono lotrei mendamo monsunu dupa rahea.

¹⁰ Tempono dupa raa'a sinunu, lowono mia henu i bungkuno mekakai.

¹¹ Bingkosako aso mala'ekaro Ue Ala mopokiteo koroino ndi Sakaria. Mala'eka raa'a mentada i koanano po'iangga ponsunua dupa.

¹² Tempono i Sakaria kumiteo mala'eka raa'a, iwono takau tekokoni ka doito.

¹³ Kanggo mala'eka raa'a mepau ndi iwono, "Hooto doito Sakaria, pekakaimu hinorioto. I Elisabe wālimu nggale me'ana'ako aso ana tama ka iiko asolekono ngumeengakeo Iohane.

¹⁴ Iiko nggale sanaa ka memawongko ka adio mia mpo'unde ta'alu ana raa'a pine'ana'akoto.

¹⁵ Iwono nggale gagi mia henu takau mantudu i aroro Ue Ala. Iwono kano po'enu anggoro ara enua henu mompokomolangu. * Iwono nggale bukeako Penao Mempori te'embu la kompono ineno.

¹⁶ Adio to Isaraeli nggale no waweiro mekule ndi Ue Alaro.

¹⁷ *Iwono nggale koleko-leko mele'erui'iro Ue Ala ka ompasadi'akeo ansalaRo i laro roso ka pobawa henu menggena saru nabi Elia, kano aroaro uma-uma me'ambo mekule la ana-anaro ka mia henu tai metenunu ndi iworo Ue Ala nggale mekule mompewowolo henu mentee. Lowono raa'a no wowau'o Iohane kano ompasadia aso bawa henu pototono ndi iworo Ue Ala."

¹⁸ Humoringo raa'a i Sakaria mepau la mala'eka raa'a, "Ehende kunggale tumo'orio lowono raa'a? Akono mosu'o akuto. Walinggu mbo'u mosu'oto takau nggale me'ana."

¹⁹ Mala'eka raa'a sumangki, "Iaku neea Gabrieli, henu biasa mentada i aroro Ue Ala. No tena'aku mepau ndi iiko ka pau'akomu kareba me'ambo neea.*

²⁰ Lowono henu kupau'akomu, aso tempo asolekono gagi. Kanggo akono iiko kau pe'ale-aleo opio henu kupau'o, iiko nggale gagi bebe ka kaulo mokoepau ranta anamu pine'ana'ako."

²¹ Kontongaano raa'a mia henu mensikorio i Sakaria kombaa, akono iwono epie'oto lahi i laro Doharo Ue Ala.

²² Tempono i Sakaria meluarako te'embu i Doharo Ue Ala, iwono andono bisa mepau'akero. Kumiteo raa'a, ro mento'orioto ta'alu iwono monggito arapio i laro Doharo Ue Ala, akono iwono butu no kawē-kawē'iro ka andono pokopepau.

²³ Menseno popio oleo, umarioto angga'ano. Kanoamba mekule i dohano.

²⁴ Ambono epie te'embu rahea, mentia'oto i Elisabe walino. Olimo betu'e epieno i Elisabe kano hori meluarako te'embu i dohano. * I Elisabe mepau,

²⁵ "Iwonoto neea henu winowauro Ue Ala ndi iaku. Iworo barakati'aku ka umoninio mokoko'iinggu i aroro mia akono bitanggu."

Pompoto'ori mongkono hinaaro Iesu

* 1:15 Bil. 6:3 * 1:17 Mal. 4:5-6 * 1:19 Dan. 8:16; 9:21 * 1:24 Elisabe kano hori meluarako te'embu i dohano: Akono iwono sumikorio kompono langkai henu mokomengkaa'o ta'alu iwono kano bita.

²⁶ Menseno i Elisabe mentia oono betu'e, Ue Ala tumena'o mala'eka Gabrieli lumeko i wute Nasare la'aso waawute i Galilea.

²⁷ Gabrieli tinena lumeko la'aso ana erowai henu ambono petao mengeengako i Maria. Iwono raa'a mesamboraoto saru aso tama henu mengeengako lusu inuleno mokole Daudi.✱

²⁸ Tempono mala'eka raa'a mewunso i dohano i Maria, mala'eka raa'a mongee, "Taabe, ikomiu henu pine'arora, Ue kumongkomiko."

²⁹ Maria takau tekokoni humoringo pauno mala'eka raa'a, ranta mesisikeno i laro aroano, pio pengkonoano petabe raa'a.

³⁰ Mala'eka raa'a mongee ndi iwono, "Hooto doito Maria, akono iiko pine'arora i arono Ue Ala.

³¹ Iiko nggale mentia ka nggale me'ana'akeo aso ana tama ka iiko nggale ngumengakeo Iesu.✱

³² Iwono nggale gagi marambaa ka ngineengako Anaro Ue Ala henu i wawono takau. Ka Ue Ala nggale mokogagio pu'u poparenta heleo mia mosu'ono i Daudi.✱

³³ Iwono nggale gagi mokole la lowono inuleno Iako iwonoto Isaraeli henu tai hina tampulaano ka poparentaNo tai hina pinggoaano."

³⁴ Mongee'oto i Maria la mala'eka raa'a, "Ehende nggale bisa gagi, akono iaku da ana erowai?"

³⁵ Sumangki mala'eka raa'a, "Pena Mempori nggale hawe ndi iiko ka pobawaro Ue Ala nggale kumongkomiko, ho'ioto pu'uno ana henu nggale pine'ana'akomu raa'a nggale nginee mempori, Anaro Ue Ala.

³⁶ Pewowolo'o Maria, i Elisabe petiamu raa'a, tekonai mentia oono betu'e mapono mosu'oto ka mia mpongee, iwono bita.

³⁷ Kanggo akono la Ue Ala kano hina henu tai gagi."✱

³⁸ Mongee'oto i Maria, "Iaku neea ataro i Ue, gagito la ngkoroinggu heleo henu pinaumiu." Umari raa'a, lumekoto mala'eka mobintao i Maria.

Maria lumeko tepohawe'akeo i Elisabe

³⁹ Kano epie te'embu rahea, lumekoto i Maria la'aso inie i waawute Iudea[†] henu makuntoruku.

⁴⁰ Menseno hawe ndepano iwono mewunso i dohano i Sakaria ka metabe ndi Elisabe.

⁴¹ Tempono i Elisabe humoringo petabeno i Maria, ana-ana henu nopen-tia'akeo raa'a melelu ka i Elisabe bukeako Pena Mempori.

⁴² Kanoamba i Elisabe mepau mompetea ndi Maria lenie, "Ue Ala barakatiko torea te'embu la lowono erowai mesue ka ana henu upentia'akeo Ro barakati'o Ue Ala.

⁴³ Tembio kano gagi lenie ndi iaku ranta ineno Uenggu hawe mai tepohawe'akune?

⁴⁴ Kiteo, tempono kuhoringo petabemu, ana henu i laro komponggu melelu mo'unde.

⁴⁵ Me'urakoto akono iiko mompe'alo-alo ta'alu pio henu pinauro Ue Ala ndi iiko mentee su'u nggale gagi."

Nani po'unde-undeno i Maria

⁴⁶ ✱ I Maria mepau,
"Penaonggu umunde-unde'iro Ue Ala,

⁴⁷ ka aroanggu sanaa, akono Ue Ala kumadudui'aku,

⁴⁸ akono Ue Ala kumiteoto tinuwunggu, ataRo henu mokoko'undu.

✱ 1:27 Mat. 1:18 ✱ 1:31 Mat. 1:21 ✱ 1:32 2Sam. 7:12,13,16; Yes. 9:6 ✱ 1:37 Kej. 18:14 † 1:39 Iudea: Neea iwonoto ngee waawute henu winei'ako la to Iehuda asompihe. ✱ 1:46 1Sam. 2:1-10

Mentee'ano mompamula oleo neea, lowono mia nggale mpongee iaku neea
binarakatiro Ue Ala,

⁴⁹ akono Ue Ala henu pobawa mowowau henu langkai ndi iaku ka
ngeeRo Mempori.

⁵⁰ Ue Ala mehohawa'iro mia henu metotoako ndi Iworo hawe la inulero.

⁵¹ Iwono mowowau henu kombaa'akoa saru pobawaNo
ka Iwono sumaariro mia henu mompelangka-langkai.

⁵² Mokole Nopotiingiro te'embu la petunda'aro
ka mia henu mokoko'undu No pokolangkai'iro.

⁵³ Mia henu momoli No pokomowoto'o saru kaanga henu me'ambo,
kanggo mia henu sugi Ro tena'iro lumeko saru kae molimbo.

⁵⁴ AtaRo to Isaraeli Ro tulungiuro
akono Ro pewowolo'o pompehohawaRo,

⁵⁵ henu dinandiRo la mia mosu'ondo i Burahima ka inuleno, hawe la
pokotompaano.”✧

⁵⁶ Umari raa'a otolupo betu'e epieno no po'ia i Maria ndi Elisabe, umari
raa'a kanoamba mekule i inieno.

Hinaano Iohane To pobaho

⁵⁷ Haweoto betu'eno i Elisabe nggale me'ana. Iwono me'ana'akeo aso ana
tama.

⁵⁸ Tempono petengi-tengi dohano ka petiano humoringo ta'alu Ue Ala
mopokiteo pompehohawaRo ndi iwono, iworo lowo mensanaa meronga-
ronga saru iwono.

⁵⁹ Kohoalu oleono, mehaweiroto i dohano i Sakaria mentonda'o gau
petindi'ano ana-ana raa'a, ka iworo minggi ngumengaakeo ana-ana raa'a i
Sakaria, montonda ngeeno, umano.

⁶⁰ Kanggo ineno ana-ana raa'a mongee, “Hooto, iwono asolekono ngineen-
gako Iohane.”

⁶¹ Humoringo raa'a, iworo mpongee'akeo, “Kano hina te'aso mia i olono
petiamu henu mingeengako ngee lira'a.”

⁶² Gagi iworo mpesikeno la umano ana-ana raa'a butukoa ro kawe-kawe'o,
nggale ngineengako isia ana-ana raa'a.

⁶³ I Sakaria momoni wasu po'ukia ka no uki'o, “Ngeeno Iohane.” Iworo
lowo kombaa.

⁶⁴ Tempo koa raa'a mbo'u, i Sakaria mokoepau'oto ka umunde-unde'iro
Ue Ala.

⁶⁵ Kumiteo lowono raa'a, lowono petengi-tengi doharo doito ka lowono
henu gagi raa'a iworo mempopau'o la lowono inie henu hina i torukuno
Iudea.

⁶⁶ Lowono mia henu humoringo raa'a numa'o i laro aroaro ka mepau,
“Nggale gagi pioke ana-ana neea?” Akono ro mengkiteo pobawaro Ue Ala
kumongkomio.

Nani po'unde-undeno i Sakaria

⁶⁷ Ka i Sakaria, umano ana-ana raa'a bukeako Penao Mempori ka iwono
mompokotehawe pau henu nggale gagi lenie,

⁶⁸ “Inunde'iroto Ue Alaro to Isaraeli
akono Iworo tepotowoakero bawaaRo ka motolahiuro.

⁶⁹ Ropoweikito aso mia pongkadudui henu moroso
te'embu la inuleno i Daudi ataRo,

⁷⁰ heleo henu dinandiRo te'embu asompihe

- telu la wiwiro nabi-nabiRo henu tinimakiRo.
⁷¹ Iwono medandi motolakito te'embu la uwelindo,
 ka te'embu la ngaero lowono mia henu umo'alie'akito,
⁷² karo popokiteo pompehohawaRo la mia mosu'ondo asompihe,
 ka pedandiRo henu mempori raa'a nggale Ropokomengkaa'o.
⁷³ Iwonoto pedandi'a henu Ro pau'o telu la sumpa la mia mosu'ondo i
 Burahima,
⁷⁴ kato tepotola te'embu la ngaero uwelindo,
 ka ikito bisa mesombai'iro henu kano hina doitondo.
⁷⁵ Iworo medandi lira'a, kano i laro tinuwundo i wawontolino neea,
 ikito bisa mesombai'iro montonda tuwu mempori ka mokonsanaa'o
 aroaRo.
⁷⁶ Ka iiko ananggu, iiko ungga nggale ngineengako nabiro Ue Ala henu i
 wawono takau,
 akono iiko ungga nggale mele'erui'iro Ue Ala mompasadia'akeRo
 ansalaRo.*
⁷⁷ Iiko ungga nggale mompalele la bawaaRo mongee iworo nggale inampuni,
 ta'alu Ue Ala umampuni'iroto te'embu la halaro.
⁷⁸ Akono pe'aroaro Ue Alando henu bukeako pompehohawa tepotowo'akito
 heleo mata'oleo wantahikito te'embu i suruga,
⁷⁹ kano wantahio mia henu tuwu la rokomaano ka henu doito la matea,
 kano wawokito i laro tuwu'a henu sintuwu."*
⁸⁰ Anano i Sakaria raa'a kolangka-langkaino ka komoro-morosono peton-
 dano ndi iworo Ue Ala, ka iwono mo'ia la pada one ranta hawe tempono no
 pamula'o angga'ano mompalele pauro Ue Ala la to Israeli.

2

Iesu pine'ana'ako

- ¹ Kano epie umarina Iohane pine'ana'ako, Mokole Langkai Roma molu-
 arako parenta metena la lowono henu la pomparenta'a i Roma mepe'uki
 ngee.
² Iwonoto neea pe'ukia ngee henu ko'aso winowau tempono Kireniu gagi
 akele i Siria.
³ Gagi lowono mia tempo raa'a mpekule mpe'uki ngee i inie mpu'uro.
⁴ Lira'a koambo'u Iusu lumeko te'embu i Nasare i waawute Galilea,
 lumeko i waawute Iudea i inieno Daudi henu ngineengako Beteleme, akono
 iwono mbo'u te'embu inuleno i Daudi.
⁵ Iusu lumeko mepe'uki ngee saru samborano i Maria henu tekona
 mentia.
⁶ Kontongaaro i Beteleme, haweoto tempono i Maria nggale me'ana.
⁷ No pe'ana'akeo aso ana tama, anano henu ko'aso. Anano raa'a tinongo-
 hako tarango hawu, kanoamba pinolero la dula, akono iworo tai mohawe
 doha perato'a.

To pompakambi ka mala'eka

- ⁸ I wute raa'a, hina to pompakambi henu mpo'ia la mpada mpogagai
 pinotuwuro, notekonai wongi.
⁹ Bingkosako mentadaoto mala'ekaro i Ue orambiakero ka marambaaro i
 Ue wantahiho, ranta karo tedoa medoito. ¹⁰ Kanggo mala'eka raa'a mongee,
 "Hooto doito. Pehoringakeo, iaku hawe mowawo kareba me'ambo ndi
 ikomiu, iwonoto kareba henu tedoa mawongkoa lowono mia.

¹¹ Oleo neea i inieno Daudi, hinaoto Mokole Pongkaduduimiu, Iwonoto Kirisitu Ue.

¹² Neea tondonino, ikomiu nggale mehawe'o aso dolo-dolo tinongohako saru tarango hawu ka pinolero la dula."

¹³ Bingkosako mala'eka raa'a romperongao adio mala'eka mesue, henu mpo'unde-unde ndi Ue Ala. Ro mponggee,

¹⁴ "Marambaa tiaro Ue Ala henu i suruga, ka sintuwu karodoa i wawontolino, la mia henu mokonsanaa'o aroaNo."

¹⁵ Menseno mala'eka-mala'eka mobintairo ka mpekule i suruga, to pompakambi raa'a mpepau-pau pada iworo, "Maito to meleko i Beteleme, mengkiteo arapio henu gagi ndepano, heleo henu pinauro i Ue ndi ikito."

¹⁶ Umarino raa'a pompari-pariuro meleko, ro mehawe'oto i Maria ka Iusu, ka dolo-dolo raa'a henu tekona pinolero la dula.

¹⁷ Temporo to pompakambi mengkiteo dolo-dolo raa'a, ro mepau'oto opio henu pinauno mala'eka mongkono dolo-dolo raa'a.

¹⁸ Ka lowono mia henu mehoringo opio henu pinauro to pompakambi raa'a, gagi mengkombaa lowo iworo.

¹⁹ Kanggo i Maria numaa'o lowono raa'a i laro aroano ka mewowolo'o.

²⁰ Umari raa'a mpekuleiuro to pompakambi raa'a ka mpo'unde-unde ka mompelangkai Ue Ala, akono lowoakoano henu ro mehoringo ka ro mengkiteo, lowono menggena heleo opio henu ngineeno mala'eka raa'a.

Iesu tinindi ka pinewengako ndi Ue

²¹ Menseno sombo hoalu oleo tinuwuno Ana raa'a, Iwono tinindi ka ngineengako Iesu, heleo ngee henu pinauno mala'eka tempono ambono pentia'akeo ineNo.*

²² Menseno sombo patompulo oleo Maria me'ana, haweoto tempono tiano Iusu ka i Maria lumeko i Ierusale nggale wowau'o pokomemporia koroi umarino me'ana montonda atora Taura Musa. Iworo mewaweo mbo'u Iesu kano pinewengako ndi Ue Ala.*

²³ Gau raa'a ro wowau'o, akono hina te'uki la atora Taura lenie, "Lowono ana tama henu ko'aso, asolekono pinewengako tiaro Ue Ala."

²⁴ Iworo mbo'u nggale mompesomba'ako pesomba, iwono aso pasa sui-sui wurongkonggou ara oruo anano sui-sui marapati, heleo henu pinatan-tuoto la atora Taura.

²⁵ Tempo raa'a i Ierusale, hina aso mia mengeengako i Simeo. Iwono aso mia henu mentee ka metenunu ndi Ue. Iwono epie'oto monsisikori Mokole Pongkadudui Henu Dinandiro Ue Ala hawe mongkadudui to Israeli. Penao Mempori kumongkomio,

²⁶ ka Penao Mempori umarioto mepau ndi iwono, mongee iwono ambonolo mate ta'alu ambono kiteo Mokole Pongkadudui Henu Dinandiro Ue Ala.

²⁷ I Simeo hawe i Doharo Ue Ala akono pontaateno Penao Mempori. Tempo raa'a mbo'u Iusu ka i Maria waweo Iesu nggale pinewengako ndi Ue Ala tumonda'o atora Taura,

²⁸ no aleo Ana raa'a ka sumoseneo kanoamba umunde-unde'iro Ue Ala no pongee lenie,

²⁹ "Lenie Ue, po'inengoto ataMiu neea lumeko i laro sintuwu karodoa montonda pauMiu.

³⁰ Akono matangu kumiteo pongkadudui henu te'embu ndi Ikomiu,

³¹ Pongkadudui raa'a henu Ipatinda'oto i aroro lowono tongku.

32 Ana neea heleo wanta henu nggale wantahio lowono tongku mesue, ka Iwono nggale mowawo marambaa la tongkuMiu to Israeli.”✠

33 Humoringo henu pinauno i Simeo mongkono Iesu raa'a, tedoa kombaa umaNo ka ineNo.

34 Kanoamba i Simeo barakati'iro ka mongee ndi i Maria, ineNo Ana raa'a, “Kiteo, heleo henu pinatantu Ue Ala, mongee te'embu la Ana neea adio mia Israeli nggale mensinolangi ka adio koambo'u henu kinadudui. Iwono nggale gagi tondoni te'embu la Ue Ala ka adio mia tai mentarima'o.

35 Ka akono Iwono, mengkaa'oto opio henu pinewowoloro adio mia. Maria, mahaki aroamu te'ingga heleo aroamu inuhu'ako ponai.”

36 Rahea'o mbo'u hina aso nabi erowai, henu mengeengako i Hana anano i Panueli te'embu la tongkuno Asere. Iwono raa'a mosu'ooto su'u. Opisu nta'u no pebawaa saru tamano,

37 ka lenie iwono tuwu erowai, ka tinuwuno halumpuloto ka ompa ta'u. Iwono raa'a makari lumeko la Doharo Ue Ala, mowanda ka wongi mesomba ndi Ue Ala saru mepuasa ka mekakai.

38 Tempono i Simeo mepau, i Hana mbo'u hawe rahea. Iwono hawe umunde-unde Ue Ala ka no pau'o mongkono Ana raa'a la lowono to Israeli henu hina rahea henu mensikorio tolaa te'embu la mapariaro.

39 Umari Iusu ka i Maria wowau'o lowono parenta atora Taura, mpekuleirototo la mpo'iangaro i waawute Nasare i Galilea.✠

40 Ana raa'a kolangka-langkaiNo ka komoro-morosoNo ka Iwono gagi mokosongka ka Ue Ala takau mehohawa'o.

Iesu tumonda'o mia mosu'oNo lumeko la Doharo Ue Ala

41 Sombo nta'u mia mosu'ono Iesu lumeko i Ierusale la oleo langkai Paskaa* to Iahudi.✠

42 Menseno hopuloto ka oruo nta'u tinuwuno Iesu, melekoiroto i Ierusale heleo henu biasano ro mewowau'o to Iahudi la oleo langkai.

43 Menseno umarioto oleo langkai raa'a, mekuleirototo mia mosu'oNo. Iworo tai tumo'orio mongee Iesu me'ia'ako Ierusale.

44 Iworo mongee No tonda'o lowono mia henu mperongaro. Aso oleoto ro melolako kanoamba ro wusu'o Iesu i olono petiaro ka mia mesue henu tepoto'oriro.

45 Akono iworo tai tepohawe'akeo, ho'ioto karo pekule mbo'u i Ierusale lumeko wusu'o.

46 Ko'otolunoto oleo ro wusu'o, ro haweoto Iesu i Doharo Ue Ala, tekona metunda meronga saru mia mpande atora Taura, mehoringakero ka mesikeno ndi iworo.

47 Lowono mia henu mehoringo opio henu pinauNo, takau mengkombaa akono takau adio henu No to'orio, ka sangkiNo takau mentee.

48 Tempono mia mosu'oNo kumiteo Iesu, iworo tekokoni ka ineNo mongee ndi Iwono lenie, “Ana, tembio Kau powowau lenie ndi ikami? Iaku ka umaMu salalaro wusuKo.”

49 Iesu sumangki, “Uma, ine, tembio kai wusu Aku? Ikomiui kai to'orio mongee Iaku neea asolekono mo'ia i Doharo UmaNggu.”

50 Kango karo hawe laro'o opio ngineeNo.

51 Kanoamba Iesu mekule merongairo i Nasare, ka pia metenunu la mia mosu'oNo. Ka ineNo numaa'o lowo henu gagi raa'a i laro aroano.

52 Iesu kolangka-langkai ka pande ka Ro pehohawa'o Ue Ala ka mia.✠

✠ 2:32 Yes. 42:6; 49:6; 52:10 ✠ 2:39 Mat. 2:23 * 2:41 Paskaa: Oleo pinotola te'embu la pine'ata to Israeli te'embu la pine'ata tongku Masiri. ✠ 2:41 Kel. 12:1-27; Ul. 16:1-8 ✠ 2:52 1Sam. 2:26; Ams. 3:4

3

Iohane To pobaho

¹ La nta'u hopulo ka olimo te'embu la poparentano Mokole Langkai Tiberiu, tempono i Pontiu Pilatu gagi akele i waawute Iehuda, ka i Herode gagi mokole i waawute Galilea, i Pilipu petiano gagi mokole i waawute Iturea ka i Tarakoniti, i Lisania gagi mokole i waawute Abilene,

² I Hanasi ka i Kaiapa* gagi Petewawo Pesomba Langkai. Tempo raa'a haweoto pauno Ue Ala ndi Iohane anano i Sakaria la pada one.

³ Menseno Ue Ala mepau lira'a, lumekooto Iohane la lowono waawute i lembono korono Iarade ka iwono mepau mokora, "Imemoseato ka impewengakeo koroimiu binaho kano Ue Ala umampunio lowono halamiu.

⁴ Henu no wowau'o Iohane raa'a menggena heleo henu te'uki la Wunta nabi Iesaia. Lenie no pongee, Hina mia henu mepau mokora la pada one,

'Patinda'o ansalaro i Ue,
pomoli'o ansala henu nggale telii'aNo.

⁵ Lowono lembono nggale hinowui, toruku ka tamungku nggale pinelembo. Ansala henu molengku nggale pinomoli, ka ansala henu makuntoruku nggale pinokorata.

⁶ Ka lowono mia i wawontolino neea, nggale kumiteo Ue Ala mongkadudui mia.' "

⁷ Adio mia mehawe ndi Iohane momoni kano binaho. Iohane mongee ndi iworo, "Ikomi inuleno ule me'ipo! Hooto impompewowolo mongee, ta'alu binaho komiuto, ikomi bisa molao te'embu la tekudaro Ue Ala henu nggale hawe.

⁸ Gagi ta'alu tinuwumu mosea'oto, popokiteoto gaumu henu me'ambo. Hooto impompewowolo i laro aroamiu, 'Ikami neea inuleno i Burahima gagi ikami tai nggale kono pohukuro Ue Ala.' Kupau'akomiu, Ue Ala bisa bali'o wasu-wasu raa'a gagi ana-anano i Burahima.

⁹ Pohukuro Ue Ala heleo uase henu tetindaoto la mpu'uno kau ka lowono kau henu tai mewue me'ambo, nggale tinuehi kanoamba tinadi la apui."

¹⁰ Mia adio mesikeno ndi iwono, "Ta'alu lesie, pio henu asolekono ki mpowowau?"

¹¹ Sumangkioto Iohane, "Isia henu hina oruo lembano, asolekono no wei'akeo aso lembano la henu tai hina lembano, ka isia hina kangaano asolekono no powei'o la henu tai hina kangaano."

¹² Tempo raa'a mehawe mbo'u to ponsinga sima henu minggu pebaho ka mpesikeno ndi iwono, "Guru, opio henu asolekono kimewowau'o?"

¹³ No sangkiro, "Hooto imponsinga torea, henu pinatantuoto ndi ikomiu."

¹⁴ Popio'iro sorodadu mbo'u hawe mpesikeno ndi iwono, "Ikami, opio henu kinggale mpowowau?" Iohane sumangkiro, "Hooto alongkora'o doiro mia ka hooto petuluriako la mia saru tuluri henu tai mentee kano iiko bisa umaleo doino. Pesomboto tinuwumu saru gagimu."

¹⁵ Lowono mia rahea mpesikori ka monsikori manasa Iohane neea Mokole Pongkadudui Henu Dinandiro Ue Ala.

¹⁶ Ho'ioto kano Iohane mongee ndi iworo lowo, "Iaku baho'akomiu saru uwoi. Kanggo, Iwono henu lalua pobawa sekono iaku nggale hawe. Wowoho ongono sapatuNo tokoa, tai tepototo. Iwono nggale baho'akomiu saru Penao Mempori ka apui.

* 3:2 Hanasi ka i Kaiapa: Hanasi iwono raa'a poro umano Kaiapa henu andono gagi petewawo pesomba langkai kanggo da rompelangkai'o mia.

¹⁷ Iwono nggale monsia'o mia henu me'ambo ka mia mosa'a, heleo duku henu tetindaoto la ngkaeNo nggale mokomorina'o pae ranta kano morina, ka mokosi'o pae henu morina i laro si'eNo. Kanggo pae henu mo'apa, nggale No soruo la apui henu tai pinokopepate."

¹⁸ Da adio patudu mesue henu pinaleleno Iohane tempono mompalele Kareba Me'ambo la mia adio.

¹⁹ Aso tempo Iohane kumuahakeo mokole Herode akono umaleo i Herodia walino petiano gagi walino, ka akono lowono winowauno henu mosa'a.

²⁰ Kanggo mokole Herode tumambai'o mosa'ano saru mondamoho Iohane i laro tarungku.

Iesu anaro Ue Ala binaho

²¹ Menseno adio mia mebinaho, ka tempono Iesu mbo'u binaho ka tekonai mekakai, te'ungkahioto langi,

²² ka metii'oto Penao Mempori heleo sui-sui marapati i wawoNo. Ka tehori suara te'embu i langi, no pongee, "Ikoto AnaNggu henu Kupehohawa'o, henu mokomawongko'o aroaNggu."

Posunsuno henu umule'o Iesu

²³ Tempono Iesu pamula'o angga'aNo, tinasere tinuwuno Iesu tolu mpu-loto nta'u. Montonda pohaweno mia, Iwono raa'a anano Iusu. Iusu raa'a anano i Eli.

²⁴ I Eli anano i Matati, i Matati anano i Lewi, i Lewi anano i Maleki, i Maleki anano Ianai, Ianai anano Iusu,

²⁵ Iusu anano i Matika, i Matika anano i Amosi, i Amosi anano i Naimi, i Naimi anano i Heseli, i Heseli anano i Nagai,

²⁶ i Nagai anano i Maati, i Maati anano i Matika, i Matika anano i Simej, i Simej anano Ioseki, Ioseki anano Ioda,

²⁷ Ioda anano Iohanani, Iohanani anano i Resa, i Resa anano i Serubabeli, i Serubabeli anano i Salatje, i Salatje anano i Neri,

²⁸ i Neri anano i Maleki, i Maleki anano i Adi, i Adi anano i Kosami, i Kosami anano i Elimoda, i Elimoda anano i Eri,

²⁹ i Eri anano Iesua, Iesua anano i Eliese, i Eliese anano Iorimi, Iorimi anano i Matati, i Matati anano i Lewi,

³⁰ i Lewi anano i Simeo, i Simeo anano Iehuda, Iehuda anano Iusu, Iusu anano Ionami, Ionami anano i Eliaki,

³¹ i Eliaki anano i Melea, i Melea anano i Mina, i Mina anano i Matata, i Matata anano i Nata, i Nata anano i Daudi,

³² i Daudi anano Isai, Isai anano i Obe, i Obe anano i Boasi, i Boasi anano i Salamo, i Salamo anano i Nahaso,

³³ i Nahoso anano i Aminada, i Aminada anano i Adimini, i Adimini anano i Arani, i Arani anano i Heseroni, i Heseroni anano i Peresi, i Peresi anano Iehuda,

³⁴ Iehuda anano Iako, Iako anano Isaki, Isaki anano i Burahima, i Burahima anano i Tera, i Tera anano i Nahori,

³⁵ i Nahori anano i Serugi, i Serugi anano i Rehu, i Rehu anano i Pelegi, i Pelegi anano i Eberi, i Eberi anano i Salamo,

³⁶ i Salamo anano i Kenani, i Kenani anano i Arapasa, i Arapasa anano i Semi, i Semi anano i Noho, i Noho anano i Lame,

³⁷ i Lame anano i Metusala, i Metusala anano i Eno, i Eno anano Iaresi, Iaresi anano i Mahaleli, i Mahaleli anano i Kenani,

³⁸ i Kenani anano i Enosi, i Enosi anano i Seti, i Seti anano i Adama, Adama anano Ue Ala.

4

Iesu no ra-arahakeo Mokoleni Onisu

¹ Tempono Iesu mobintao korono Iarade, Iwono bukeako Penao Mempori. Penao Mempori waweo Iesu lumeko la mpada one.

² Rahea Mokole Onisu umara-arahakeo Iesu patompulo oleo epieno. Tempono patompulo oleo epieno raa'a kano hori monggaa arapio, ho'ioto pu'uno Iesu mokoninggo.

³ Mongee'oto Mokole Onisu ndi Iesu, "Iiko anano Ue Ala. Gagi tena'o wasu neea kano gagi roti."

⁴ Sumangki Iesu ndi iwono, "Hina te'uki la Wunta Mempori, 'Mia tuwu kano butu te'embu la roti koa.'☆"

⁵ Kanoamba Mokole Onisu waweo Iesu la'aso po'ianza henu medongke, aso mpepiro'a koa nopopokiteo'akeo lowono poparenta'a i wawontolino.

⁶ Mokole Onisu mbo'u mongee ndi Iwono, "Lowoakoano pobawa ka marambaa raa'a aku weiko, akono lowono raa'a winei akuto ka aku wei'akeo ara ndi isia henu kupe'arao'a.

⁷ Gagi ta'alu Upesombai'aku, lowono raa'a nggale gagi tiaMu."

⁸ Kanggo Iesu mongee ndi iwono, "Hina te'uki la Wunta Mempori, 'Pesombai'o Ue Alamu ka butu ndi Iwono upesomba.'☆"

⁹ Kanoamba no waweo mbo'u Iesu lumeko i Ierusale, no naa'o i mbumbungeno Doharo Ue Ala, kanoamba mongee'akeo, "Mentee, Iiko anano Ue Ala. Gagi dontaihakeo koroiMu te'embu endea ndebahi,

¹⁰ akono hina te'uki la Wunta Mempori, 'Iwono nggale parenta'iro mala'eka-mala'ekaNo mentulungiKo',

¹¹ ka 'Iro mensakoKo saru kaero, kano hooto kareMu kono wasu.'☆"

¹² Iesu mepau ndi iwono, "Hina te'uki la Wunta Mempori, 'Hooto u'arahakeo Ue Alamu.'☆"

¹³ Menseno Mokole Onisu umari umara-arahakeo Iesu saru lowono po'ara-arahakono raa'a, no pobintaoto ka sumikorio tempo henu me'ambo.

Iesu mekule i Galilea

¹⁴ Kanoamba Iesu mekuleoto i Galilea ka Iwono bukeako Penao Mempori. Kareba mongkono Iwono tepaleleoto la lowono waawute raa'a.

¹⁵ Iwono tekoni mompaguru i laro doha-doha pesomba'a to Iahudi, ka lowono mia me'unde-unde'Iro.

Iesu kano tinarima i Nasare

¹⁶ Iesu lumeko mbo'u i Nasare i inie po'ianzaNo langkai. Heleo biasano tempono oleo Penao-nao'a to Iahudi, Iwono lumeko la doha pesomba'a to Iahudi, ka mentada nggale mobasa Wunta Mempori.

¹⁷ Iwono winei'ako Wunta henu inukino nabi Iesaia ka No wola'o Wunta raa'a, No hawe'o laino henu winusuNo kanoamba basa'o. Laino raa'a no pongee lenie,

¹⁸ "Penaoro i Ue hina ndi Iaku,

akono Iwono motoro Aku mompopotewaweo'o Kareba Me'ambo la mia henu mekarampini.

Ka Iwono tumena'Aku mompalele tolaa la mia henu rinako tempono la mpetea'a,

ka mompalele la mia henu memorawu mongee iworu nggale tompa, motolahiro mia henu te'ata,

¹⁹ ka mompalele ta'alu temponoto Ue Ala mopokiteo pompehohawaNo la bawaaNo."☆

²⁰ Menseno umari No basa'o Wunta raa'a, No tutu'o Wunta raa'a ka No wei'akeo la mia henu mo'angga la doha pesomba'a rahea. Kanoamba Iwono metunda, ka lowono mataro mia henu laro doha pesomba'a raa'a ntetutu ndi Iwono akono minggi mehoringo pompaguruNo.

²¹ Umarino raa'a Iesu paguru'iro lenie, "Oleo neea mengkaa'oto pau henu te'uki la Wunta Mempori tempono imehoringo."

²² Lowono mia mompau henu me'ambo mongkono Iesu ka mengkombaa akono opio henu ngineeNo mompokosanaa aroa. Ro mpongee, "Kano Iwono ka neea anano Iusu?"

²³ Kanoamba No pongee'akero, "Matantu ikomiu nggale mompau Akune potundaano pau neea, 'O dotoro, pokotompa'o koroimu liomu.' Pengkonoano, 'Wowau'o koambo'u i inieMu neea, heleo henu ki mehoringo Ikomiu wowau'o i Kapernau.' "

²⁴ Umarino raa'a Iesu mepau mbo'u, "Pewowolo'o, kano hina nabi henu pinelangkai la mpo'ianza te'embuano.

²⁵ Kanggo pewowolo'o, opio henu gagi la tempono nabi Elia saa'a. Otolu nta'u torea epieno kano hori tii use, ranta kano gagi mokoninggoa la lowono tongku. Tempo raa'a adio tuwu erowai la to Israeli.

²⁶ Maupono lesie, Ue Ala kano tena'o i Elia lumeko tumulungo la'aso mia te'embu ndi iworo. Kanggo iwono tinena lumeko montulungi la'aso tuwu erowai henu kano mia to Israeli i inie Sarapa, i waawute Sidoni.*

²⁷ Lira'a koambo'u tempono nabi Elisa, adio mia Israeli henu kono haki melowe. Kanggo kano hina te'aso mia te'embu la to Israeli henu pinokotompa, butu i Naama mia to Siria raa'a henu pinokotompa.*"

²⁸ Mehoringo raa'a, lowono mia henu i laro doha pesomba'a to Iahudi raa'a gagi mentekuda.

²⁹ Kanoamba iworo mpentada mensaario Iesu te'embu i inie raa'a. Nasare winangu i wawono toruku. Gagi ro mewaweo Iesu hawe i wiwino wingke. Tinunggairo mewaweo Iesu rahea akono iworo minggi medontai'o Iesu la wingke raa'a.

³⁰ Kanggo Iesu teliu i orolo, ka lumeko mobintairo.

Iesu monsaari onisu la'aso mia i Kapernau

³¹ Kanoamba Iesu lumeko i Kapernau aso inie i waawute Galilea. Sombo oleo Penao-nao'a to Iahudi Iesu mompaguru i laro doha pesomba'a to Iahudi.

³² Iworo takau mengkombaa humoringo pompaguruNo, akono henu pin-auNo nororonganio pobawaRo.

³³ I doha pesomba'a to Iahudi raa'a hina aso mia henu pinendamohino onisu mepau mokora mongee lenie,

³⁴ "He, Iesu to Nasare, opio tinunggaiMu ndi ikami? Iiko hawe nggale sumolangi kami? Iaku tumo'orio isia iiko. Iiko henu mempori tinimakiro Ue Ala."

³⁵ Kanggo Iesu wurasai'o onisu raa'a ka mongee, "Komino, peluarako te'embu la mia raa'a!" Kanoamba onisu raa'a mepasiakeo mia raa'a i tonga-tongano mia adio ka meluarako te'embu la mia raa'a, kanggo kano pokomahaki'o.

³⁶ Mengkiteo raa'a lowono mia henu rahea gagi mengkombaa ka mepau aso mia ka aso mia lenie, "Mahenu takau pauNo, akono saru pobawa No parenta'o onisu-onisu ranta karo mpeluarako."

³⁷ Ka kareba mongkono Iesu tepalele la lowono waawute raa'a.

Iesu mokotompa'o ineno walino i Simo ka popio'iro mia mesue

³⁸ Menseno Iesu mobintao doha pesomba'a, Iwono lumeko i dohano i Simo. Rahea, ineno walino i Simo tekonai mokula nsa'a. Iworo momonio ndi Iesu kano pokotompa'o ineno walino i Simo.

³⁹ Gagi Iesu mentada orambi la poturiano erowai raa'a, kanoamba ku-muahakeo hakino raa'a. Hakino raa'a meluarako te'embu ndi iwono ka erowai raa'a ronga mewangu ka mo'atora'akero kaanga.

⁴⁰ Menseno sumoo'oto oleo, lowono mia mewaweo petiaro henu mema-haki ndi Iesu henu merupa-rupa hakino. Iwono motopao kaeNo i wawono aso mia ka aso mia ka mokotompa'iro.

⁴¹ Ka onisu-onisu meluarako te'embu la adio mia saru me'ora'ako, "Iiko anaro Ue Ala." Kanggo Iesu umonto mate'iro onisu-onisu raa'a kano hooto ro pepau, akono ro mento'orio mongee Iesu Mokole Pongkadudui Henu Dinandiro Ue Ala.

Iesu mompaguru i inie-inie waali

⁴² Isomono, Iesu mobintao inie raa'a ka lumeko la'aso po'lianga henu molimbo. Adio mia wusu'o ka mengkonai'o Iesu. Menseno ro mengkonai'o Iesu, iworo pe'usaha umontoo Iesu kaindono pobintairo.

⁴³ Kanggo Iwono mepau ndi iworo, "Iaku asolekono lumeko i inie waali palele'o Kareba Me'ambo iwonoto Ue Ala momp'u momparenta i olono bawaaNo, akono ho'ioto Ue Ala tumena'Aku i wawontolino neea."

⁴⁴ Gagi lumekooto Iesu mompalele Kareba Me'ambo i doha-doha pe-somba'a to Iahudi i Iudea.

5

To pobunde bou gagi to pobunde mia

¹ Aso tempo Iesu mentada i wiwi rano Genesare.* Adio mia mpe-dudumpali orambiakeo Iesu minggi mehoringakeo pauro Ue Ala.

² No kiteo oruo bangka i wiwi rano. To pobunde bou metii'oto ka tekonai wo'ohio bundero.

³ Mewue'akooto Iesu la'aso bangka, iwonoto bangkano i Simo ka tumena'o i Simo sumorongo bangkano olai te'esi te'embu i wiwino rano. Kanoamba Iesu metunda ka mompaguru mia adio te'embu i wawo bangka.

⁴ Menseno umari mepau, No pongee'akeoto i Simo, "Waweo bangkamiu la onaloano, ka petadiakeoto bundemi kano ikomiu mohawe bou."

⁵ Sumangki i Simo, "Guru, aso wongito ki mpo'angga takau mobunde bou kanggo kano hina pio-pio ki mpohawe. Kanggo akono Ikomiu henu metena, aku nggale metadiakeo bunde neea."

⁶ Menseno i Simo ka pokowalino henu me'aso bangka mompetadiako bunde, iworo mohawe adio takau bou ranta bundero minggi tebire.

⁷ Gagi ro mengkawe'o pokowalino henu la bangka mesue mai mokowali-iro. Pokowalino raa'a memai ka iworo mperonga-ronga me'ihio oruo bangka raa'a bukeako bou ranta bangka-bangka raa'a minggi tondou.

⁸ Menseno i Simo Peturu kumiteo henu gagi, iwono menggoluntu i arono Iesu ka mongee, "Ue, pobinta aku, akono iaku neea mia tehala."

⁹ Iwono mepau lira'a akono iwono saru pokowalino takau mengkombaa mengkitemo adio takau bou henu ro bunde'o.

¹⁰ Lira'a koambo'ou pokowalino i Simo iwonoto Iakobu ka Iohane, anano i Sebedeu. Mongee'oto Iesu ndi i Simo, "Hooto doito, momp'u oleo neea iiko gagi pobunde mia."

* 5:1 Rano Genesare: Raa'a ngeeno mesue te'embu la rano Galilea

¹¹ Menseno ro medii'o bangkaro i wiwi rano, ro pobintao lowoakoano ka tumonda'o Iesu.

Iesu mompokotompa aso mia henu mahaki melowe

¹² Aso tempo Iesu tekonai la inie langkai. Rahea hina aso mia henu koroino bukeako haki melowe. Menseno no kiteo Iesu, iwono metotoako i aroro Iesu ka momoni ndi Iesu ka mongee, "Ue, ta'alu Ikomiui poli, Ikomiui bisa pokotompa aku."

¹³ Menseno humoringo, Iesu tumeteakeo kaeNo, numangkiho mia raa'a ka mongee, "Poli Iaku, tompato." Tempo koa raa'a mbo'u tompa haki loweno.

¹⁴ Iesu umontoo mia raa'a pau'akeo la mia mesue mongkono opio henu gagi ka mongee, "Lekoto, popokiteo koroimu la pu'u petewawo pesomba, pewengakeoto pesomba pokomemporia koro'i te'embu la hakimui heleo henu petenano i Musa, kano mia mengkito ta'alu iiko tompakoto."

¹⁵ Kanggo, kareba mongkono Iesu sani tepalele olai, ka adio mia mehawe mehoringakeo Iesu ka pinokotompa hakiro.

¹⁶ Maupo lesie Iwono tepipihe lumeko la mpo'ia-ianga henu molimbo nggale mekakai.

Iesu mompokotompa mia pungku

¹⁷ I aso tempo, tempono Iesu mompaguru, hina popio'iro mia to Parisi ka mia mpande atora Taura metunda mehoringakeo Iesu. Iworo mehawe te'embu i inie-inie i waawute Galilea ka Iudea ka te'embu i Ierusale. Pobawaro Ue Ala kumongkomio Iesu, ranta Iwono bisa mompokotompa mia mahaki.

¹⁸ Tempo raa'a mbo'u, hina popio mia molembara aso mia pungku i wawo poturiano. Iworo mpe'usaha mewaweo mia raa'a i laro doha kano iwono bisa ninaa i arono Iesu.

¹⁹ Kanggo iworo kano bisa mewaweo mewunso, akono adio mia rahea. Pokotompaano iworo mpewue'ako mewaweo mia pungku raa'a i wawono ato doha henu melemba ka me'ungkahio ato raa'a. Kanoamba ro potii'o mia raa'a saru poturiano i tonga-tongano mia adio mepontu i arono Iesu.

²⁰ Tempono Iesu kumiteo pompe'alo-aloro, mepau'oto Iesu, "Petia, halamu inampunioto."

²¹ Mehoringo raa'a, mia mpande atora Taura ka mia to Parisi mompewowolo i laro aroano, "Iwono neea mepau bisa mo'ampuni hala, gagi Iwono neea sumosa'ai'o Ue Ala. Kano hina mia henu bisa mo'ampuni hala, saliwano Ue Ala."

²² Kanggo Iesu tumo'orio pinewowoloro, ka mongee'akero, "Hootomiui mompewowolo lira'a."

²³ Ndeake henu lalua moruana, Iaku mongee'akeo la mia neea, 'Halamu inampunioto' ara mongee, 'Pewanguto ka koleko-lekoto'?

²⁴ Kanggo lenie Iaku nggale mopokiteo ndi ikomiui ta'alu i wawon-tolino neea Ana Manusia pobawa mo'ampuni hala." Umarino raa'a, Iesu mepau'oto la mia pungku raa'a, "Kupau'akomu, pewanguto, bintio poturi-amu ka pekuleto i dohamu."

²⁵ Tempo raa'a mbo'u mewanguoto mia pungku raa'a i aroro, bintio poturiano ka mekule i dohano, saru umunde-unde'iro Ue Ala.

²⁶ Lowono mia mengkombaa ka umunde-unde'iro Ue Ala, ka iworo takau medoit. Mongeero, "Oleo neea ikito mengkito henu takau kombaa'akoa."

Lewi to ponsinga sima tumonda'o Iesu

²⁷ Umari raa'a, Iesu meluarako te'embu i inie raa'a ka kumiteo aso mia to ponsinga sima henu mungeengako i Lewi, tekonai metunda la mpo'ianza po'angga'aro to ponsinga sima. Iesu mepau ndi iwono, "Tonda Akuto!"

²⁸ Mentadaoto i Lewi mobintao lowoakoano ka tumonda'o Iesu.

²⁹ Menseno raa'a i Lewi mowowau aso rame-rame langkai tiano Iesu i dohano. Adio to ponsinga sima ka mia mesue monggaa meronga-ronga saru iworo.

³⁰ Mengkiteo raa'a popio'iro to Parisi ka mia mpande atora Taura henu hina rahea mpo'amu-amu la ana guruno Iesu. Iworo mpongee, "Tembio ikomiu monggaa mperonga-ronga saru to ponsinga sima ka mia tehala?"

³¹ Iesu sumangkiro, "Mia moroso kano momparalu dotoro, mia mahaki koa henu momparalu dotoro.

³² Iaku hawe i toline kano mompoboi mia henu rumeke'o koroino mentee, kanggo mompoboi mia tehala kano mosea te'embu la halaro."

Mongkono mepuasa

³³ Popio'iro mia mongee ndi Iesu, "Ana guruno Iohane ka ana guruno to Parisi pia mepuasa ka mekakai, kanggo tembio ana guruMu monggaa ka mo'enu?"

³⁴ Iesu sumangkiro, "Kano pototono sambe'e umbu ngkoroi tama tinena mepuasa, ta'alu umbu ngkoroi tama tekonai rumoronganiro la mpetao'a.

³⁵ Kanggo, hina te'ingga tempono umbu ngkoroi tama raa'a inalalo te'embu ndi iworo. Tempoto raa'a ro nggale mpepuasa."

³⁶ Kanoamba Iesu montutulu ndi iworo aso eo-eono tuwu'a sombo oleo lenie, "Kano hina mia te'aso mobire lemba wo'u ka tinombeliako la tarango lemba. Akono ta'alu lesie, lemba wo'u raa'a nggale masola ka bana henu imebireho te'embu la lemba wo'u raa'a kano pototono tinombeliako la tarango raa'a.

³⁷ Lira'a mbo'u uwai anggoro henu da sarai, kano bisa inihii la kandu kuli mosu'o. Akono ta'alu lesie, uwai anggoro henu da sarai raa'a nggale te'ili ka kandu kuli raa'a nggale te'ibire. Pokotompaano uwai anggoro raa'a tesolo ka kandu kuli raa'a gagi tesia-sia. ³⁸ Uwai anggoro henu da sarai asolekono ninaa la kandu kuli henu da wo'u.

³⁹ Ka kano hina te'aso mia henu umari mo'enu uwai anggoro henu epie minggi opio'enu mbo'u uwai anggoro henu wo'u, akono iwono nggale mongee, 'Me'amboopo uwai anggoro henu epie'oto.' "

6

Ana gururo Iesu mpo'opu gandu tempono oleo Penao-nao'a to Iahudi

¹ Tempono oleo Penao-nao'a to Iahudi, Iesu ka ana guruNo menteliu la'aso lere gandu. Tempono ro mengkoleko-leko, ana guruNo mpo'opu arapopio wuku gandu raa'a, ro mengkulisio ka ro mengkaango.*

² Kanggo popio'iro to Parisi henu hina rahea mepau ndi iworo, "Mentee'ano ta'alu montonda atora agama, ikomiu kano bisa mpo'angga la oleo Penao-nao'a to Iahudi akono molinggei gau raa'a"

³ Iesu sumangki, "Ikomiu matantu umari mebaso'o Wunta Mempori mongkono opio' henu no wowau'o Daudi saa'a. Tempo raa'a iwono ka lowono mia henu mentonda'o memokoninggo.

⁴ Mokole Daudi mendamo la kemaro Ue Ala momoni kaanga la pu'u petewawo pesomba ka mo'alo roti henu pinesombaako ndi Ue Ala ka ku-maango, kanoamba mowei'akeo mbo'u la pokowalino. Kanggo mentee'ano

* 6:1 Ul. 23:25

kano hina te'aso mia ineheako monggaa roti raa'a saliawano pu'u petewawo pesomba koa.”☆

⁵ Iesu mongee mbo'u ndi iworu, “Ana Manusia henu pobawa mopatantu opio henu bisa winowau la oleo Penao-nao'a to Iahudi.”

Iesu mompokotompa mia la oleo Penao-nao'a to Iahudi

⁶ I tempo oleo Penao-nao'a to Iahudi henu mesue, Iesu mendamo la doha pesomba'a to Iahudi ka mompaguru. Rahea hina mia henu kape kae koanano.

⁷ Rahea mbo'u hina popio'iro mia mpande atora Taura ka to Parisi. Iworu tekoni mempoporo'o Iesu ta'alu Iwono nggale mompokotompa mia la oleo Penao-nao'a to Iahudi, kano iworu pohawe ansala pokontehala'o Iesu.

⁸ Kanggo Iesu tumo'orio pinewowoloro, kanoamba mepau la mia henu mate kae koanano raa'a, “Maito pentada i tonga-tongano endea!” Mai'oto mia raa'a ka mentada i tonga-tongaro.

⁹ Kanoamba Iesu mepau la mia henu hina rahea, “Iaku nggale mesikeno ari ndi ikomiu, opio henu bisa winowau la oleo Penao-nao'a to Iahudi, mowowau henu me'ambo ara mowowau henu mosa'a? Mongkadudui mia ara mompepate mia?”

¹⁰ Umarino raa'a Iesu mewalili mekaniiro henu i bolilino ka mepau'akeo mia henu kape kaeno raa'a, “Teteakeo kaemu.” Mia raa'a no teteakeo kaeno ka tompaoto su'u kaeno.

¹¹ Mengkitemo raa'a, mia mpande atora Taura ka to Parisi takau mentekuda. Kanoamba iworu mepau aso mia ka aso mia, opio henu asolekono ro mewowau'o ndi Iesu.

Iesu montimaki hopulo ka oruo rasul

¹² Tempo raa'a, lumekooto Iesu mekakai la'aso tamungku. Rahea, No pekakai aso wongi takau ndi Ue Ala.

¹³ Menseno mewanta, No poboi'iro ana guruNo memai ndi Iwono, ka montimaki hopulo ka oruo te'embu i oloro. Kohopulo ka oruono mia henu No timakio raa'a, No ngeengakeo rasul. Ngee-ngeero iwonoto:

¹⁴ I Simo henu No ngeengakeo Peturu, i Andaria andino i Simo, Iakobu ka Iohane, i Pilipu ka i Bartolomeu,

¹⁵ Matiu ka i Tomasi, Iakobu anano i Alapiu, ka i Simo henu pinoboi to Seloti,*

¹⁶ Iudasi anano Iakobu ka Iudasi Iskarioti henu me'oliakeo Iesu.

Iesu mompaguru ka mompokotompa adio mia

¹⁷ Menseno Iesu ka ana guruNo metii te'embu la tamungku raa'a, iworu mpenao-nao ka mentada la melembano. Adio mia henu pia tumonda'o Iesu tepumpu rahea meronga-ronga mia mesue henu hawe te'embu la lowono waawute Iudea, te'embu i Ierusale, te'embu i waawute Tirusu ka Sidoni henu mo'ia i wiwi tahi.

¹⁸ Iworu mehawe minggi mehoringakeo Iesu mompaguru ka kano pinokotompa te'embu la hakiro. Iworu henu pinendamohino onisu hawe mbo'u ka pinokotompa.

¹⁹ Lowono mia ra'iroa mpe'usaha minggi umini'o Iesu, akono hina pobawa meluarako te'embu ndi Iesu henu mompokotompa lowo.

Henu mohawe ura ka henu mohawe masolaa

²⁰ Iesu mekaaniro lowono ana guruNo ka mongee, “Meme'ura komiuto henu mekarampini,

☆ 6:4 Im. 24:5-9 * 6:15 To Seloti: Neea pengkonoano, tepo'asoa to Iahudi henu takau umewa poparenta Roma.

akono ikomiuto bawaa la poparentano Ue Ala.

²¹ Meme'ura komiuto henu lenie mokoninggo,
akono ikomiu ungg nggale pinokomowoto.
Meme'ura komiuto henu lenie meba'ie,
akono ikomiu ungg nggale mototao.”

²² “Meme'ura komiuto, ta'alu mia alie'akomiu, kano tarima komiu, pe'uru-
uru komiu ka tumata komiu akono ikomiu tumondario Ana Manusia.

²³ Mensanaa ka memawongko komiuto tempono mia mewowau komiu
lira'a, akono saromu langkai i suruga. Ka lira'a mbo'u mia mosu'oro
asompihe mowowau henu mosa'a la nabi-nabi asompihe.

²⁴ Kanggo wainto komiupo su'u henu lenie mensugi,
akono imentarima'oto lowono sanaamui i laro sugimui lenie.

²⁵ Wainto komiupo su'u, henu lenie mowoto,
akono ikomiu nggale mokoninggo.

Wainto komiupo su'u, henu lenie mototao,
akono ikomiu nggale masusa ka meba'ie.

²⁶ Wainto komiupo su'u, ta'alu lowono mia umunde-unde komiu, akono
lira'a mbo'u nabi-nabi henu kano mentee asompihe inunde-unde heleo
raa'a mia mosu'ono mia henu lenie umunde-unde komiu.”

Impehohawa'o uwelimu

²⁷ “Kanggo ikomiu henu mehoringaKune, Kupau'akomiu, impehohawa'o
uwelimu. Impowowauto me'ambo la mia henu me'alie'akomiu.

²⁸ Pomonito ndi Ue Ala kano Iwono mowei'akeo ura la mia henu tumando
komiu. Pekakai'akeo mia henu mosa'a gauno ndi iiko.

²⁹ Ta'alu hina mia tumampele'o kombisimu asonimbi, pewengakeo mbo'u
kombisimu henu asonimbino. Ka ta'alu hina mia umaleo lemba mentaamu,
pewengakeo mbo'u lembamu henu mesueno. ³⁰ Isia tokoa henu momoni ndi
iiko wei'akeoto, ka ta'alu hina henu mo'alo arapio-piomu, hoto pomonio
mekule.

³¹ Opio henu inehemu mia no powowau ndi iiko, wowau'o mbo'u la mia
mesue.

³² Ta'alu ikomiu butukoa mowowau pompehohawa la mpokowalimu
henu mehohawako, hoto pomperorohi mongee Ue Ala nggale barakatiko
akono pompehohawamu seea, akono mia tehala mbo'u mehohawa'o mia
mehohawa'iro.

³³ Ta'alu ikomiu mowowau me'ambo la mia henu mowowau me'ambo ndi
ikomiu, hoto pomperorohi mongee Ue Ala nggale barakatiko akono mia
tehala mowowau lira'a mbo'u.

³⁴ Ta'alu ikomiu mompesabo'ako doi la mia, ka komiu momperorohi
pokuleno, hoto pomperorohi mongee Ue Ala nggale barakatiko. Akono
mia tehala mbo'u mompesabo'ako doiro la mia henu tehala kano iworu
tumarima'o mekule menggena adiono.

³⁵ Kanggo, ikomiu asolekono mehohawa'o uwelimu ka powowau
me'ambo ndi iworu. Ponsabo'akeoto arapiomu la mia, ka hoto ponsikori
pokuleno. Ta'alu lesie impowowau, langkai saromui ka ho'oto gaumui
mompokiteo koroimui gagi anaro Ue Ala henu i Wawono Takau. Akono Ue
Ala me'ambo aroa la mia henu tai tumo'orio tarimakasi ka la mia mosa'a.

³⁶ Ikomiu asolekono me'arua heleo Umamu i suruga me'arua.”

Hoto mompokosala mia

³⁷ “Hoto impopokosala, kaidono Ro pokonsala komiu Ue Ala. Hoto im-
pohuku mia, kaidono nohuku komiu Ue Ala. Ikomiu asolekono mo'ampuni
mia, kano ikomiu inampuni.

³⁸ Powei'akeo, kano ikomiu mbo'u pinowei'ako Ue Ala adio takau. Pom-poweiro Ue Ala henu adio takau ndi ikomiu raa'a, bisa pinokomenggena saru inuse henu sina'u mompake ponsa'u henu mentee. Inuse raa'a inihii la ponsa'u raa'a ranta memunsu ka rinonso ranta modato, kanoamba tinambai mbo'u ranta tesosala. Akono ponsa'u henu pinakemiu la mia mesue, ho'io mbo'u henu Ue Ala pake'o ndi ikomiu."

³⁹ Iesu mongee mbo'u ndi iworu aso ande-ande mpau lenie, "Kano bisa mia morawu montaate mia morawu, akono oruo mia raa'a matantu tedontai la pareki.

⁴⁰ Kano hina aso ana guru lumalumio guruno. Kanggo ta'alu iwono umarioto mepaguru, iwono nggale menggena heleo guruno.

⁴¹ Tembio kau kiteo mopuli la matano petiamu, kanggo tompa kau i laro matamu liomu kau kiteo?

⁴² Ehende kau bisa mepau la petiamu, 'Petia, maito ku oninio mopuli la matamu,' Kanggo tompa kau i laro matamu kau kiteo? Hei, mia henu mompe'ende-ende me'ambo. Luarakeoto ari tompa kau i laro matamu, kau penggito takau ka kau bisa koa umoninio mopuli i laro matano petiamu."

Mia tino'ori te'embu la winowauno

⁴³ "Kano hina pu'u kau henu me'ambo, moluarako wue henu mosa'a. Lira'a koambo'u, kano hina pu'u kau henu mosa'a, moluarako wue henu me'ambo.

⁴⁴ Akono lowono pu'u kau tino'ori te'embu la wueno. Wue ara kano inopu te'embu la pu'uno rui, ka kano hina wueno anggoro inopu te'embu laro rui.

⁴⁵ Mia henu me'ambo, moluarako henu me'ambo te'embu la ihi aroano henu me'ambo, ka mia henu mosa'a moluarako henu mosa'a te'embu i laro aroano henu mosa'a. Akono opio henu pinauno meluarako te'embu i laro aroano."

Ande-ande mpau doha henu pinundasi ka doha henu kano pinundasi

⁴⁶ "Tembio ikomiu pebooli ndi laku, 'Ue, Ue', kanggo ikomiu kano mpowowau opio henu pinauNggu?

⁴⁷ Kunggale pau'akomiu, heleo pio penggenano lowono mia henu mehawe ndi laku, mehoringakeo henu pinauNggu ka wowau'o.

⁴⁸ Iworu raa'a menggena saru mia henu mowangu doha. Iwono mongkeke wute te'onalo ka mowowau pundasi wasu. Umari raa'a haweoto mowo rumumpa'o doha raa'a. Kanggo, mowo raa'a kano bisa humokao doha raa'a, akono doha raa'a moroso pundasino.

⁴⁹ Kanggo araisia henu mehoringo pauNggu ka kano wowau'o, iwono raa'a menggena heleo mia mowangu doha henu kano hina pundasino. Menseno hawe mowo, doha raa'a tehoka ka mawata masolano."

7

Iesu mompokotompa aso mia atano ponggawa sorodadu i waawute Kapernau

¹ Umarino Iesu mepau la mia adio, Iwono lumeko i waawute Kapernau.

² Rahea hina aso petewawo sorodadu Roma henu hina aso mia atano henu takau no pehohawa'o. Atano raa'a tekoni mahaki me'isei ka minggi mate.

³ Menseno ponggawa sorodadu humoringo mongkono Iesu, no tena'iroto popio'iro mia-mia mosu'oro to Iahudi lumeko ndi Iesu momoni kano Iesu mai mokotompa'o atano henu mahaki raa'a.

⁴ Lumekoiroto henu tinena hieno ndi Iesu, ro pomonio takau ka mongee, "Ponggawa sorodadu raa'a pototonokoa Itulungio,

⁵ akono No pehohawa kito to Iahudi, ka iwono tumanggumio powangua doha pesomba'a mami."

⁶ Umari raa'a, Iesu lumeko merongairo. Mensero me'orambi la dohano petewawo sorodadu raa'a, ponggawa sorodadu raa'a montena popio'iro pokowalino lumeko pau'akero Iesu, "Uma, hooto pokomasusa'o koroiMiu mai i dohanggu, akono iaku kano pototono tumarima Komiu i dohanggu.

⁷ Iaku mbo'u kano pototono mai ndi Ikomiui. Pepau tokoa te'aso oruo mpali pau, atanggu raa'a konokoa tompa.

⁸ Akono kupe'ale-aleo iwono konokoa tompa. Akono iaku neea mia henu tinena mbo'u ka hina mbo'u sorodadu henu kutena'o. Ta'alu iaku montena aso mia sorodadunggu, 'Lekoto!' Lumekoto su'u. Ta'alu iaku mbo'u mongee la'aso mia henu mesue, 'Maitoto!' Iwono mai su'u. Ka ta'alu montena aso mia atanggu, 'Angga'o neea!' No angga'o koa su'u."

⁹ Humoringo pau raa'a, takau kombaa Iesu ka mewalili la mia adio henu tumonda'Iro ka mongee, "Kupau'akomiui, pompe'alo-alo henu langkai heleo neea amboKu hori mongkonai maupo la to Israeli."

¹⁰ Menseno iworu henu tinena raa'a mekule la dohano ponggawa sorodadu, ro mengkiteo atano raa'a tompaoto.

Iesu motuwu'o mekule ana monguro i Nai

¹¹ Kano epie te'embu rahea, lumekoto Iesu la'aso waawute henu mengeengako Nai. Ana guruRo ka mia adio tumonda'Iro.

¹² Menseno Iesu orambiakeo panganso pendamoha i inie raa'a, hina aso mia ana monguro henu mate linembara meluarako te'embu i inie raa'a leko kinaburu. Ana monguro raa'a ana aso-asono, ka ineno henu tuwu erowai. Adio mia te'embu i inie raa'a mokowalio tuwu erowai raa'a.

¹³ Menseno Iesu kumiteo tuwu erowai raa'a, No mokokoundakeo tuwu erowai raa'a ka mongee, "Ine, hooto ba'ie."

¹⁴ Kanoamba Iesu orambiakeo lembara raa'a ka numangkiho lembara raa'a ranta mia henu polembara ra'iroa menao-nao. Umari raa'a Iesu mepau la mia mate raa'a, "O ana monguro, Iaku mepau'akomu, pe-wanguto!"

¹⁵ Mewanguoto mia raa'a, metunda ka mompamulaoto mepau. Kanoamba Iesu wei'akeo ineno.

¹⁶ Mengkiteo henu gagi raa'a, lowono mia henu hina rahea medoito ka ro me'unde-unde'iro Ue Ala. Ro mpongee, "Haweoto aso nabi langkai hawe i olondo," ka iworu mepau mbo'u, "Haweoto Ue Ala tumulungio bawaaNo."

¹⁷ Umari raa'a tepaleleoto kareba mongkono Iesu i waawute Iudea ka la lowono inie henu tepo'orambino.

Iesu ka Iohane To pobaho

¹⁸ Tempono Iohane to pobaho i laro tarungku, ana guruno mepau'akeo lowono henu No wowau'o Iesu. Umari raa'a Iohane mompoboi oruo ana guruno,

¹⁹ ka tumena'iro lumeko ndi Iesu mesikeno ndi Iwono lenie, "Ikomiuke Mokole Pongkadudui Henu Dinandiro Ue Ala te'embu asompihe, ara ikami mnsikori mia mesue?"

²⁰ Menseno ana guruno Iohane henu oruo raa'a hawe ndi Iesu, mongeeiroto, "Iohane to pobaho tumena kami mesikeno ndi Ikomiui, 'Ikomiuke Mokole Pongkadudui Henu Dinandiro Ue Ala te'embu asompihe, ara ikami nggale mnsikori mia mesue?" "

²¹ Tempo raa'a Iesu mompokotompa adio mia te'embu la manggerupa hakiro ka monsaari adio penao mosa'a henu mompewunsoki mia. Ka adio koambo'u mia morawu pinokotompaNo ranta karó gagi mpenggitto.

²² Gagi, Iesu sumangki la ana guruno Iohane, “Impekuleto ka pau'akeo Iohane pio henu kinifomu ka pio henu hinorimu: Mia henu morawu menggito, mia henu pungku koleko-leko, mia henu mahaki melowe gagi tompa, mia henu mobongo gagi mohori, mia henu mate gagi tuwu mekule ka la mia henu mokokolaro pinalele'ako Kareba Me'ambo.

²³ Me'uraoto su'u mia henu moroso pompe'alo-alono ndi Iaku ka tai humapu Aku.”

²⁴ Menseno henu tinenano Iohane raa'a mekule, mepau'oto Iesu mongkono Iohane la mia adio lenie, “Opio henu imelekoako mompekokaani la pada one? Mompekokaani kure henu linelusino angi ehempano eheramai? Matantu Aio.

²⁵ Gagi, opio henu leko pinekokaanimiu ndepano? Ikomi lumeko mompekokaani mia henu meparewa henu masuli? Aio koambo'u. Akono mia henu meparewa masuli ka tuwu mare'e, mo'ia i dohano mokole.

²⁶ Gagi pio tuduno kai meleko ndepano? Mompekaani nabi? Ta'alu lesie, mentee komiuto. Kanggo Iaku mepau ndi ikomi, Iohane raa'a i wawonopo kasikono nabi.

²⁷ Akono mongkono Iohane hina te'uki la Wunta Mempori lenie, 'Kiteo, Iaku tumena'o tinenanggu tele'eruakoMu,

iwono nggale mompasadia
ansala henu nggale teliu'aMu.' ”☆

²⁸ Iaku pau'akomiu, “Lowono henu pine'ana'akono erowai i wawontolino neea, i aroro Ue Ala kano hina henu mantuduopo ka Iohane to pobaho. Kanggo mia henu tai mantudu lahi i laro Poparentaro Ue Ala, iwono mantuduopo ka Iohane.”

²⁹ Lowono mia henu hina rahea saru to ponsinga sima henu humoringo pauno Iesu, pokomentee'o Ue Ala, akono ro pewengakeo koroiro no baho'iro Iohane.

³⁰ Kanggo to Parisi ka mia mpande atora Taura karo tai mentarima'o po'ehero Ue Ala ndi iworu, akono iworu karo mempoli no baho'iro Iohane.

³¹ Iesu mongee, “Heleo pioke Kuponggena'akeo mia henu tuwu lenie?

³² Iworu raa'a menggena heleo ana-ana henu metunda i pasa ka singge mepau aso mia ka aso mia lenie.

‘Ikami mompuuri silolu ndi ikomi, kano ikomi sanaa,

kanggo ikomi kai penari,
ikami menani nani matea, kano ikomi masusa,

kanggo kai tai meba'ie.’

³³ Lira'a mbo'u Iohane to pobaho hawe, iwono kano ponggaa roti ara mo'enu anggoro, ikomi mongee, ‘Iwono nopewunsokio onisu.’

³⁴ Kanggo Ana Manusia hawe, Iwono monggaa ka mo'enu, ikomi mongee, ‘Kiteo! Mia neea ponggaaNo adio ka po'enuNo adio. Iwono mesambe'eakero to ponsinga sima ka mia tehala.’

³⁵ Kanggo pande'aro Ue Ala bisa mbo'u kinito te'embu la powowauno mia henu tumarima'o pande'aro Ue Ala raa'a.”

Erowai tehala humahi'akeo Iesu saru boka mana me'ambo

³⁶ Aso to Parisi henu mengeengako i Simo umunda'o Iesu mai i dohano monggaa saru iwono. Gagi, Iesu lumeko i dohano to Parisi raa'a, ka monggaa meronga-ronga.

³⁷ Hina aso erowai henu tuwu i laro hala mo'ia i inie raa'a. Menseno erowai raa'a humoringo mongee Iesu tekoni monggaa i dohano to Parisi

raa'a, iwono mowawo aso botoro henu winowau te'embu la wasu henu ngingeengako puala, bukeako boka mana me'ambo.

³⁸ Iwono mentada i bungkuno Iesu orambi la kareNo kongko ba'ie ka uwoi matano te'iti la kareno Iesu, no pa'isio saru wuuno. Kanoamba no wowoongo kareno Iesu ka humahi'akeo saru boka mana me'ambo raa'a.

³⁹ Tempono kumiteo opio henu winowauno erowai raa'a, to Parisi henu umunda'o Iesu raa'a mepau i laro aroano, "Ta'alu mia neea aso nabi, matantu No to'orio erowai henu numangkiho raa'a. Akono erowai raa'a tuwu i laro hala."

⁴⁰ Kanggo Iesu mepau ndi iwono, "Simo, hina aso rupa henu minggi Kupau'akomu."

Sumangki i Simo, "Pau'akuneto, Guru."

⁴¹ Iesu mongee, "Hina oruo mia henu mepasua la'aso mia henu mompesabo'ako doi. Aso mia mepasua lima etu pera, ka henu aso mia lima mpulo doi pera.

⁴² Akono iworu andoro mentu'ai'o bara'o, ho'ioto mia henu mompesabo'ako doino raa'a no pa'isiakero pasuaro. Ta'alu lesie, isiake henu takau langkai pompehohawano la mia henu mompesabo'ako doino raa'a?"

⁴³ Sumangki i Simo, "Pontaserenggu, mia henu adio pasuano."

Iesu mongee, "Mentee pohawemu sea."

⁴⁴ Kanoamba Iesu mewalili la erowai raa'a, ka mepau ndi Simo, "Kiteo opio henu winowauno erowai neea. Iaku mendamo i laro dohamu, kau pompasadia'akune uwoi Kupake'o wo'ohio kareNgggu. Kanggo erowai neea waha'o kareNgggu saru uwoi matano ka paisiakeo wuuno.

⁴⁵ Iaku hawe i dohamu, kau wowoongaNgggu. Kanggo erowai neea mompamula Kuhawe endea, iwono kano penao-nao wowoongo kareNgggu.

⁴⁶ Iiko kau boka'o uluNgggu saru boka henu mana me'ambo, kanggo erowai neea no boka'o kareNgggu saru boka henu mana me'ambo.

⁴⁷ Gagi Kupau'akomu, pompehohawano henu adio ndi Iaku mopokiteo ta'alu halano henu adio inampunioto. Kanggo mia henu inampuni te'esi, te'esi mbo'u pompehohawano."

⁴⁸ Kanoamba Iesu mongee la erowai raa'a, "Halamu inampunioto."

⁴⁹ Ka mia henu monggaa saru Iwono mepau i laro aroaro, "Kano mentee mia neea. Tembio Iwono mepau, Iwono bisa mo'ampuni hala."

⁵⁰ Kanggo Iesu mepau la erowai raa'a, "Pompe'alo-alomu kumaduduiko. Pekuleto tesanaa aroamu."

8

Popio'iro erowai henu mompokowali la angga'ano Iesu

¹ Kano epie te'embu rahea, Iesu lumeko mebolili la adio waawute mompalele Kareba Me'ambo ta'alu mompamulaoto Ue Ala momparenta i wawontolino neea. Kohopulo ka oruo ana guruNo meronga-ronga saru Iwono.

² Lira'a koambo'u popio'iro erowai henu umarioto pinokotompa te'embu la penao mosa'a ka te'embu la hakiro. Iworu raa'a, iwonoto Maria henu ngingeengako i Magdalena henu te'embu la koroino, Iesu monsaari opisu penao mosa'a,

³ Iohana walino i Kusa. I Kusa raa'a petewawono lowono mia henu mo'angga ndi mokole Herode, i Susana ka adio mbo'u erowai henu mesue. Lowono erowai raa'a mompokowali la angga'ano Iesu ka ana guruNo, saru opio henu hina ndi iworu.

Ande-ande mpau mongkono aso mia pu'u porawo

⁴ Aso tempo adio mia te'embu la waawute hawe tepotowo'akeo Iesu. Menseno mia adio raa'a tepumpu, Iesu mompau aso ande-ande mpau ndi iworo lenie,

⁵ “Hina aso mia pu'u porawo lumeko morawo wuku paho'ano. Tempono morawo, waali wuku paho'ano raa'a tedontai la wiwi ansala, ranta melola'ango mia ka sui-sui mengkaango ranta kano pinggo.

⁶ Waali tedontai la wawono wute henu melaro wasu, ka menseno tuwu kano epie no tuwu mosu'ioto, akono kano pohawe uwoi.

⁷ Waali tedontai la wute henu melaro rui. Menseno tuwu, wuku paho'a raa'a tuwu merongaakeo rui raa'a, ka laro rui raa'a no asi'o pinopaho raa'a ranta kano mate.

⁸ Ka waali mbo'u tedontai la wute henu monuwo. Wuku paho'a raa'a tuwu me'ambo ranta mewue meluka aso etu.”

Umarino Iesu mompau ande-ande mpau raa'a, Iwono mepau ndi iworo, “Araisia henu hina birino, pehoringakeo teme'ambo opio henu pinauNggu neea.”

⁹ Humoringo raa'a, mesikenooto ana guruNo pio pengkonoano ande-ande mpau raa'a.

¹⁰ Iesu sumangkiro, “Ikomi pinowei'akoto mpande te'embu la Ue Ala kai mento'orio mantii henu tewuni mongkono Ue Ala momparenta. Kanggo mongkono henu tewuni raa'a pinopoto'oriako la mia mesue la ande-ande mpau.

Ta'alu lira'a, maupo ro mengkiteo karo mento'orio opio henu gagi, maupo ro mehoringo karo mento'orio.”☆

¹¹ “Lenie pengkonoano ande-ande mpau raa'a. Wuku paho'a raa'a iwono pauro Ue Ala.

¹² Henu tedontai la wiwi ansala raa'a, menggena heleo pauro Ue Ala henu ro mehoringo mia, kanggo Mokole Onisu hawe umaleo pauro Ue Ala raa'a te'embu la pinewowoloro kano hooto ro pompe'alo-alo ka kinadudui.

¹³ Henu tedontai la wute melaro wasu raa'a, menggena heleo pauro Ue Ala henu ro mehoringo mia, ro mentarima'o mawongko aroa. Kanggo karo pehaka ka pompe'alo-aloro sarai koa. Menseno hawe po'ara-arahako, iworo mobintao pompe'alo-aloro.

¹⁴ Henu tedontai laro rui, menggena heleo pauro Ue Ala henu ro mehoringo mia, kanggo ko'epi-epieno iworo salalaro mongkono tuwu'a, sugi ka sanaa i wawontolino neea. Ho'ioto pu'uno karo tai mpohawe'ako wue henu motaha.

¹⁵ Henu tedontai la wute henu monuwo, menggena heleo pauro Ue Ala henu ro mehoringo mia saru aroa me'ambo, ka ro kongko metenunu i laro pompe'alo-aloro, ranta karo mpoluarako winowau henu me'ambo.”

Ande-ande mpau mongkono palita

¹⁶ Iesu mepau mbo'u, “Kano hina mia henu mopolanga palita kanoamba pupusiakeo gumba ka numaa'o la totono poturia. Kanggo asolekono no naa'o la po'iangano laano, kano mia henu hawe i laro doha raa'a mengkiteo wantano.

¹⁷ Akono lowono henu pinupusi nggale inungkahi, ka lowono henu tewuni nggale pinopoto'ori.

¹⁸ Ho'ioto pu'uno, pewowolo'o ara'ehende ikomiu mompehoringako pauro Ue Ala, akono araisia henu montarima pauRo Ue Ala, Ue Ala nggale tumambai'o pio henu ro mento'orio. Kanggo araisia henu kano poli montarima pauro Ue Ala, maupo pio henu ro reke'o tumo'orio asolekono Ue Ala umaleo mekule te'embu ndi iworo.”

Iesu ka petia-petiaNo

¹⁹ Tempono Iesu mompaguru, ineNo ka petiaNo hawe ndi Iwono. Kanggo iworu karo bisa orambiakeo akono adio mia mepumpu mebolili'o Iesu.

²⁰ Hina aso mia henu mai pau'akeo Iesu, "Uma, ineMu ka petia-petiaMu rahea'iro i bungkuno, iworu minggi tepohawe'akoMiu."

²¹ Humoringo raa'a, Iesu sumangkiro, "Henu humoringo ka wowau'o pauro Ue Ala, iworoto ineNggu ka petiaNggu."

Iesu mokotemonto'o angi meroku

²² Aso tempo Iesu me'ula la'aso bangka saru ana guruNo, ka Iwono mepau ndi iworu, "Maito, kato mensumomba i asontonano rano." Gagi melekoiroto.

²³ Tekonairo mensumomba, Iesu tekoturi. Bingkosako mepuuri angi meroku i tonga rano raa'a ranta bangkaro no mpewunsokio uwoi ka minggi tondū.

²⁴ Mengkiteo raa'a, ana guruNo lumeko wangu'o Iesu, ro mpongee, "Guru! Guru! Mate kitoto!"

Iesu mewangu ka kumuahakeo angi ka pue raa'a. Tempo koa raa'a mbo'u angi ka pue raa'a temonto. Angi andono pepuuri mbo'u ka rano raa'a gagi rodo.

²⁵ Umarino raa'a Iesu mepau la ana guruNo, "Tembio kai tai mompe'alo-alo ndi Iaku?"

Medoito ka kombaa takau lowono ana guruNo ka mepau aso mia ka aso mia, "Isiake mentee'ano mia neea ranta angi ka uwoi metenunu ndi Iwono?"

Iesu monsaari penao mosa'a la'aso to Gerasa

²⁶ Ambono epie te'embu rahea, haweoto Iesu ka ana guruNo i waawute Gerasa henu i asontonano rano Galilea.

²⁷ Menseno Iesu metii te'embu la bangka lumeko i waawute, aso tama henu pinewunsokino penao mosa'a mai te'embu la inie raa'a tepotow'o'akeo. Epie'oto mia raa'a kano peparewa ka iwono andono po'ia i doha, kanggo iwono mo'ia i kaburu.

²⁸ Tempono no kiteo Iesu, iwono ko'ora-ora ka menggoluntu i arono Iesu ka mepau mokora, "Iesu anaro Ue Ala henu i wawono takau, pio tinunggaiMu ndi Iaku? Hooto wainto pokomasusa'aku!"

²⁹ Iwono mepau lira'a, akono Iesu parenta'o penao mosa'a raa'a melu-arako te'embu la mia raa'a. Akono menggo'adioto penao mosa'a raa'a mewunsokio mia raa'a, ranta mia raa'a ginagai mpihe, inonggo'ako rante ka pinongu. Kanggo no biteho mpihe rante raa'a, ka penao mosa'a raa'a no waweo lumeko la pada one.

³⁰ Ka Iesu mesikeno ndi iwono, "Isiake ngeemu?"

Iwono sumangki, "Legio."* Iwono mepau lira'a akono adio penao mosa'a mewunsokio.

³¹ Umarino raa'a penao mosa'a raa'a momonio ndi Iesu kano iworu hooto pinarenta lumeko i wingke matea.

³² Kano olai te'embu rahea, adio takau boe henu tekoni mpowusu kaan-garo i korimbino toruku. Penao mosa'a ra'iroa momoni ndi Iesu kano iworu ineheako mewunsokihiro boe ra'iroa. Iesu umindu'akero pomonihiro.

³³ Kanoamba, mpeluarakoiroto penao mosa'a ra'iroa te'embu la mia raa'a ka lumeko mewunsokihiro boe ra'iroa. Kanoamba boe ra'iroa mperipo ka medontaihako te'embu la korimbino toruku tii la rano ranta karo memate tondū lowo.

* **8:30 Legio:** Neea te'embu la mpau Iunani. Pengkonoano, sorodadu henu adioiro tinasere 3.000 hawe 6.000 mia.

³⁴ Tempono popio'iro mia henu mpogagai boe ra'iroa mengkiteo pio henu gagi, iworo mperipo ka mempopau'o henu gagi raa'a la mia i iniero ka i inie henu tepo'orambi.

³⁵ Humoringo raa'a, mia ra'iroa te'embu i waawute ka ini-inie henu orambi rahea mpeluarako nggale kumiteo opio henu gagi raa'a. Mensero mehawe ndi Iesu, iworo mengkiteo mia henu pinewunsokino penao mosa'a raa'a metunda orambi la ngkareNo Iesu, iwono meparewaoto ka pinewowolono me'ambooto. Kumiteo raa'a, iworo lowo tedoa medoito.

³⁶ Mia henu mengkiteo lioro pio henu gagi, mepau'akero mia henu amba hawe, ara'ehende mia pinewunsokino penao mosa'a raa'a pinokotompa.

³⁷ Ka lowono mia i Gerasa momoni kano Iesu mobintairo, akono iworo tedoa medoito. Umarino raa'a Iesu mewue'ako la bangsa ka mpekule.

³⁸ Mia henu binintano penao mosa'a raa'a momoni ndi Iesu kano ineheako koa tumonda'o Iesu. Kanggo Iesu tumena'o mekule, No pongee,

³⁹ “Pekuleto i dohamu ka tutulu'oto lowono henu winowauro Ue Ala ndi iiko.”

Lumekooto mia raa'a mebolili la lowono inie ka palele'o lowoakoano henu winowauno Iesu la ngkoroino.

Iesu mompotuwu mekule anano Iaeru ka mokotompa'o aso erowai henu mahaki korea-rea

⁴⁰ Tempono Iesu mekule i asontonano rano, Iwono ro mentotowo'o saru aroa mawongko, akono Iwono ro mensikorio.

⁴¹ Tempo koa raa'a mbo'u hawe aso mia henu mengeengako Iaeru, henu pu'u petewawo i doha pesomba'a to Iahudi. Iaeru menggoluntu i kareNo Iesu momoni kano Iesu mai la dohano.

⁴² Akono, anano henu aso-asono te'aso tokoa no penao, minggi mate. Anano raa'a erowai, tuwuno tinasere hopulo ka oruo nta'u. Tempono Iesu la ngkoleko-leko'a lumeko i dohano Iaeru, mia adio pedudumpali koleko-leko orambiakao Iesu.

⁴³ I olono mia henu pedudumpali ra'iroa hina aso erowai henu hopulo ka oruo nta'uto ntepipihe no mahaki korea-rea. [Lowono aga-agan pinggo no pake'o mobara dotoro, kanggo kano hina te'aso mia bisa mokotompa'o.]

⁴⁴ Erowai raa'a orambiakao Iesu te'embu i bungkuNo, no inio tompano lembano ka bingkosako tompaoto hakino.

⁴⁵ Tempo raa'a mesikeno Iesu, “Isia numangkihaKu?”

Lowono mia mehapu. I Peturu mepau, “Guru, adio mia henu mpehowu ka pedudumpali orambiakoMiu.”

⁴⁶ Kanggo Iesu mepau, “Hina aso mia henu numangkihaKu, akono Kurasa'o hina pobawa henu meluarako te'embu la koroiNggu.”

⁴⁷ Tempono erowai raa'a kumiteo mongee pio henu winowauno raa'a kano bisa mewuniakao, iwono mai mondidi-ndidi menggoluntu i arono Iesu. Iwono tumutulu'akero mia adio raa'a tembio kano nangkiho tompano lembano Iesu, ka tempono no inio tompano lembano Iesu bingkosako tompaoto hakino.

⁴⁸ Umarino raa'a Iesu mepau la erowai raa'a, “O anaNggu, iiko tompa akono iiko mompe'alo-alo ndi Iaku. Pekuleto tesanaa aroamu.”

⁴⁹ Tempono Iesu da mepau, haweoto aso mia te'embu i dohano Iaeru, mepau ndi Iaeru lenie, “Anamu mateoto. Hooto mbo'u pokomasusa'o Guru.”

⁵⁰ Tempono Iesu humoringo pau raa'a, Iwono mepau ndi Iaeru, “Hooto doito, pompe'alo-alo tokoa ndi Iaku. Anamu olokoa tekadudui.”

⁵¹ Temporo mehawē i dohano Iaeru, kano hina te'aso mia tokoa henu No eheakeo Iesu mendamo. Butu i Peturu, Iohane, Iakobu, umano ana raa'a ka ineno mbo'u henu No eheakeo Iesu mendamo.

⁵² Lowono mia rahea meba'ie ka me'au-au'o ana-ana raa'a. Kanggo Iesu mepau, "Hooto imeba'ie, ana-ana neea kano mate, butukoa moturi."

⁵³ Iworo mpototahio Iesu, akono ro mento'orio su'u mongee ana-ana raa'a mateoto.

⁵⁴ Kanoamba Iesu umini'o kaeno ana-ana raa'a ka mepau, "Ana, pe-wanguto."

⁵⁵ Mekuleoto penaono ana-ana raa'a, ka tempo koa raa'a mbo'u iwono mewangu ka mentada. Umarino raa'a Iesu tumena'iro mowei'akeo kaanga ana-ana raa'a.

⁵⁶ Kumiteo raa'a, mia mosu'ono ana-ana raa'a kombaa takau. Kanggo Iesu umontoiro kaindoro pau'o mauo ndi isia tokoa pio henu gagi raa'a.

9

Iesu montena hopulo ka oruo ana guruNo

¹ Iesu mompoboi hopulo ka oruo ana guruNo ka mowei'akero roso ka pobawa kano iworo bisa monsaari lowono penao mosa'a henu mompewun-soki mia ka mompokotompa haki.

² Kanoamba Iwono tumena'iro lumeko mompalele ara'ehende Ue Ala momparenta ka lumeko mompokotompa mia mahaki.

³ Iesu mepau ndi iworo, "Hooto impowawo pio-pio la ngkoleko-lekoa'miu. Hooto powawo tuko ara pebaku, roti ara doi, ara oruo nangge lembu.

⁴ Inderio doha henu tumarima komiu, impo'iato rahea ranta kai meleko te'embu i inie raa'a.

⁵ Ta'alu hina mia henu tai tumarima komiu, pobintao inie raa'a, tantamio pampawu la ngkaremiu kano gagi tondoni ndi iworo ta'alu iworo nggale no huku'iro Ue Ala."

⁶ Umari raa'a melekoiroto la ini-inie, mompalele Kareba Me'ambo ka mompokotompa mia mahaki inderio tokoa ro meleko.

Herode dungku mongkono Iesu

⁷ Tempono i Herode mokole i Galilea humoringo lowono henu gagi raa'a, iwono gagi dungku akono popio'iro mia mempau'o ta'alu Iohane to pobaho pinotuwu mekule te'embu la matea.

⁸ Hina mbo'u mia henu mongee, i Elia haweoto mekule. Mia mesue mbo'u mongee, ta'alu aso nabi te'embu asompihe tuwu mekule.

⁹ Kanggo i Herode mongee, "Uluno Iohane kupolei'oto. Isiake mentee'ano Mia henu kuhoringo mowowau lowono raa'a?" Gagi, i Herode me'usaha kano bisa koha no tepohawe'akeo Iesu.

Iesu mompaka olimo sowu mia

¹⁰ Pekulero ana guru ra'iroa, iworo tumutulu'akero Iesu lowono arapio henu umarioto ro me'angga'o. Umarino raa'a, Iesu waweiro lumeko tekasi orambi la'aso waawute henu mengeengako Betsaida.

¹¹ Kanggo mia adio raa'a tumo'orio po'ianza leko'aro ka iworo menton-dariiro. Tempono mia adio raa'a mehawē, Iesu tumotowo'iro ka paguru'iro ara'ehende Ue Ala momparenta bawaaNo. Iesu mbo'u mompokotompa'iro henu memahaki.

¹² Tempono oleo mompu'u soo, mehawēiroto hopulo ka oruo ana guruNo Iesu ka mongee, "Tena'iroto mia adio ra'iroa meleko la ini-inie henu orambi te'embu endea, karo iworo mpowusu po'ianza perato'aro ka kangaaro, akono ikito neea la mpo'ianza henu molimbo."

¹³ Kanggo Iesu mepau ndi iworo, “Ikomi henu asolekono mepakairo.”

Iworo mesangki, “Henu hina ndi ikami, butukoa olimo roti ka oruo koa bou. Gagi, ikami asolekono meleko mpo'oli kaanga tiaro lowono mia neeroa?”

¹⁴ Iworo mepau lira'a, akono rahea hina olimo sowu mia tama henu pepumpu.

Kanoamba Iesu pongee'akero la ana guruNo, “Tena'iroto mia adio ra'iroa mpetunda pepoko-pokosi, aso ntia limo mpulo mia.”

¹⁵ Ana guruNo mewowau'o heleo henu No tena'akero ka tumena'iro lowono mia adio ra'iroa mpetunda.

¹⁶ Umarino raa'a Iesu umaleo olimo wuku roti ka oruo bou raa'a, Iwono menso'a i langi ka mekakai montarimakasi ndi Ue Ala. Umari raa'a roti ka bou raa'a No subu-subuhi ka No wei'akero la ana guruNo karo tia-tia'akero la mia adio ra'iroa.

¹⁷ Lowono mia mpongga rantu karo memowoto. Umari raa'a, ana guruNo mepumpuo toreano kaanga henu ro mengkaango, hopulopo ka oruo baki toreano.

Mangakuno i Peturu ta'alu Iesu raa'a anaro Ue Ala

¹⁸ Aso tempo, Iesu mekakai aso-asono. Mehaweiroto ana guruNo hawe merorongano Iesu. Umarino mekakai, Iesu mesikeno ndi iworo, “Montonda mia adio, isiake Iaku neea?”

¹⁹ Ana guruNo mesangki, “Hina mia mongee, Iohane to pobaho. Hina mbo'u henu mongee nabi Elia, ka henu mesue mbo'u mongee aso mia te'embu la nabi-nabi asompihe henu tuwu mekule.”

²⁰ Iesu mesikeno mbo'u la ana guruNo, “Ta'alu ikomiu, isiake mentee'ano Iaku neea?”

Peturu sumangki, “Ikomiuto Mokole Pongkadudui Henu Dinandiro Ue Ala.”

²¹ Gagi, Iesu umontoiro takau, kaindoro mempopau'o ndi isia tokoa, ta'alu Iwonoto Mokole Pongkadudui Henu Dinandiro Ue Ala.

Pepoto'oriro Iesu henu amba-ambano mongkono ara'ehende No nggale mate

²² Iesu mepau mbo'u, “Ana Manusia nggale montanggumi adio marasai'a ka Iwono tai tinarima la mia-mia mosu'oro to Iahudi, kapala petewawo pesomba, ka mia mpande atora Taura. Umari raa'a iworo nggale pepateo Iesu. Kanggo ko'otoluno oleo Iwono pinotuwu mekule te'embu la mateaNo.”

²³ Kanoamba Iesu mepau mbo'u la lowono mia henu hina rahea, “Araisia henu minggi tumonda Aku, iwono asolekono humapuo koroino mompo'aha kau pinotambano sombo oleo ka tumonda Aku mpihe.*

²⁴ Akono araisia henu patonga'o koroino liono, iwono kanolo mohawe tuwu'a henu tai hina tampulaano. Kanggo araisia henu tai patonga'o koroino liono akono tumonda Aku, iwono nggale mohawe tuwu'a henu tai hina tampulaano.

²⁵ Kano hina tuduno aso mia no pe'ue'o lowono ihino wawontolino, ta'alu iwono kano kinadudui ka kano bisa tuwu meronga saru Ue Ala.

²⁶ Araisia mokoko'ii akono Iaku ka pompaguruNggungu, Ana Manusia mbo'u nggale mokoko'ii umakui'o ta'alu Iwono hawe i laro wanta pobawaNo ka wanta pobawaRo UmaNo ka mala'eka-mala'eka henu mempori.

* **9:23 Mompo'aha kau pinotamba:** Pengkonoano tumanggumio marasai'a sombo oleo rantu kano mate.

²⁷ Iaku pau'akomiu, mentee'ano nggale hina popio'iro mia henu hina endea henu ambono mate, ta'alu amboro mengkiteo Ue Ala pamula'o poparentaNo."

Iesu pinelangkai i wawo torukuno

²⁸ Samana hoalu oleo te'embu la pompaguruNo Iesu raa'a, Iesu waweiro i Peturu, Iohane ka Iakobu lumeko mekakai i wawono toruku.

²⁹ Tempono Iesu mekakai, bali ra'iNo, ka parewaNo gagi mompute mangkilo.

³⁰ Bingkosako hina oruo mia mepau'akero Iesu. Iworo raa'a, i Musa ka i Elia.

³¹ Iworo mompopokiteo koroiro saru wanta pobawa ka mepau'akero Iesu mongkono ara'ehende No nggale mate i Ierusalem.

³² Tempo raa'a, i Peturu ka pokowalino tekoturiroto. Bingkosako iworo mewangu, ro mengkiteo Iesu i laro wanta pobawaNo ka oruo mia mentada orambiakao.

³³ Ka tempono oruo mia raa'a nggale mobintao Iesu, i Peturu mepau ndi Iesu, "Guru, sanaa su'u ikami endea. Me'ambo ta'alu ikami mowowau otolu laika, aso tiaMiu, aso tiano i Musa ka aso tiano i Elia." Kanggo i Peturu kano to'orio opio henu pinauno raa'a.

³⁴ Tempono i Peturu mepau lira'a, bingkoso hawe seru walungiuro ka iworo gagi doito.

³⁵ Umarino raa'a, ro mehoringo Ue Ala mepau te'embu i laro nseru raa'a lenie, "Iwonoto neea anaNggu henu Kutimakio. Pehoringakeoto pio henu pinauNo."

³⁶ Menseno andoro mehoringo henu mepau raa'a, aso-asoNo tokoa Iesu ro mengkiteo. Tempo raa'a, ana guruNo raa'a andoro pompau pio ka kano hina te'aso mia henu mempopau'o la mia mesue mongkono pio henu kinitoro raa'a.

Iesu monsaari penao mosa'a te'embu la'aso ana-ana henu mahaki

³⁷ Tisomono, tempono ro mpetii te'embu i toruku raa'a, mehaweiroto mia adio tepohawe'akero Iesu.

³⁸ Tempo raa'a mbo'u, hina aso mia te'embu la mia adio raa'a umora'ako, no pongee, "Guru, iaku momonio ndi Ikorniu kai mai koa mekaanio anangu. Akono butu aso-asono koa anangu waito.

³⁹ Ta'alu iwono nopewunsokio penao mosa'a, bingkoso iwono ko'ora-ora. Penao mosa'a raa'a wowau'o ana-ana raa'a mepale-palempe ranta kano mewure ngangano. Penao mosa'a raa'a bobarasa'o mpihe ka kano poli meluarako te'embu la ana-ana raa'a.

⁴⁰ Umari akuto momoni la ana guruMiu karo mensaario penao mosa'a henu mewunsokio anangu raa'a, kanggo karo pokosaario."

⁴¹ Iesu mepau, "Hei, ikorniu mia henu tai mompe'alo-alo ka tesosaelo. Popiopo epieno Kupoi'a i olorniu ka sabaraakorniu? Waweoto anamu nderamai."

⁴² Tempono ana-ana raa'a lumeko orambiakao Iesu, penao mosa'a raa'a mepasiakao ka wowau'o ana-ana raa'a mepale-palempe. Kanggo Iesu kumuhakao penao mosa'a raa'a, No pokotompa'o ana-ana raa'a ka ana-ana raa'a No pokuleo la umano.

^{43a} Lowono mia henu hina rahea kombaa mengkiteo pobawaro Ue Ala henu langkai.

Pepoto'oriro Iesu henu ko'oruno mongkono ara'ehende No nggale mate

^{43b} Tempono lowono mia rahea da mengkombaa akono lowono henu winowauNo Iesu raa'a, Iesu mepau la ana guruNo,

44 “Pehoringakeo ka naa'o teme'ambo i laro aroamui pio henu Kupau'akomui. Ana Manusia nggale pinewengako la mia henu pobawa.”

45 Kanggo ana guruNo karo mehawe laro'o pio henu pinauNo, hangano pengkonoano tewuni ndi iworo, ho'ioto karo tai bisa mehawe laro'o. Ka iworo mbo'u karo taha mpesikeno ndi Iwono pio pengkonoano henu pinauNo raa'a.

Isia henu takau paralu i oloro ana guruno Iesu

46 Aso tempo ana guruno Iesu mpesansa mongkono isia henu takau paralu i oloro.

47 Kanggo Iesu tumo'orio pio henu pinewowoloro. Iesu mo'alo aso ana-ana motutu, No pontada'o i horiNo.

48 Umarino raa'a, No pongee la ana guruNo, “Araisia tumarima'o henu heleo ana-ana motutu neea, akono mia raa'a mompe'alo-alo ndi Iaku, iwono mbo'u tumarima'Aku. Ka araisia henu tumarima'Aku iwono mbo'u tumarima'o Ue Ala henu tumena'Aku. Akono araisia henu tai paralu lahi i olomui iwonoto henu takau paralu.”

Aso mia henu kano ana guruno Iesu monsaari penao mosa'a

49 Iohane ana guruno Iesu mepau, “Guru, ikami kumiteo aso mia monsaari penao mosa'a henu mewunsokio aso mia, pake'o ngeeMiu. Kime'ontoo mia raa'a, akono iwono kano pe'asondo.”

50 Iesu mepau ndi Iohane, “Hoto ime'ontoo, akono araisia henu tai umewa komui, iwono raa'a pe'asomui.”

Iesu karo mentarima'o to Samaria

51 Menseno orambioto tempono Iesu tewue'ako i suruga, No po'asooto aroaNo lumeko i Ierusalem.

52 No tena'iro arapopio mia mele'erui'Iro lumeko la'aso inie i Samaria mompasadia lowoakoano tiaRo.

53 Kanggo to Samaria henu mpo'ia i inie raa'a karo mentarima'o Iesu, akono iworo mento'orio tinunggaino lekono Iesu, lumeko i Ierusalem.

54 Tempono Iakubu ka Iohane humoringo raa'a, mpongeeioto, “Ue, polike Ikomi kaki memparenta'o apui metii te'embu i langi sumolangiiri?”[☆]

55 Kanggo, Iesu mawalili ndi iworo ka me'etahakero.

56 Umarino raa'a melekoiroto la inie mesue.

Ara'ehende metonda ndi Iesu

57 Tempono Iesu ka ana guruNo lumiukeo koleko-leko'aro, hina aso mia mepau ndi Iwono, “Taku nggale tumonda Komui, ara inderio tokoa Ieko.”

58 Iesu mongee'akeo, “Serigala hina aa po'iangano, sui-sui hina senono, kanggo Ana Manusia kano hina po'iangano nggale penao-nao'aNo.”

59 Ka Iesu mepau la mia mesue, “Tonda Akuto!”

Kanggo mia raa'a mongee, “Uma, powei'aku ari tempo mekule kumaburu'o umanggu, ku kaburu'o ari kaku'amba tumonda Komui.”

60 Iesu mongee'akeo, “Po'inengoto mia mate kumaburu'o mia mate. Kanggo iiko, lekoto ka palele'oto akono Ue Ala mompamulaoto mompamenta bawaaNo.”

61 Mia mesue mbo'u mongee, “Ue, iaku nggale tumonda Komui, kanggo powei'aku ari tempo, lumeko meparamisi la petianggu.”

62 Kanggo Iesu sumangki, “Kano me'ambo mia henu monteko mawalili ari i bungkuno. Lira'a koambo'u mia henu tumonda Aku. Ta'alu no pewowolo'o mpihe pio henu pinobintano, iwono kano pepototo gagi bawaa la Poparentaro Ue Ala.”

10

Iesu montena pisu mpulo mia henu tumonda'Iro

¹ Umarino raa'a montisoiroto Ue Iesu pisu mpulo mia henu tumonda'iro henu mesue ka tumena'iro mpe'oru-oruo mele'erui'Iro lumeko la sombo inie henu nggale leko'aNo.

² No pongee'akero, "Sowi'a lano adio, kanggo henu mpo'angga henu nggale mensowi'o butu te'esi. Ho'ioto pu'unu mpomonioto la henu mompe'ue sowi'a, kano pontambai henu mo'angga mensowi'o sowi'a raa'a.

³ Gagi lekomiuto, kanggo ikomiu asolekono metangkoro. Akono Iaku tumena komiu lumeko, heleo ana bimba lumeko i olozo serigala.

⁴ Hooto powawo ponaa'a doi, tasi ponaa'a baku, ara oruo pasa sandala. Ta'alu ikomiu metabeiro mia henu tepotowoakomiu i ansala hooto pepau adio.

⁵ Ta'alu impewunsokio aso doha, ikomiu asolekono pau'o petabe lenie, 'Sintuwu karodoa la lowono mia i doha neea.'

⁶ Ta'alu hina mia henu umehe sintuwu la doha raa'a, petabe henu ipau'o raa'a nggale mo'ia ndi iwono. Kanggo ta'alu kano lira'a, henu pinaumiu raa'a nggale mepokule mbo'u ndi ikomiu.

⁷ Impo'iatu la dohano mia henu tumarima komiu. Imponngaato ka mp'enuoto opio henu ro wei komiu. Akono, henu mpo'angga asolekono mohawe ponsulo. Hooto impelimba te'embu la doha raa'a.

⁸ Ta'alu ikomiu mpewunso i laro aso inie, ka ro mentotowo komiu, imponngaato arapio henu ro mempалena'akomiu.

⁹ Pokotompa'iroto mia henu memahaki rahea ka pau'akero ta'alu orambioto tempono Ue Ala momparenta heleo Mokole.

¹⁰ Kanggo ta'alu ikomiu mpewunso i laro aso inie ka ikomiu tai tinarima, lekomiuto la ansala langkai i laro inie raa'a ka pau'oto lenie,

¹¹ 'Kondepo pampawu te'embu i iniemi henu metako la ngkare mami, kimetantamio ndi ikomiu, gagi tondoni ta'alu Ue Ala ungga humuku komiu. Kanggo kai mento'orio koa, orambioto tempono Ue Ala momparenta heleo Mokole.' "

¹² Iesu lumiukeo pauNo, "Kupau'akomiu, ta'alu temponoto Ue Ala mobitara mia, molitee'opo pohuku henu nggale tinanggumiro to Sodomo sekonopo mia henu i inie raa'a."

Iesu kumuahakeo mia la arapio inie to Iahudi

¹³ Iesu mepau mbo'u, "Masola komiuto to Korasi! Masola komiuto to Betsaida! Akono ta'alu i inie Tirusi ka i inie Sidoni* asompihe winowau lowoakoano henu kombaa'akoa heleo henu winowau ndi ikomiu, maupo iworo kano to Iahudi, epie'oto ro pompake lemba henu pinake tempono matea, gagi tondoni ta'alu iworo moseairoto te'embu la halaro.

¹⁴ Gagi la oleo peditara'a ungga molitee'opo pohuku henu tinarimaro to Tirusi ka Sidoni te'embu la pohuku henu imentarima'o.

¹⁵ Ka ikomiu to Kapernau! Ikomiu mpongee, ikomiu ungga winue'ako i suruga? Aio! Ikomiu nggale pinotii la marasai'a."

¹⁶ Umari raa'a Iesu mepau la pisu mpulo mia henu tumonda'Iro, "Araisia henu mehoringakomiu, iwono mehoringaKune mbo'u. Araisia henu kano tarima komiu, iwono mbo'u kano tarima Aku. Ka araisia henu kano tarima Aku, iwono mbo'u kano tarima'Iro henu tumena'Aku."

Pekulero pisu mpulo mia henu tumondaiiro Iesu

* 10:13 Iworo raa'a kano to Iahudi.

¹⁷ Kanoamba ko'opisu mpulono mia henu tumonda'o Iesu raa'a, mpekule saru memawongko takau aroaro ka mpepau, "Ue, penao mosa'a mbo'u metenunu ndi ikami akono ngeeMiu."

¹⁸ Iesu mepau ndi iworo, "Kukiteo Mokoleno Onisu tedontai te'embu i langi heleo koliki.

¹⁹ Pewowolo'o neea, umari Akuto mowei'akomiu pobawa kano bisa koa ikomiu molandapi ule ka kasi-kasi, ka pobawa numangio lowo rosono uwelimiura ranta kano hina arapio mokonsolangi komiu.

²⁰ Maupono lesie hooto imensanaa akono penao mosa'a metenunu ndi ikomiu. Kanggo mensanaa komiuto akono ngeemiu te'ukioto i suruga."

Po'unde-undero Iesu ka mawongko'aRo

²¹ Tempo raa'a mbo'u, Penao Memporu mokomawongko'iro Iesu, ka Iesu mepau, "Iaku mo'unde-unde ndi Ikomi UmaNgg, Ue langi ka wawon-tolino, akono lowono raa'a Ikomi wunio la mia henu mpande ka monto'ori, kanggo Ikomi pau'akero la mia henu tinuwuno rineke i totono. Ho'ioto henu mokonsanaa'o aroami Uma."

²² Kanoamba Iesu mepau la mia henu hina rahea, "Lowoakoano raa'a Ro wei'Akuneto Uma ndi Iaku. Kano hina te'aso mia henu tumo'orio araisia anaro Ue Ala, butukoa UmaNgg henu tumo'orio. Ka kano hina te'aso mia tumo'orio UmaNgg, butukoa anaNo henu tumo'orio, ka ndi isia henu nggale No pau'akeo Ana raa'a mongkono isia Uma."

²³ Umari raa'a Iesu mewalili la mia henu tumonda'Iro ka butu mepau ndi iworo, "Meme'ura su'u matamiu mengkiteo opio henu imengkiteo lenie neea.

²⁴ Kupau'akomiu, adio nabi ka mokole minggu mengkiteo pio henu kinitomiu, kanggo karo bisa mengkiteo. Iworo minggu mpohori pio henu hinorimiu, kanggo karo bisa mehoringo."

To Samaria henu me'arao

²⁵ Hina aso tempo mentada mia mpande atora Taura umara-arahakeo Iesu, No pongee, "Guru, opio henu paralu kupowowau kaku pohawe koa tuwu'a henu tai hina tampulaano?"

²⁶ Sumangki Iesu, "Opio henu te'uki la atora Taura? Opio henu binasamu rahea?"

²⁷ Sumangkioto, "Pehohawa'o Ue Alamu ka tompaano aroamu, ka tompaano sumangamu, ka tompaano rosomu, ka tompaano pandemu, ka pehohawa'o pe'aso mia heleo koroimu."

²⁸ Mongee Iesu, "Sangkimu seea mentee, wowau'oto lesie, kongkomu koa mohawe tuwu'a henu tai hina tampulaano."

²⁹ Kanggo akono minggu mokomentee'o koroino, mia mpande atora Taura raa'a mepau ndi Iesu, "Isiake pe'asonggu henu paralu kupehohawa'o seea?"

³⁰ Mongee Iesu, "Hina aso mia metii te'embu i Ierusalemeko i Ierikho. I tonga ansala ro towokio mia mosa'a. Ro me'aleo lowo arapio henu la ngkoroino, kanoamba ro mentunduhio kano minggu mate, kanoamba ro pobintao.

³¹ Tempo raa'a teliu aso mia pu'u petewawo pesomba i ansala raa'a. Tempono no kiteo mia raa'a, no lilimio ka koleko-lêko mpihe.

³² Lira'a koambo'u aso mia Lewi henu mo'angga i Doharo Ue Ala teliu la mpo'iangaa raa'a. Menseno no kiteo mia raa'a, no liungo la asonimbino ansala.

³³ Kano epie teliu'oto mia hawe henu te'embu i waawute Samaria. Tempono no kiteoto mia raa'a, te'use aroano, no kokokounduakeo.

³⁴ No orambiakeoto mia raa'a, kanoamba wo'ohiakeo mobelano ka anggoro kanoamba pakuliakeo boka kanoamba waluakeo mobelano. Umari raa'a no bintio wue'akeo la kalideno, no waweo la doha perato'a. Rahea no parakai'o.

³⁵ Tisomono no powei'akeo oruo lempe doi pera[†] la ueno doha perato'a raa'a. Kanoamba mongee'akeo, 'Parakai'o mia neea ta'alu tai sombo ongnosono kongkonggu koa amba umeu'o ta'alu mekuleakuto.' "

³⁶ Menseno Iesu tumompakio pauNo, mesikenooto la mia mpande atora Taura raa'a, "Montonda pohawemu, isia ioloro otolu mia raa'a, henu pe'asono mia henu rinampasi raa'a?"

³⁷ Sumangki mia raa'a, "Mia henu mehohawa'o ka tumulungio." Sumangki Iesu, "Lekoto, wowau'oto lesie!"

Maria ka Marta

³⁸ Umari raa'a Iesu ka mia henu tumonda'o lumiuakeo koleko-leko'aro ka telu la'aso inie. I inie raa'a hina aso erowai henu mengeengako i Marta umunda'iro Iesu i dohano.

³⁹ I Marta raa'a, hina aso petiano henu mengeengako i Maria. I Maria raa'a metunda orambi la ngkareno Ue Iesu, mehoringakeo pompaguruNo.

⁴⁰ Kanggo i Marta butu tetala momparakai kaanga. Iwono lumeko ndi Iesu ka mepau, "Ue, tembio Ikomi mo'ineengangu mo'angga aso-asonggu, petiangu kano tulungiaku wainto. Tena'oto kano pokowaliaku."

⁴¹ I Ue mepau, "Marta, Marta, biraba lahi usalalaro ka takau tetala lahi iiko la adio rupa.

⁴² Kanggo butu aso rupa koa henu paralu ka i Maria raa'a notimakioto henu paralu raa'a ka iwonoto raa'a henu lalua me'ambo, henu kano hina te'aso mia bisa umaleo te'embu ndi iwono."

11

Pompaguruno Iesu mongkono ara'ehende mekakai

¹ Aso tempo Iesu mekakai la'aso po'iang. Umarino Iesu mekakai, aso mia ana guruNo mepau ndi Iwono, "Ue, paguru kami mekakai heleo Iohane paguru'iro ana guruNo."

² Iesu mepau ndi iworu, "Ta'alu ikomiu mekakai, pau'oto lenie:

Uma, pinokolangkai ngeeMiu henu mepori,

Ipoparentato i wawontolino heleo mokole.

³ Powei kamito kaanga henu kiparalu'o sombo oleo,

⁴ ka ampuni kamito te'embu la lowono halamami,

heleo ikami mbo'u mo'ampuni lowono mia henu sala ndi ikami.

Ka hooto Ipo'ineenggami inara-arahako."

⁵ Umari raa'a Iesu mepau mbo'u ndi iworu, "Ta'alu tuduano hina i olomiu henu lumeko la dohano pokowalimiu porontonga wongi ka momoni lenie,

'Petia, poposabo'akune wainto te'otolu roti,*

⁶ akono hina aso pokowalinggu henu tekonai laro koleko-leko'ano telu i dohanggu ka kano hina kaanga henu kungale mowei'akeo.'

⁷ Tuduano henu mompe'ue doha sumangki, 'Hooto risui'aku. Panganso binonsooto, iaku saru anangu moturi kamito. Iaku kaku pokopewangu mowei'akomu pio henu pinomonimu.' "

[†] **10:35** *Doi pera*: Aso lempe doi pera iwonoto doi Romawi henu ngineengako dinare. Aso dinare menggena ka gagino mia aso oleo mo'angga. *

11:5 *Roti*: Raa'a kaangaro sombo oleo to Iahudi heleo ninahu kangaaro sombo oleo to Indonesia.

⁸ Iaku mepau ndi ikomiu, “Maupono iiko pokowalino, iwono kanolo mewangu mowei'akomu pio henu pinomonimu. Kanggo akono iiko kau mokoko'ii momoni nggoe-nggoe, iwono asolekono mewangu mowei'akeo opio henu pinaralumu.

⁹ Gagi Iaku mepau ndi ikomiu pomonioto ndi Ue Ala, kongkono koa No poweikomiu. Wusu'oto opio henu pinaralumu, matantu ikomiu humawe'o. Tingkoto bonso, matantu ikomiu inungkahiako.

¹⁰ Akono sombo mia henu momoni, matantu nggale winei'ako. Sombo mia henu mowusu, matantu nggale mohawe, ka sombo mia henu motingko-tingko bonso, matantu nggale inungkahiako.

¹¹ Matantu kano hina ikomiu uma-uma ta'alu anamiu momoni roti ikomiu mowei'akeo wasu, momoni bou ikomiu mowei'akeo ule,

¹² momoni tawu manu, ikomiu mowei'akeo kasi-kasi.

¹³ Gagi, ta'alu ikomiu henu mosa'a winowaumiu, imento'orio mowei'akero henu me'ambo la anamiu, tamuako Umamu i suruga. Iwono matantu mompawei Penao Mampori la mia henu momoni ndi Iwono.”

Iesu ka Belsebu

¹⁴ Aso tempo Iesu monsaari penao mosa'a henu mompewunsoki aso mia ka wowau'o mia raa'a gagi bebe. Tempono penao mosa'a raa'a meluarako, mia raa'a bisaoto mepau mekule. Kumiteo raa'a lowono mia henu hina rahea mengkombaa.

¹⁵ Kanggo popio mia mepau, “Saru pobawa Belsebu, mokoleno lowono onisu, Iwono monsaari penao mosa'a.”

¹⁶ Henu mesueno umara-arahakeo, momoni kano Iwono mowowau ton-doni henu kombaa'akoa kano popokiteo ta'alu pobawaNo te'embu la Ue Ala.

¹⁷ Kanggo, Iesu tumo'orio arapio pinewowoloro, ho'ioto pu'uno Iwono mepau, “Sombo poparenta henu pada umewa i oloro, matantu kaloro bisa pontaha, ka sombo sombori henu pada metea matantu nggale teponsia.

¹⁸ Lira'a mbo'u ta'alu Mokole Onisu monsaari onisu mesueno, iwono umewa'o koroino liono. Ta'alu lira'ato matantu poparentano nggale tesia-sia. Iaku mepau lenie akono ikomiu mongee ta'alu Iaku monsaari penao mosa'a saru pobawano Belsebu.

¹⁹ Ta'alu Iaku monsaari penao mosa'a saru pobawano Belsebu, pau Akune, saru pobawano isia ana gurumiu monsaari penao mosa'a? Matantu saru pobawaro Ue Ala! Gagi, henu winowauro ana gurumiu ra'iroa henu mopokiteo ta'alu petulurimiu ndi Iaku raa'a kano mentee.

²⁰ Kanggo, ta'alu Iaku monsaari penao mosa'a saru pobawaro Ue Ala, pengkonoano Ue Ala mompamulaoto momparenta ndi ikomiu.”

²¹ “Ta'alu hina aso mia henu moroso gumagai'o dohano ka parewa mpeteano sombo, matantu kano hina mia henu bisa mo'alo ihi dohano.

²² Kanggo, ta'alu hina aso mia henu morosoopo ka iwono hawe sumapoi'o ka numangio, matantu mia henu morosoopo raa'a umaleo lowo parewa mpetea henu no perorohio mia henu mogagai doha raa'a ka tumia-tia'o la mpokowalino.

²³ Araisia tai me'aso Akune, iwono umewa Aku ka araisia henu tai tumulungi Aku la mpoangga'aNggu mowawo mia ndi Iworo Ue Ala, iwono monsolangi angga'aNggu.”

Pekuleno penao mosa'a

²⁴ Iesu mepau mbo'u, “Ta'alu penao mosa'a meluarako te'embu la'aso mia, iwono nggale lumeko koleko-leko la pada one mowusu po'iangano. Kanggo ta'alu kano pohawe po'iangano, penao mosa'a raa'a mepau lenie, 'Iaku nggale mekule mbo'u la doha henu pinobintanggu.’

²⁵ Gagi lumekooto iwono la doha raa'a ka humawe'o doha raa'a morinaoto rinoahi ka te'atoraoto.

²⁶ Umari raa'a, lumekooto penao mosa'a raa'a umulu'akeo opisu penao mosa'a mesueno henu mosa'a takau ka iwono ka iworu mewunso la doha raa'a, ka mo'ia rahea. Pokotompaano, tumuwuno mia raa'a mosa'aopo ka amba-ambano."

Isia henu me'ura

²⁷ Tekonai Iesu mepau, ko'ora-oraoto aso erowai te'embu i tonga-tongano mia adio mepau ndi Iwono lenie, "Me'uraoto su'u ineMu henu mentia'akoMu ka mo'uoKo."

²⁸ Kanggo Iesu mepau, "Me'uraopo mbo'u mia henu humoringo ka wowau'o pauro Ue Ala."

Petondonino Iunusu

²⁹ Tempono mia adio tepumpu mebolili'o Iesu. Iwono mepau ndi iworu, "Mia henu tuwu lenie neea, takau mosa'a winowauro. Iworu mpomoni tondoni kanggo kanolo hina tondoni henu mesueno henu Ue Ala nggale wei'akero, butu tondoni henu gagi ndi nabi Iunusu tempo saa'a henu Ue Ala nggale wei'akero.

³⁰ Heleo Iunusu gagi petondoni la to Niniwe, lira'a mbo'u ungga Ana Manusia gagi petondoni la mia henu tuwu lenie neea.†

³¹ Tempono oleo pebitara'a, mokole erowai te'embu i Seba* nggale pino-tuwu mekule meronga-ronga saru mia henu tuwu lenie neea, ka iwono ungga nggale mopokiteo winowauro henu sala. Akono iwono hawe te'embu tompano wawontolino humoringo mpande te'embu la mokole Solema. Mentee'ano endea hina aso mia henu pandeopo ka mokole Solema, kanggo ikomiu kai poli mehoringakeo!

³² Tempono oleo pebitara'a, mia Niniwe nggale tuwu mekule meronga-ronga saru ikomiu henu tuwu lenie neea. Mia Niniwe raa'a ungga nggale tuwu mekule ka mopokiteo salaro mia, akono iworu mosea'oto te'embu la halaro menseno ro mehoringo kareba henu pinauno Iunusu.* Mentee'ano endea hina aso nabi henu langkai'opo ka Iunusu kanggo kai mempoli mosea."

Hulono koro

³³ Iesu lumiuaakeo mbo'u pauNo, "Kano hina te'aso mia monsusungi hulo kanoamba numaa'o la mpo'iang henu tewuni. Kano pupusiakeo mbo'u loa, kanggo matantu no naa'o la mpo'iangano laano, kano mia henu mewunso i laro doha mengkiteo wantano.

³⁴ Matamiu seea iwonoto hulono koroimiu. Ta'alu matamiu me'ambo, lowono koroimiu mewanta, kanggo ta'alu matamiu mahaki matantu lowono koroimiu rokoma.

³⁵ Ho'ioto pu'uno ikomiu asolekono metangkoro kano wanta henu hina ndi ikomiu kano gagi rokoma.

³⁶ Ta'alu lowono koroimiu mewanta, ka kano hina henu rokoma, matantu lowono tuwumu mewanta heleo hulo wantahiko."

Pompagururo Iesu ka indoro mentonda'o gauro to Parisi ka mia mpande atora Taura

† **11:30** I laro Wunta Mempori dandi epie, nabi Iunusu noteleo bou henu takau langkai. Otolu oleo iwono i laro kompono bou, iwono kano mate. Umari raa'a bou raa'a lumue'akeo mekule i wiwi ntahi (Yun. 1:17; 2:10). Lira'a koambo'u Iesu nggale pinaso la kau pinotamba, kinaburu ka la oleo ko'otoluno Iwono nggale tuwu mekule (Mat. 12:40). ✨ **11:31** 1Raj. 10:1-10; 2Taw. 9:1-12 ✨ **11:32** Yun. 3:1-10

³⁷ Menseno Iesu umari mompaguru, aso mia to Parisi umunda'o lumeko monggaa la dohano. Iesu lumeko la dohano to Parisi raa'a ka metunda monggaa.

³⁸ Tempono to Parisi raa'a kumiteo Iesu monggaa kano wo'ohio kaeNo ari montonda atora agamaro to Iahudi, iwono kombaa.

³⁹ Kanggo Ue Iesu mepau, "Ikomiuto to Parisi, molodui mangko ka tabo butu i bungkuno koa, kanggo i laro koroimiu bukeako modoko ka winowaumiu henu mosa'a.

⁴⁰ Hei ikomiu mia bebe, Ue Ala henu mokogagio henu i bungkuno henu tekito ka i laronu henu kano tekito.

⁴¹ Gagi, hooto imemodoko ka hooto impowowau henu mosa'a. Powei'akero la mia henu mekarampini opio henu hina ndi ikomiu kano ikomiu mepori takau i aroro Ue Ala.

⁴² Memasola komiuto to Parisi, akono ikomiu metenunu mompowei hopulo persee ndi Ue Ala te'embu solasi, rampalemo ka rampa-rampa mesueno, kanggo ikomiu kano momoli ka kano mompehohawa la Ue Ala. Mentee'ano heleo lira'a henu asolekono imewowau'o ka hooto imengkolupeo pompaguru henu mesueno.

⁴³ Memasola komiuto to Parisi, akono inehemiu mpetunda la mpo'ianza petunda'aro henu pinelangkai la doha pesomba'a to Iahudi. Ka inehemiu ta'alu hina mia melangkai komiu i pasa.

⁴⁴ Memasola komiuto, akono ikomiu heleo kaburu henu tai hina tononino ranta mia henu telu i wawono kano to'orio. Lira'a mbo'u ikomiu, i bungkuno me'ambo kanggo i laro aroamiu mosa'a."

⁴⁵ Aso mia i oloro mia mpande atora Taura mepau ndi Iesu, "Guru, ta'alu Ikomiuto mepau lira'a, pengkonoano Ikomiuto pokomokoko'ii kami."

⁴⁶ Iesu sumangki, "Memasola komiuto mia mpande atora Taura, akono ikomiu mompowei la mia atora-atora henu mobe'a karo mewowau'o, kanggo ikomiu maupo te'esi tokoa kai poli tumulungiuro wowau'o atora raa'a.

⁴⁷ Memasola komiuto, akono ikomiu mompokome'ambo kaburuno nabi-nabi henu pinepatero mia mosu'omiu asompihe.

⁴⁸ Henu winowaumiu raa'a, mopokiteo ta'alu ikomiu me'arao'o pio henu winowauro mia mosu'omiu asompihe. Akono mia mosu'omiu asompihe mepateiro nabi-nabi ra'iroa, ka ikomiu pokome'ambo'o kabururo.

⁴⁹ Ho'ioto pu'uno saru mpandero Ue Ala mepau mongkono ikomiu, 'Iaku nggale montena nabi-nabi ka rasul-rasul ndi iworu, kanggo aso ntia ro pepateo ka henu mesueno ro bobarasa'o.'

⁵⁰ Gagi, mia henu tuwu lenie neea asolekono montarima pohuku, akono rearo lowono nabi henu tesolo mompau'u wawontolino pinokogagi,

⁵¹ mompau'u la reano i Abeli hawe la reano i Sakaria henu pinepate i olono po'ianza ponsunua pesomba saru Doharo Ue Ala. Pihepo mbo'u Kupau'akomiu, ikomiu henu tuwu lenie asolekono montarima pohuku akono lowono sala henu winowau raa'a.

⁵² Memasola komiuto, hei mia mpande atora Taura, akono ikomiu heleo mia henu monaa gonti pendamoha i laro bolongko pepoto'ori mongkono po'ehero Ue Ala, kanggo ikomiu kai poli mendamo i laro bolongko raa'a. Ikomiuto koa henu umontoiro mia mesue henu minggi mendamo ka minggi tumo'orio po'ehero Ue Ala"

⁵³ Menseno Iesu mobintao po'ianza raa'a, mia mpande atora Taura ra'iroa ka to Parisi tekosi karo me'eheo. Te'embu rahea mompamulairoto mempaanio Iesu kano poli koa mepau mongkono adio rupa.

⁵⁴ Sombio pio henu pinauNo Iesu, iworio mpehoringakeo takau. Gagi, ta'alu hina henu sala No pau'o, hina ansalaro merako'o.

12

Pepoto'ori la mia henu mompe'ende-ende me'ambo

¹ Tempono sowuno mia adio tepumpu, ranta karo pedudumpali orambi-akeo Iesu, mompu'uiroto Iesu mompaguru, Iwono mepau ari la ana guruNo. Iesu mepau, "Petangoro la tapero to Parisi iwonoto gauro henu tekito me'ambo i bungkuno koa.

² Kanolo hina te'aso henu tepupusi henu tai nggale inungkahi ka kano hina te'aso henu tinako henu tai nggale tino'ori.

³ Akono lowono henu ikomiu pau'o la rokomaano nggale hinori la mewantaano, ka pio henu impetanga-tanga'akeo i laro bolongko nggale pinopau te'embu la mbumbungeno doha."

Doito la Ue Ala

⁴ Iaku mepau mbo'u ndi ikomiu pokowaliNggau, "Hooto imedoito ndi iworio henu bisa mepateo koroi, ka umarino raa'a iworio karo bisa mbo'u mpowowau pio-pio.

⁵ Kanggo Iaku mepau ndi ikomiu, aso mia tokoa henu imedoito'akeo. Imedoitoto ndi Ue Ala henu kano butukoa pobawa mompepate, kanggo pobawa koambo'u metadiakeo mia la naraka. Iaku mepau su'u ndi ikomiu, imedoitoto ndi Iworo.

⁶ Imento'orio koa mongee olimo sui-sui dena pine'oliako masempo butu oruo doi pera henu takau motutu rekena. Kanggo kano hina te'aso tokoa henu no kolupeo Ue Ala.

⁷ Lalua'opo ikomiu, sombo laino wuumiu Ro doa'oto Ue Ala. Ho'iotu pu'uno, hooto imedoito akono ikomiu No pehohawa komiupo Ue Ala sekonopo sui-sui dena henu adio."

Umakui'o Iesu i aroro lowono mia

⁸ "Iaku mepau mbo'u ndi ikomiu, araisia henu umakui'o i aroro mia ta'alu iwono tumonda Aku, Ana Manusia mbo'u unggu umakui'o i aroro mala'ekaro Ue Ala.

⁹ Kanggo araisia henu humapu Aku i aroro mia, iwono mbo'u unggu Kuhapuo i aroro mala'ekaro Ue Ala.

¹⁰ Araisia mepau te'aso umewa'iro Ana Manusia, iwono da bisa kinadudui. Kanggo araisia henu sumosa'ai'o Penao Mempori iwono kanolo bisa kinadudui.

¹¹ Ta'alu ikomiu rinako ka winawo me'aro la pu'u petewawo agama ara la to poparenta, hooto ikomiu salalaro mongkono ara'ehende ikomiu me'oloi'o koroiomiu, ara mongkono pio henu nggale mepau'o.

¹² Akono i tempo raa'a mbo'u Penao Mempori nggale paguru komiu opio henu nggale ikomiu pau'o."

Ande-ande mpau mongkono mia sugi henu bebe

¹³ Aso mia te'embu la mia adio raa'a pepumpu rahea mepau ndi iworio Iesu, "Guru, pau'akeo la petianggu kano powei'akune tia pusaka te'embu la mia mosu'o mami."

¹⁴ Kanggo Iesu mepau, "Petia, kano hina mia henu motoro Aku gagi pu'u pobitara ara gagi pu'u pontia pusaka i olomiu."

¹⁵ Kanoamba Iesu mepau mbo'u la mia pepumpu rahea, "Petangkoroto kano ikomiu hooto minggi pe'ue'o lowo ihino wawontolino. Akono maupo aga-agando adio, kano aga-aga raa'a henu nggale mokopotuwu kito."

¹⁶ Umari raa'a Iesu montutulu'akero aso ande-ande mpau lenie, "Hina aso mia henu sugi henu takau adio wue pinopahono i lereni.

¹⁷ Iwono mesikeno la aroano lenie, 'Pio henu kunggale wowau'o? Akono andono hina pona'a henu kunggale pake'o numa'o wue pinopahonggu.' "

¹⁸ Pokotompaano iwono mongee, "Lenie henu asolekono kuwuwau'o! Iaku betaho si'enggu, kaku'amba mowangu mbo'u si'e henu lalua langkai nggale pona'a'anggu gandu ka lowono aga-aganggu."

¹⁹ Umarino raa'a iaku nggale mongee la koroinggu lenie, "Adioto aga-aga henu unaa'o. Sombooto no pinake la popio nta'u. Penao-naoto, mponggaato, po'enuto ka pesana-sanaato."

²⁰ Kanggo Ue Ala mepau la mia raa'a, "Iiko mia bebe, wongi koa neea mbo'u Iaku nggale umaleo penaomu. Gagi, winei'ako ndi isia lowono henu ninaamu raa'a?"

²¹ "Lira'ato henu nggale gagi la mia henu mpe'usaha mopumpu aga-aga tiano koroino liono ka iwono kano sugi i aroro Ue Ala."

Mongkono salalaro

²² Iesu mepau ndi iworo henu tumonda'Iro, "Ho'ioto pu'uno Iaku mepau ndi ikomiu, hotoo imensalalaro mewowolo'o tuwumiu, mongkono arapio henu nggale imengkaango. Ka hotoo imensalalaro mewowolo'o koroimiu mongkono opio henu nggale pinakemiu.

²³ Akono tuwu raa'a mantuduopo ka kaanga ka koro'i mantuduopo ka parewa.

²⁴ Perurupa'o sui-sui paa-paa, iworo karo pompaho ka karo mensowi. Iworo kano hina si'ero, kanggo Ue Ala mowei'akero kaanga. Tamuako ikomiu, mantudu komiupo i aroro Ue Ala sekonopo sui-sui ra'iroa.

²⁵ Isia te'embu ndi ikomiu henu saru salalarono moko tambai'o tinuwuno maupo butu te'esi tokoa?

²⁶ Gagi, ta'alu henu motutu heleo montambai tinuwu ikomiu kailo pokowowau'o, tembio kai mensalalaro mongkono kaanga ka parewa?

²⁷ Kiteoto sisi bonse henu tuwu i lere. Iworo karo mpo'angga mobe'a ka iworo karo pontanu. Kanggo Iaku mepau ndi ikomiu, mokole Solema, maupo no sugi iwono kano peparewa me'ambo heleo sisi bonse ra'iroa.

²⁸ Ta'alu lira'a Ue Ala moko me'ambo'o sisi bonse i lere henu oleo neea tuwu ka isomo tinadi la apui. Tamuako ikomiu, asolekono Ue Ala nggale mowei komiu parewa henu pinaralumi, hei ikomiu mia tai mompe'alo-alo lahi!

²⁹ Gagi, hotoo imedungku mpewowolo'o arapio inggale mpongga'a ka arapio henu inggale mpo'enu. Ka hotoo imensalalaro mongkono lowoakoano raa'a.

³⁰ Lowono raa'a pia ro mewusu'o mia kano to Iahudi i wawontolino neea. Mentee'ano, Umamiu i suruga tumo'orio ta'alu ikomiu paralu'o lowoakoano raa'a.

³¹ Gagi henu takau mantudu, pe'usahato kano Ue Ala momparenta i laro ntinuwumiu. Ta'alu lira'ato imewowau'o, lowono pinaralumi henu mesuene matantu Iwono nggale mowei'akomiu.

³² Ikomiu ana guruNggu maupono kano adio komiu, hotoo imedoito. Akono Umamiu henu i suruga saru sanaa aroa mokogagi komiu gagi bawaaNo i laro PoparentaNo.

³³ Impe'oliakeoto aga-agamiu, doino tia-tia'o la mia mokokolaro. Wowau'oto kadu-kadu henu tai nggale molulu, iwonoto raa'a aga-aga henu tai hina pingoano i suruga, inderio henu mponako kano pokoponakoo mbo'u ka ane kano bisa mokomowuru'o.

³⁴ Wowau'oto lowoakoano raa'a akono inderio aga-agamiu no po'ia, rahea mbo'u aroamiu."

Asolekono metangkoro mpihe ranta hawe'aro Iesu mekule

³⁵ Iesu lumiuakeo mbo'u pauNo lenie, "Ikomiu asolekono sadia mpihe momparakai Ue Ala heleo ata mpeboo-boo ntonga mpihe, ka mompolanga mpihe palita.

³⁶ Ka ikomiu asolekono heleo ata-ata henu monsikori ueno mekule te'embu la mpetao'a. Ta'alu iwono hawe ka metingko-tingko bonso, iworo ronga umungkahiakero bonso.

³⁷ Me'urairoto su'u ata ra'iroa, ta'alu uero mekuleoto humawe'iro tekonai pegagai. Mentee su'u Iaku mepau ndi ikomiu, uero raa'a nggale metangkoro ka tumena'iro metunda ka mowe'akero kaanga.

³⁸ Lira'a mbo'u ta'alu iwono hawe porontonga wongi ara orambi mowanda ka humawe'iro tekonai pegagai, me'urairoto su'u.

³⁹ Kanggo Iaku mepau ndi ikomiu, ta'alu ueno doha tumo'orio langku popio mia monako hawe, matantu ueno doha raa'a megagai, ka kano po'ineengo mia monako raa'a mendamo i laro dohano.

⁴⁰ Lira'a koambo'u ikomiu. Ikomiu asolekono pegagai mpihe sombo oleo, akono tempono hawe'aRo mekule Ana Manusia, ikomiu kai mento'orio."

⁴¹ Umari raa'a i Peturu mesikeno, "Ue, samana ikami henu tinungkaiMu la ande-ande mpau neea ara lowono mia?"

⁴² Iesu sumangki saru ande-ande mpau lenie, "Nginehele hina te'aso ata henu metenunu ka mpande, atato raa'a henu nggale pinotorono ueno gagi pu'u petewawo ata henu mesue, kano iwono mowe'akero kaanga sombo oleo.

⁴³ Me'uraoto su'u ata henu pinotoro raa'a tempono ueno raa'a hawe humawe'o mowowau heleo raa'a.

⁴⁴ Mentee su'u Iaku mepau ndi ikomiu, ueno raa'a nggale motoro'o gagi mo'urusu lowono aga-agan.

⁴⁵ Kanggo ta'alu ata raa'a mepau i laro aroano lenie, 'Uenggu da epie kanoamba mekule.' Te'embu rahea mompamulaoto tumunduhio ata-ata henu mesueno, tama ka erowai ka monggaa saru mo'enu ranta kano molangu.

⁴⁶ Kanggo tekonai no mowowau lira'a, bingkosako haweoto ueno la oleo ka tempo henu kano to'orio. Ueno raa'a te'ingga nggale humuku'o ata raa'a menggena heleo pohuku'a la mia henu tai metenunu ndi iworo Ue Ala.

⁴⁷ Ata henu tumo'orio po'eheho ueno, kanggo iwono kano pegagai ka iwono kano wowau'o po'eheho ueno, asolekono tinunduhi menggo adio.

⁴⁸ Kanggo ata henu kano to'orio po'eheho ueno ka mowowau henu tai mentee ranta wowau'o kano tinunduhi, iwono kanolo tinunduhi menggo adio. Lira'a koambo'u isia henu pinowe'ako adio, nggale pinomoni adio te'embu ndi iwono. Ka araisia henu No pine'alo-alo'akero Ue Ala adio, Ue Ala mbo'u nggale momoni adio te'embu ndi iwono."

Iesu mowawo teposisalaa

⁴⁹ "Iaku hawe nggale mompetadiako apui teposisalaa i wawontolino ka Iaku takau merorohio apui raa'a melangaoto.

⁵⁰ Kanggo Iaku asolekono montarima marasai'a. AroaNgggu takau kano rodo ambono marasai'a raa'a gagi.

⁵¹ Hooto impewowolo'o ta'alu Iaku hawe mowawo sintuwua i wawontolino. Iaku mepau ndi ikomiu, Iaku mowawo teposisalaa.

⁵² Akono mompamula oleo neea, nggale hina teposisalaa. Tuduanu hina olimo mia i laronu aso doha teposisala. Otolu mia umewa'o oruo mia ara henu oruo mia umewa'o henu otolu mia.

⁵³ Iworo nggale pada umewa, henu uma umewa'o anano tama ka anano henu tama umewa'o umano, henu ine umewa'o anano henu erowai ka anano erowai umewa'o ineno. Ine nggale umewa'o walino anano tama ka erowai umewa'o ineno walino."

Pontondonia tegauno wawontolino

⁵⁴ Iesu mepau mbo'u la mia adio ra'iroa, "Tempono imengkiteo seru mewue'ako i asonimbino soo'ano oleo, ikomiu mpongee, 'Use nggale tii', ka gagi koa su'u heleo henu ngineemiu.

⁵⁵ Lira'a mbo'u ta'alu angi mepuuri te'embu i selata, ikomiu mepau, 'Oleo nggale mopedu,' Ka gagi koa su'u heleo ngineemiu.

⁵⁶ Hei ikomiu mia henu mompe'ende-ende me'ambo!*" Ikomiu mento'orio mengkiteo tegauno wawontolino ka langi, kanggo ikomiu kai mento'orio pio-pio mongkono kegagia-kegagia henu tekoni gagi lenie.

⁵⁷ Tembio ikomiu kai patantu'o liomiu pio henu mentee?

⁵⁸ Ta'alu iiko ka uwelimu lumeko meronga-ronga la pu'u pobitara, pe'usahato kano ikomiu mosintuwu i tonga ansala. Ta'alu aio, uwelimu raa'a nggale wawoko lumeko la pu'u pobitara ka pu'u pobitara raa'a nggale mewengakomu la henu mogagai tarungku henu nggale mondamoko laro tarungku.

⁵⁹ Iaku mepau'akomiu, iiko kaulo mpokopeluarako te'embu la tarungku ta'alu ambo ubara'o lesu doi henu nopatantu'o pu'u pobitara."

13

Hala ka tebobarasa'a

¹ Tempo raa'a popio'iro mia mehawe ka pau'akero Iesu mongkono popio mia to Galilea henu pinepateno i Pilatu i Doharo Ue Ala ranta rearo merampu ka reano pinotuwu henu ro pesomba'akeo ndi iworo Ue Ala.

² Iesu mepau, "Ikomiu mpongee, to Galilea raa'a tumanggumio masusaa heleo raa'a akono halaro langkai'opo te'embu la lowono mia mesue henu i Galilea?

³ Aio! Kupau'akomiu, ta'alu ikomiu kai mosea te'embu la halamiu, ikomiu lowo nggale mate marasai heleo to Galilea ra'iroa.

⁴ Ara samana ikomiu mompewowolo hopulo ka hoalu mia henu mate dinunsino menara i Siloa, halaro langkai'opo ka lowono mia henu mpo'ia i Ierusalem?

⁵ Aio. Kupau'akomiu, ta'alu ikomiu kai mosea te'embu la halamiu, ikomiu lowo nggale mate menggena heleo iworo."

Ande-ande mpau mongkono kau ara henu tai mewue

⁶ Umari raa'a Iesu tumutulu'akero aso ande-ande mpau lenie, "Hina aso mia henu mompe'ue pu'uno ara i lere anggorono. Aso tempo, ueno lere raa'a lumeko mowusu wueno ara. Kanggo, kano hina wueno no pohawe.

⁷ Pokotompaano no pongee'akeo la mia henu mogagai lere raa'a, 'Kiteo, otolu nta'uto kumai mowusu wueno kau ara neea, kanggo kano hina wueno kupohawe. Tuehioto kau neea, akono kau neea butu mompingo-pingo monuwono wute.'

* **12:56** Akono iworo raa'a mopokiteo ta'alu iworo monsikori haweano Mokole Pongkadudui Henu DinandiRo Ue Ala, kanggo tempono Iesu hawe saru lowono tondoni henu wingawuNo, iworo karo mentarima'o.

⁸ Kanggo henu mogagai lere raa'a mepau, 'Ue, po'inengoto ari kau raa'a tuwu aso nta'u mbo'u. Ambapo kukekeo wute bolili'o pu'uno ara raa'a kaku'amba pupu'o.

⁹ Kato to'orio ta'u ramai ara mewue'oto. Ta'alu kano pewue mbo'u, po'inengoto ue utena'aku tumuehio pu'u ara raa'a' ”

Iesu mompokotompa mia mahaki la oleo Penao-nao'a to Iahudi

¹⁰ Tempono oleo Penao-nao'a to Iahudi, Iesu mompaguru la'aso doha pesomba'a.

¹¹ Rahea hina aso erowai henu hopulo ka hoalu nta'uto nopewunsokio penao mosa'a henu wowau'o bungkulosu ka andono pokopentada momoli.

¹² Tempono Iesu kumiteo erowai raa'a, No pobo'i'o ka mepau ndi iwono, “Inu, hakim pinokotompaoto.”

¹³ Kanoamba Iesu motopao kaeNo la koroino erowai raa'a, ka tempo koa raa'a mbo'u erowai raa'a mokopentadaoto momoli ka mompamulaoto umunde-unde'iro Ue Ala.

¹⁴ Kanggo kapala doha pesomba'a to Iahudi raa'a tekuda, akono Iesu mompokotompa mia mahaki la oleo Penao-nao'a to Iahudi. Kapala doha pesomba'a to Iahudi raa'a mepau la mia henu hina rahea, “Hina oono oleo i larono aso minggu mpo'angga. Tempo raa'a mehawe komiuto kano pinokotompa, hoto imehawe la oleo Penao-nao'ando.”

¹⁵ Kanggo Ue Iesu mepau, “Ikomiui mia henu mompe'ende-ende me'ambo. Matantuuto ikomiui nggale mompotola sapi ara kalidemiui te'embu la dampano kano ikomiui mopo'enuiro la oleo Penao-nao'a to Iahudi. ¹⁶ Oleo neea, endea, erowai neea inuleno i Burahima henu hopuloto ka hoalu nta'u no ponguo pobawano Mokole Onisu. Pototonoto laano no pinotola te'embu la punguno raa'a, maupono la oleo Penao-nao'a to Iahudi.”

¹⁷ SangkiNo Iesu raa'a, wowau'o ewaNo ra'iroa kokoko'ii, ka lowono mia mesue henu hina rahea sanaa akono lowono henu kombaa'akoa henu winowauro Iesu.

Oruo Ande-ande mpau mongkono tetambaino Poparentaro Ue Ala

¹⁸ Umari raa'a Iesu mepau, “Ta'alu Ue Ala momparenta heleo Mokole, ara'ehende tegauno? Saru pioke Ku bisa mokomenggena'akeo?”

¹⁹ Tegauno Poparentaro Ue Ala raa'a heleo wuku mpaho'a henu takau motutu henu rinawono mia i lereno. Wuku mpaho'a raa'a tuwu ka gagi aso pu'u kau ka sui-sui mpeseno la sampano.” ²⁰ Iesu lumiuakeo pauNo, “Iaku monggena'akeo saru pio tegauno i laro Poparentaro Ue Ala?”

²¹ Tegauno i laro Poparentaro Ue Ala raa'a heleo tape henu inalono aso erowai kanoamba kinangke saru patompulo litere tarigu ranta lowono tarigu henu kinangke raa'a te'ili.”

Isia henu pinowei'ako tuwu'a henu tai hina tampulaano

²² Umari raa'a Iesu lumiuakeo koleko-leko'aNo lumeko i Ierusalem. Iwono koleko-leko lumiungo inie langkai ka inie motutu, ka mompaguru pauNo Ue Ala.

²³ Hina aso mia henu mesikeno ndi Iwono, “Ue, te'esi koake mia henu nggale pinowei'ako tuwu'a henu tai hina tampulaano i suruga?”

²⁴ Iesu sumangki, “Pe'usahato mpendamo la panganso henu mo'asi, akono Iaku pau'akomiui, adio mia henu me'usaha mendamo, kanggo iworu karo pokopendamo.

²⁵ Ta'alu ueno doha mebonsooto, ikomiui nggale mentada i bungkuno, metingko-tingko la bonso ka mepau, ‘Ueno doha, ungkahiakami wainto bonso.’ Kanggo ueno doha nggale mepau ndi ikomiui, ‘Kaku to'ori komiu.’

²⁶ Ikomi u nggale mepau, 'Ikami neea monggaa ka mo'enu meronga Komiu, ka Ikomi u paguru kami i lowono ansala i laro inie mami.'

²⁷ Kanggo Iwono nggale mepau ndi ikomiu, 'Kaku to'ori komiu. Imelekoto te'embu i aronngu, ikomiu lowo henu mpowowau henu mosa'a.'

²⁸ Tempono imengkiteo i Burahima, Isaki, Iako, ka lowono nabi pesana-sanaa i laro suruga, ikomiu nggale meba'ie ka marasai, akono ikomiu nggale tinadi i bungkuno suruga.

²⁹ Adio mia henu kano to Iahudi nggale mehawe te'embu la pelo'ano oleo, te'embu la soo'ano oleo, te'embu la utara ka te'embu la selata nggale monggaa i suruga.

³⁰ Ka mentee'ano, hina popio'iro mia henu rineke tai mantudu, nggale pinelangkai i laro suruga. Ka hina popio'iro mia henu rineke mantuduopo, iworu karo mpendamo i laro suruga."

Pompehohawaro Iesu la mia i Ierusalem

³¹ Tempo koa raa'a mbo'u popio'iro to Parisi hawe ndi Iesu ka mepau, "Ilekoto te'embu endea, akono mokole Herode minggi mepate Komiu."

³² Kanggo Iesu sumangkiro, "Imelekoto, pau'akeo serigala* raa'a, 'Horingo, Iaku monsaari onisu ka mompokotompa mia mahaki oleo neea ka isomo, ka la oleo ko'otoluno angga'aNggu konoto umari.' "

³³ Umari raa'a Iesu mepau la mia henu hina rahea, "Maupono arapio henu gagi, Iaku asolekono lumiuakeo koleko-leko'aNggu, oleo neea, isomo ka te'epua akono kano hina nabiro Ue Ala pinepate la inie mesueno butukoa Ierusalem.

³⁴ Kiteo, ikomiu to Ierusalem, ikomiu umari pompepate nabi-nabi ka ikomiu motumpai mia henu tina ndi ikomiu saru wasu ranta mate. Menggo'adio'oto nginehele Kuminggi pumpu komiu, menggena heleo ineno manu mopumpu anano i totono panino, kanggo ikomiu kai mempoli.

³⁵ Mentee'ano Ue Ala kanolo meriongo mbo'u waawutemiu. Iaku mepau ndi ikomiu, ikomiu andoilo mengkitoaKu mbo'u ranta ikomiu mepau, 'Binarakatioto henu hawe heleo tinenaro Ue Ala!'"

14

Pihepo mbo'u Iesu mompokotompa mia la oleo Penao-nao'a to Iahudi

¹ La oleo Penao-nao'a to Iahudi, Iesu lumeko monggaa i dohano aso mia pu'u petewawono to Parisi. Iworu henu hina ndepano merurupa'o.

² Ndepano hina aso mia henu mahaki hawe i aroro Iesu. Kare ka kaeno melolamba.

³ Iesu mesikeno la mia mpande atora Taura ra'iroa ka to Parisi henu hina rahea, "Montonda atora agamando, bisa koake mompokotompa mia mahaki la oleo Penao-nao'a to Iahudi ara aio?"

⁴ Kanggo iworu mengkomino lowo. Kanoamba Iesu umini'o kaeno mia henu mahaki raa'a, mokotompa'o ka tumena'o mekule.

⁵ Umari raa'a Iesu mepau ndi iworu, "Ta'alu hina anamiau ara sapimiu tedontai la aa, matantuoto ikomiu mewue'akeo, maupono la oleo Penao-nao'a to Iahudi."

⁶ Kano hina maupo te'aso mia te'embu ndi iworu henu taha sumosangkio henu pinauro Iesu.

Pompagururo Iesu kaindoto pompelangkai-langkai

* **13:32** Akono gauno i Herode raa'a mpande mpau, modoko ka kano hina tinuduno heleo serigala.

* **13:35** Mzm. 118:26; Luk. 19:38

⁷ Tempono Iesu kumiteo mia henu hawe mpe'usaha mpetunda la petundaa henu pinelangakai, Iwono mompau ande-ande mpau neea ndi iworo,

⁸ “Ta'alu hina te'embu ndi ikomiu inunda lumeko la mpetao'a, hotoo impetunda la petunda'aro mia henu pinelangakai. Akono samana ueno doha raa'a umunda'iro mbo'u mia henu pinelangakai'opo ka ikomiu.

⁹ Ueno doha raa'a te'ingga olo mongee'akomiu, ‘Pelimba iiko te'embu sehea. Wei'akeo la pokowalinggu neea petundaa seea.’ Pokotompaano ikomiu gagi mokoko'li akono ikomiu asolekono melimba la petundaa henu i bungkuno takau.

¹⁰ Gagi, ta'alu ikomiu inunda la mpetao'a, impetundato la petundaa henu i bungkuno takau, kano ueno doha raa'a mai ndi ikomiu ka mepau, ‘Pokowali, lekoto petunda la petundaaro henu pinelangakai.’ Gagi ta'alu lira'a, ikomiu mpohawe pompelangakai i aroro lowono totoko henu mesue.

¹¹ Akono araisia henu melangkai'o koroino, nggale pinetotoako ka araisia henu metotoakeo koroino iwono nggale pinelangakai.”

Isia henu asolekono inunda

¹² Iesu mepau la mia henu umunda'o, “Ta'alu iiko mowowau rame-rame mowanda ara wongino, hotoo undai'iro poko-pokowalimu, peti-petiamu, ara petengi-tengi dohamu henu sugi, akono iworo mbo'u ungg nggale ponsulo umundako mekule la rame-ramero. Ta'alu lira'a, iiko mohawekoto ponsulo te'embu la me'ambomu.

¹³ Me'amboopo ta'alu iiko mowowau rame-rame, unda'iroto mia henu mekarampini, mia henu salantuwu, mia henu pungku, ka mia morawu.

¹⁴ Ta'alu lira'a upowowau, Ue Ala nggale barakatiko, akono iworo kano hina pio-pioro nggale ro ponsulo me'ambomu. Lowono raa'a nggale sinulo ndi iiko ta'alu temponoto Ue Ala motuwu'o mekule lowono mia henu mentee.”

Ande-ande mpau mongkono mia henu metengku tumondaiiro Iesu

¹⁵ Humoringo raa'a, aso mia te'embu la mia henu merongairo Iesu mong-gaa mepau, “Meme'urairoto su'u mia henu bisa monggaa merongairo Ue Ala ta'alu Iworo hawe mompamenta heleo Mokole.”

¹⁶ Kanggo Iesu mepau, “Hina aso mia mowowau rame-rame langkai, ka adio mia henu inundano.

¹⁷ Tempono rame-rame raa'a nggale pinamulaoto, iwono tumena'o atano lumeko pau'akero la lowono mia henu inundano, ‘Maitoto, akono lowono pinasadia'oto.’

¹⁸ Kanggo loworo mpetengku kaloro mehawe la rame-rame raa'a. Henu aso mia mepau la ata raa'a, ‘Tabeamiu tokoa. Akono oleo neea iaku nggale lumeko mekanio wute henu da saraipo ku'olio.’

¹⁹ Henu mesueno mepau, ‘Tabeamiu tokoa. Kakulo bisa hawe, akono oleo neea iaku nggale lumeko umara-arahakeo olimo pasa sapi henu da saraipo ku'olio.’

²⁰ Henu aso mia mbo'u mepau, ‘Dahapo ku'umari metao, kakulo bisa mai.’

²¹ Ata raa'a mekule ka pau'o lowono raa'a la ueno doha henu tumena'o raa'a. Humoringo lowono raa'a, ueno doha raa'a tekuda takau ka tumena'o atano, ‘Kerohoa leko la ansala langkai ka sampa-sampano ansala i laro inie, ka unda'iroto mia henu mekarampini, mia salantuwu, mia morawu ka mia pungku.’

²² Umari no wowau'o lowono raa'a, ata raa'a pau'akeo la ueno doha raa'a, ‘Lowono henu utena'akune raa'a umarioto winowau. Kanggo maupono lira'a da adio petundaa henu molimbo.’

²³ Ueno doha raa'a mepau, 'Ilekoto la lowono ansala langkai ka sampa-sampano ansala i bungku inie. Lowono mia henu utepotowoakeo, udada'iro memai ranta kano buke dohanggu.

²⁴ Iaku mepau ndi ikomiu, kano hina te'aso mia henu inunda amba-ambano nggale monggaa la rame-ramenggu neea.' ”

Lowoakoano asolekono pinotola ta'alu metonda ndi Iesu

²⁵ Umari raa'a, adio mia merongairo Iesu la koleko-leko'aro. Iesu mewalili ndi iworo ka mepau,

²⁶ “Ta'alu hina aso mia henu minggi tumonda Aku, ka iwono nopeho-hawa'opo ine umano, walino, ana-anano, peti-petiano ara koroino liono, iwono kanolo bisa gagi ana guruNgggu.

²⁷ Araisia henu tai poli montanggumi marasai'a ranta kano mate ka tumonda Aku,* iwono kanolo bisa gagi ana guruNgggu.

²⁸ Tuduno hina aso mia henu mosongkapi mowangu doha medongke, matantuoto iwono metunda ari rumeke'o popio angkosono, kano to'orio koa ara sombo koa doino mowangu doha raa'a.

²⁹ Akono ta'alu kano reke'o ari ongnosono, nggale mansa doino butu sombo hawe la pundasino, andono hina mbo'u doi nggale no pake'o lumi-ukeo powangua doha raa'a. Pokotompaano lowono mia henu kumiteo, tumetewehio,

³⁰ ka mepau, 'Mia neea mompamula mowangu doha, kanggo kano pokoli-uakeo.'

³¹ Lira'a koambo'u, ta'alu hina aso mokole mosongkapi lumeko metea saru mokole mesue. Matantuoto iwono metunda ari mompewowolo teme'ambo, bisake sorodaduno henu hopulo sowu ra'iroa bisa umewa'o mokole henu monaa sorodadu oruo mpulo sowu mia, ara aio.

³² Ta'alu kano pokoe'wa'o, matantu tempono uwelino da olai iwono nggale montena aso mia lumeko momoni posintuwua.

³³ Lira'ato mbo'u, sombo mia henu tai motolaho lowono henu hina ndi iworo, iworo karo bisa gagi ana guruNgggu.

³⁴ Ohio laano adio tinuduno. Kanggo, ta'alu ohio raa'a gagi morini, matantuoto andono bisa mbo'u pinokome'ohio.

³⁵ Ohio raa'a andono bisa takau pinake i lere ara mompokomonuwo wute. Gagi, ohio raa'a asolekono tinadi.† Isia henu mebiri, pehoringakeoto teme'ambo opio henu pinauNgggu raa'a!"

15

Ande-ande mpau mongkono bimba henu tetadi

¹ Aso tempo, heleo biasano adio to ponsinga sima ka mia tehala mai ndi Iesu mehoringakeo pompaguruNo.

² Kumiteo raa'a, to Parisi ka mia mpande atora Taura pemburuki ka mepau, “Se', Iwono neea tumarima'iro mia tehala ka monggaa merongaronga saru iworo.”

³ Humoringo raa'a, Iesu mepau ndi iworo la'aso ande-ande mpau lenie,

⁴ “Ta'alu hina aso mia monaa aso etu bimba ka aso tetadi, matantu no pobintairo bimbano henu osio mpulo ka osio raa'a la pada one, ka lumeko wusu'o henu tetadi raa'a ranta kano hawe'o.

* **14:27** La mpau Iunanino “mompoha kau pinotamba.” † **14:35** Raa'a menggena saru mia henu kano rumeke'o ari opio henu asolekono no wowau'o ta'alu gagi ana guruRo Iesu, ranta iwono kano bisa tumondaiRo mpihe.

⁵ Ta'alu no haweoto bimba raa'a, iwono sanaa takau ranta no po'ahao la oweano ka no waweo mekule.

⁶ Kohaweno i doha, iwono moboi'iro pokowalino ka petengi-tengi dohano ka mepau ndi iworo, 'Maito kato mpesana-sanaa, akono bimbangu henu tetadi kuhawe'oto mekule.'

⁷ Gagi iaku mepau ndi ikomiu, lira'a koambo'u mala'eka-mala'ekaro Ue Ala i suruga. Mensanaairopo akono aso mia tehala mosea, sekonopo osio mpulo ka osio mia mentee henu tai momparalu mosea'a."

Ande-ande mpau mongkono doi pera henu tetadi

⁸ "Tuduano mbo'u, hina aso erowai henu hina hopulo doi perano,* ka aso pera tetadi. Matantu iwono nggale mopolanga palita ka rumoahio dohano wusu'o doino ranta kano hawe'o.

⁹ Ta'alu no hawe'oto, iwono nggale moboi'iro pokowalino ka petengi-tengi dohano ka mepau ndi iworo, 'Maito kato mpesana-sanaa, akono doi peranggu henu tetadi kuhawe'oto mekule.'

¹⁰ Lira'a koambo'u mala'eka-mala'ekaro Ue Ala i suruga. Iworo nggale sanaa takau ta'alu aso mia tehala mosea te'embu la halano."

Ande-ande mpau mongkono ana henu tetadi

¹¹ Iesu mepau mbo'u, "Hina aso mia henu hina oruo anano, anano ra'iroa pada tama.

¹² Henu tompasusu mongee la umano, 'Uma, wei'akuneto aga-aga henu gagi tiangu.' Gagi umano tumia'o aga-agano la anano henu oruo raa'a.

¹³ Popio oleo te'embu rahea, ana henu tompasusu raa'a me'oliakeo lowo tiano ka lumeko la wawute henu olai. Ndepano nopokopinggo'o mpena doino ka tuwu montonda po'eheno ka mowowau henu mosa'a.

¹⁴ Menseno lowono doino pinggo, Gagioto mokoninggoa la lowono wawute raa'a, ranta iwono mbo'u mompamula masusa.

¹⁵ Pokotompaano, iwono lumeko mo'angga la'aso mia i wawute raa'a. Mia raa'a tumena'o lumeko i lereo kano pogagai boeno.

¹⁶ Iwono mokoninggo takau ranta iwono minggi umihii'o kompono saru paka boe. Maupono iwono mokoninggoto takau, kano hina te'aso mia henu mowei'akeo kaanga.

¹⁷ Pokotompaano no pokopewowolo'o pinogauno ka mepau i laro aroano, 'Takau adio mia henu mpo'angga la umanggu ka mpohawe kaanga henu mpetotorea, kanggo iaku endea andono epie kaku mateako ninggo.

¹⁸ Lenie iaku nggale lumeko te'embu endea, mekule la umanggu ka iaku mepau ndi iwono, Uma, iaku tehala akuto ndi iworo Ue Ala ka ndi ikomiu.

¹⁹ Iaku kano pototono mbo'u gagi anamiu uma. Po'inengoto iaku gagi atamiu uma.'

²⁰ Umari raa'a iwono lumeko la umano. Tempono iwono da olai, umano kumiteo. Meluarakoto pompehohawano umano, ka meripo tumotowo'o, kumopui'o ka wowoongo.

²¹ Ka mepau'oto ana raa'a la umano, 'Uma, tehala akuto ndi iworo Ue Ala ka ndi ikomiu. Iaku kano pototono mbo'u nginee anamiu.'

²² Kanggo umano mepau la atano ra'iroa, 'Waweo nderamai lemba henu takau me'ambo ka pake'akeo ndi iwono. Pasa'akeo sinsi la tonisono ka sapatu la ngkareno.

²³ Ka aleo aso ana sapi henu monuwo, gere'akito, kato mengkaango mpesana-sanaa.

* 15:8 Raa'a menggena saru gagingo aso mia henu mo'angga aso oleo.

²⁴ Akono ananggu neea hele nggoto mate, kanggo tuwu mekule. Ananggu neea henu tetadi hinawe mekule.' Umari raa'a mompamulairoto mporame-rame.

²⁵ Tekonairo mporame-rame, anano henu kaka tekonai mo'angga i lere. Tempono no pekule ka orambioto la dohano, no horingo uninio silolu ka penaniro mia henu melumense.

²⁶ Kanoamba no poboio'aso mia atano ka mesikeno ndi iwono, 'Tembio kano hina rame-rame i doha neea?'

²⁷ Ata raa'a sumangkio, 'Andimu mekuleoto ka umamu mogere aso ana sapi henu monuwo, akono no haweoto mekule anano da motea-tea.'

²⁸ Humoringo lowono raa'a, ana henu kaka raa'a gagi tekuda, ka kano poli mendamo i laro doha. Gagi umano hawe popandei'o kano poli koa mendamo i laro doha.

²⁹ Ana raa'a sumangkio umano, 'Uma, mepeta'u-ta'uoto iaku mo'angga ndi ikomiu heleo atamiu ka amboku hori umewa'o petenamiu. Kanggo, ambo ihori mowei'aku aso ana bembe kaku pake'o mpesana-sanaa saru pokowalinggu.

³⁰ Kanggo tempono anamiu henu mompinginggo-pinggo aga-agamu saru erowai tehala mekule, ikomiu mogere'akeo ana sapi henu monuwo.'

³¹ Umano mepau, 'Ananggu, iiko meronga mpihe saru iaku ka lowono aga-aganggu, aga-agamu mbo'u.

³² Kanggo, oleo neea ikito asolekono mporame-rame ka mpesana-sanaa, akono andimu hele nggoto mate, kanggo tuwu mekule. Andimu neea henu tetadi hinawe mekule.'"

16

Ande-ande mpau mongkono pu'u po'atora aga-aga henu tai mentee

¹ Iesu mompau mbo'u aso ande-ande mpau la ana guruNo ra'iroa lenie, "Hina aso mia henu sugi henu hina aso mia pu'u po'atora aga-agano. Pu'u po'atora aga-aga raa'a tinuluri mompinginggo-pinggo doino mia sugi raa'a.

² Mia sugi raa'a moboi'o pu'u po'atora aga-aga raa'a ka mepau ndi iwono, 'Iaku kaku sanaa humoringo kareba ta'alu iiko mokompinggo'o mpena doinggu. Gagi, uki'akuneto mongkono ara'ehende u'atora'o aga-aganggu, akono momp'u oleo neea andono iiko mbo'u henu umatora'o aga-aganggu.'

³ Humoringo raa'a, pu'u po'atora aga-aga raa'a mepau i laro aroano, 'Opio henu bisa kuwowau'o? Akono uenggu mokompenao-nao'aku te'embu la angga'anggu mo'atora aga-agano. Iaku kaku pontu'ai mobingku, iaku mokoko'ii ta'alu momoni-moni.

⁴ Kuto'orio pio henu kunggale wowau'o, kano hina koa mia henu tumarima'aku la dohano ta'alu temponoto uenggu mokompenao-nao'aku te'embu la mpo'angga'anggu.'

⁵ Umari raa'a no poboio' lowono mia henu mepasua la ueno. Iwono mesikeno la mia henu hawe amba-ambano, 'Popio pasuamu la uenggu?'

⁶ Mia raa'a sumangki, 'Aso etu loaia boka.'

Umari raa'a no pongee'akeo, 'Nooto sura pasua. Kerahoa petunda ka uki'oto mekule sura pasuamu henu baru mongee iiko mepasua lima mpulo loaia.'

⁷ Umari raa'a iwono mesikeno la mia mesue, 'Ara'ehende iiko? Popio adiono pasuamu la uenggu?'

Mia raa'a sumangki, 'Aso etu karu gandu.'

Iwono mepau la mia raa'a, 'Nooto sura pasua, uki'o mekule pasuamu gagi halu mpulo karu gandu.'

⁸Humoringo pio henu no powowau pu'u po'atora aga-aga henu tai mentee raa'a, ueno raa'a umunde-unde'o akono iwono adio akalano."

Umari raa'a Iesu mepau, "Biasa laano mia henu tumonda'o gau i wawontolino neea, iworo pandeiropo umatora'o urusu'aro sekonopo mia henu tuwu laro wanta.

⁹Iaku mepau ndi ikomiu, pake'oto sugi i wawontolino neea montulungi mia mesue kano adio pokowalimu. Ta'alu sugi i wawontolino pinggooto, Ue Ala unggga nggale tumarima komiu la mpo'iangga henu inggale mpo'iangario ranta pokotompaano."

Asolekono pine'alo-alo la urusu'a henu motutu

¹⁰"Araisia henu pine'alo-alo la urusu'a henu motutu, bisa mbo'u pine'alo-alo la urusu'a henu langkai. Ka araisia henu tai pine'alo-alo la urusu'a henu motutu, kano bisa mbo'u pine'alo-alo la urusu'a henu langkai.

¹¹Gagi, ta'alu ikomiu kai pine'alo-alo mo'urusu sugi i wawontolino henu mosaa' neea, matantuoto kano hina mia henu me'alo-alo komiu mo'urusu sugi henu mentee'ano.

¹²Ka ta'alu ikomiu tai pine'alo-alo mo'urusu aga-agaroo mia mesue, matantuoto kanolo hina mia henu poli mowei'akomiu aga-aga kano gagi aga-agamii.

¹³Kano hina aso ata bisa mo'angga la oruo ueno, akono henu aso te'ingga no o'alie'akeo ka henu aso no pehohawa'o. Ara iwono te'ingga metenunu la'aso mia ka henu mesueno kano periongo. Ikomiu kailo bisa mo'angga ndi iworo Ue Ala ka mbo'u mo'angga ka mohawe sugi i wawontolino neea."

¹⁴Tempono iworo mehoringo lowono raa'a to Parisi pototahio Iesu akono iworo inehero doi.

¹⁵Kanggo Iesu mepau ndi iworo, "Ikomiu mokomentee'o koroimiu i aroro mia, kanggo Ue Ala tumo'orio pio henu i laro aroamii, akono arapio henu inunde-undero mia, Ro alie'akeo Ue Ala.

¹⁶Atora Taura ka Wuntaro nabi-nabi pinalele ranta Iohane to pobaho hawe. Mompu'u haweano Iohane to pobaho, pinalele'ako Kareba Me'ambo mongkono Poparentaro Ue Ala, ka lowono mia mpe'usaha karo megagi bawaa i laro Poparentaro Ue Ala raa'a.

¹⁷Kanggo, atora Taura ka Wuntaro nabi-nabi kongkono pihe pinake. Moruanaopo langi ka wawontolino no tetadi sekono aso hurupu te'embu la atora Taura tetadi.

¹⁸Sombo mia henu tumadio walino ka mo'alo mbo'u erowai mesue, iwono raa'a monsosabo. Ka sombo mia henu mo'alo erowai henu no tadio walino, iwono mbo'u monsosabo."

Ande-ande mpau mongkono mia sugi ka iLasaru henu mokokolaro

¹⁹"Hina aso mia henu sugi, pia meparewa lemba ungu ka bana molusa. Iwono tuwu sanaa i laro sugino sombo oleo.

²⁰Ka hina mbo'u aso mia henu mokokolaro mengengako i Lasaru, memboleako orambi la panganso dohano mia sugi raa'a. Koroino i Lasaru bukeako kowo,

²¹ka iwono minggi montadi mokoninggono saru kaanga torea henu tedontai te'embu la mejano mia sugi raa'a. Ka dahu mehawe mensila'eo kawono.

²²Kanoamba mia mokokolaro raa'a mate, ka penaono ro waweo mala'eka-mala'ekaro Ue Ala orambi ndi Burahima. Ambono epie te'embu rahea, mateoto mbo'u mia sugi raa'a ka kinaburu.

²³ La po'iangaro mia mate, mia sugi raa'a marasai takau. Ka tempono menso'a i wawono, no kiteo i Burahima te'embu olai ka i Lasaru metunda i horino.

²⁴ Iwono umora'ako ndi Burahima, no pongee lenie, 'Uma Burahima pehohawa'aku. Tena'o i Lasaru kano emoakune tompa tonisono la uwoi ka mokomorini'akune elonggu, akono iaku mompemarasai akuto lahi laro apui neea.'

²⁵ Kanggo i Burahima mepau, 'Ananggu, pewowolo'o tempono utuwu i wawontolino, iiko pinoweikoto henu me'ambo kanggo i Lasaru mohawe lowono henu mosa'a. Lenie neea i Lasaru pinokonsanaa kanggo iiko pinokomarasai.

²⁶ Kano butu raa'a, ikami ka iiko mbo'u no'olosio wingke henu malua ka onalo takau, ranta mia henu minggi mesaki te'embu endea lumeko ndi iiko, iworo karo pokopesaki. Lira'a koambo'u kano hina te'aso mia henu bisa mesaki te'embu rahea mai ndi ikami.'

²⁷ Umari raa'a iwono mepau, 'Ta'alu lesie, kupomonio ndi iiko uma, tena'oto i Lasaru lumeko la dohano umanggu,

²⁸ akono da hina olimo mia petianggu. Iwono asolekono pau'akero laano, karo hooto mendamo i laro po'iang henu marasai neea.'

²⁹ I Burahima mepau, 'Ndi iworo hina wunta inukino i Musa ka nabi-nabi. Po'inengiroto ro mentonda'o pompaguru i laro wunta raa'a.'

³⁰ Iwono sumangki, 'Umanggu Burahima, seea kano sombo. Kanggo ta'alu hina mia henu tuwu mekule te'embu la mateano lumeko pau'akero, iworo nggale mosea te'embu la halaro.'

³¹ Kanggo i Burahima mepau, 'Ta'alu iworo karo mpehoringakeo pio henu pinauno i Musa ka nabi-nabi, iworo mbo'u karo pompe'alo-alo maupono hina mia henu tuwu mekule te'embu la matea lumeko pau'akero.' "

17

Pompagururo Iesu mongkono hala ka pompe'alo-alo

¹ Iesu mepau la ana guruNo, "Matantuoto nggale hina mia henu mompososaelo mia mesue i laro hala, kanggo masolaoto mia henu mowowau lira'a.

² Me'amboopo we'uno mia raa'a pinodoe-doe'hako wasu pogili'a henu langkai kanoamba pinotondu laro tahi. Me'amboopo lira'a ka'indono iwono mompososaelo aaso mia te'embu la mia henu molusa pompe'alo-alono ndi iaku. ³ Ho'ioto pu'uno, petangkoroto! Ta'alu pe'aso pompe'alo-alomu mowowau hala ndi iiko, pompau'akeo. Ta'alu iwono me'o'ole ampuni'o.

⁴ Ta'alu i larono aso oleo menggo'opisu no powowau hala ndi iiko, ka menggo'opisu mbo'u no hawe ndi iiko mongee, 'Iaku me'o'oleakuto.' Iiko asolekono umampuni'o."

⁵ Umari raa'a, rasulNo ra'iroa mpepau ndi Iwono, "Ue, pokomoroso'o mbo'u pompe'alo-alomami."

⁶ Sumangkiro i Ue, "Ta'alu pompe'alo-alomiu heleo wuku mpaho'a henu takau motutu tokoa, ikomiu bisa mpepau la pu'u ara neea, 'Utewekato, ka utepaho i laro tahi!' Pu'uno ara raa'a matantu tumonda'o paumiu."

Gauno ata henu mentee

⁷ "Tuduno hina aso mia te'embu ndi ikomiu monaa aso mia ata henu monteko ara mompakambi pinotuwu. Menseno atano raa'a mekule te'embu la po'angga'ano, matantuoto kailo mepau ndi iwono lenie, 'Maito, kerahoa ponggaa.'

⁸ Kanggo ikomiu te'ingga nggale mepau lenie, 'Pasadia'akune ari kaan-ganggu, eu'oto parewamu ka sikori akuto hawe kaku umari. Umari raa'a kau amba bisa monggaa ka mo'enu.'

⁹ Ikomiu kailo montarimakasi la ata raa'a ta'alu iwono tumonda'o pio henu notinena'ako.

¹⁰ Lira'ato mbo'u ikomiu. Ta'alu imentonda'oto lowono henu imenti-nena'ako, ikomiu asolekono mepau, 'Ikami neea ata henu kano hina tin-uduno. Ikami butu mewowau'o pio henu asolekono kimewowau'o.' "

Iesu mompokotompa hopulo mia mahaki melowe

¹¹ La ngkoleko-leko'aro Iesu lumeko i Ierusale, Iesu lumiungo tida inie Samaria ka Galilea.

¹² Menseno Iesu mewunsokio aso inie, hopulo mia henu mahaki melowe lumeko tumotowo'Iro. Iworo mpo'ia mpentada ola-olai

¹³ ka ko'ora-ora, "Iesu, Guru! Ipehohawa kami!"

¹⁴ Iesu mekokaniiro ka mepau, "Imelekoto la pu'u petewawo pesomba ka mononio karo pekokaanio koroimiu."

Ka tekonaio koa i tonga nsala, tompaoto haki lowero.

¹⁵ Aso mia te'embu ndi iworo menseno kumiteo hakino tompaoto, iwono mekule ndi Iesu ka ko'ora-ora umunde-unde'iro Ue Ala.

¹⁶ Tempono hawe i aroro Iesu, iwono menggoluntu ka montarimakasi ndi Iworo. Mia raa'a to Samaria.

¹⁷ Umari raa'a Iesu mepau, "Hopulo'iro mia hieno henu pinokotompa. Lumeko nderioke henu osio'iro ra'iroa?"

¹⁸ Tembio butu mia kano to Iahudi henu hawe mbo'u umunde-unde'iro Ue Ala?"

¹⁹ Umari raa'a Iesu mepau la mia raa'a, "Pentadato ka lekoto. Iiko tompa akono iiko mompe'alo-alo ndi laku."

Tempono Ue Ala hawe momparenta i wawontolino

²⁰ Popio'iro to Parisi mpesikeno ndi Iesu, "Arate'epie Ue Ala hawe momp-parenta i wawontolino?"

Sumangki Iesu, "Poparentaro Ue Ala kano pinamula saru tondoni henu bisa kinito.

²¹ Kano hina mbo'u te'aso mia bisa pokompepau, 'Kiteo, Iwono endea'o!' Ara, 'Ndepano Iwono!' Akono mentee'ano Ue Ala mompamulairoto momp-parenta i olomiu."

²² Umari raa'a Iesu mepau la ana guruNo, "Hina tempono ikomiu minggi merasai'o te'aso oleo te'embu la tempono Ana Manusia henu hawe te'embu ndi Iworo Ue Ala nggale momparenta, kanggo ikomiu kailo merasai'o oleo raa'a.

²³ Ka hina mia nggale mepau ndi ikomiu, 'Kiteo, Iwono ndepano'o!' Ara, 'Iwono endea'o!' Kanggo hooto mpe'ale-aleo henu pinauro ka hooto imentonda'iro lumeko kumiteo pio henu pinauro.

²⁴ Akono menggena heleo koliki tesangkilo te'embu i tompano langi henu aaso la tompano langi henu mesue, lira'ato mbo'u unggahawe'aro mekule Ana Manusia imengkiteo.

²⁵ Kanggo ambono gagi lowono raa'a, Iwono asolekono montanggumi adio marasai'a ka mia henu tuwu lenie neea karo mentarima'o.

²⁶ Ara'ehende gauro mia tempono i Noho da tuwu, lira'ato mbo'u gauro mia ta'alu oleono Ana Manusia hawe mekule.

²⁷ Iworo mpongga ka mpo'enu, metao ka mimpinopotao, hawe kano mpewunso i Noho la ngkapala. Umari raa'a hawe lolowi henu motondu'o wawontolino ka mokoropu'iro. ☆

²⁸ Lira'a mbo'u gauro mia i waawute Sodomo tempono i Lo'oti da tuwu. Iworo mpongga ka mpo'enu, iworo mpo'oli ka pompe'oliako, iworo pom-paho ka mpowangu doha.

²⁹ Kanggo, tempono i Lo'oti meluarako te'embu i Sodomo, apui ka belerang bingkosako tii heleo use te'embu i langi ka mokoropu'iro lowo mia. ☆

³⁰ Lira'a koambo'u gauro mia ta'alu Ana Manusia hawe mekule.

³¹ Tempo raa'a, isia henu tekoi i wawono atono dohano, hia'ato mbo'u no petii umaleo aga-agano i laro doha. Lira'a koambo'u mia henu tekoi mo'angga i lere, hia'ato mbo'u no pekule i dohano mo'alo aga-agano.

³² Impewowolo'o pio henu gagi la walino i Lo'oti!*

³³ Araisia henu me'usaha kumadudui'o tinuwuno, iwono nggale tetadi tinuwuno. Ka araisia henu tetadi tinuwuno akono tumonda'iro Ue Ala, iwono nggale kinadudui.

³⁴ Iaku mepau ndi ikomiu, ta'alu wongi hina oruo mia moturi la'aso poturia, henu aso mia winawo ka henu mesue pinobinta.

³⁵ Ta'alu hina oruo erowai meronga-ronga mogili pae, henu aaso winawo ka henu mesue pinobinta.

³⁶ [Ta'alu hina oruo mia i lere, henu aaso winawo ka henu mesue pinobinta.]

³⁷ Umari raa'a ana guruNo mpesikeno ndi Iesu, "Ue, inderio ungg henu lira'a no nggale gagi?"

Sumangki Iesu, "Inderio henu hina pinotuwu mate, rahea pepumpu paa-paa mpongga."†

18

Ande-ande mpau mongkono tuwu erowai ka pu'u pobitara

¹ Iesu mompau'akero ana guruNo aso ande-ande mpau karo hooto me'otu-otu mpekakai.

² No pongee, "Hina aso pu'u pobitara mo'ia la'aso waawute. Iwono kano doito ndi Iworo Ue Ala ka kano hina te'aso mia henu no pelangkai'o.

³ I waawute raa'a mbo'u, hina aso tuwu erowai henu pia hawe la pu'u pobitara raa'a ka mepau, 'Tulungi aku umaropio ewanggu henu moko-rugi'aku.'

⁴ Menggopopio'akoto pu'u pobitara raa'a kano poli tumulungio. Kanggo, ko'epi-epieno iwono mepau i laro aroano lenie, 'Maupono kaku doito ndi iworo Ue Ala ka kano hina te'aso mia kupelang'ai'o,

⁵ kanggo tuwu erowai raa'a hawe mpihe mokomasusa'aku. Me'amboopo kutulungio umutuhio pebitara'aro, kano hooto no mai mpihe mokomasusa'aku."

⁶ Umari raa'a Ue Iesu mepau, "Pehoringakeo teme'ambo pio henu pinauno pu'u pobitara henu tai me'ambo raa'a.

☆ 17:27 Kej. 7:6-24 ☆ 17:29 Kej. 18:20 * 17:32 Temporo mpolao te'embu i waawute Sodomo, walino i Lo'oti mewartali i bungkono mekaanio waawute Sodomo, maupono mala'ekaRo Ue Ala mompau'akero, "Hooto pewartali." Ho'ioto pu'uno walino i Lo'oti gagi kare ohio. (Kej. 19:26) † 17:37 Raa'a ande-ande mpau. Pengkonoano lowono mia te'ingga nggale tumo'orio tegagiano lowono raa'a.

⁷ Gagi, pu'u pobitara henu tai me'ambo raa'a umehe tumulungio pebitara'ano tuwu erowai raa'a, lira'a mbo'u Ue Ala matantu nggale tumulungiro mia henu tinimakiNo henu mekakai ndi Iworo mowanda ka wongi. Iwono kanolo montadi-tadi tempo tumulungiro.

⁸ Iaku mepau ndi ikomiu, Ue Ala nggale ronga mokomentee'iro! Kanggo, ta'alu Ana Manusia hawe, hinake pompe'alo-alo ndi Iworo henu No hawe'o i wawontolino nea?"

Ande-ande mpau mongkono to Parisi ka to ponsinga sima

⁹ Iesu mompau aso ande-ande mpau la mia henu rumeke'o koroino mentee ka mompe'uru-uru mia mesue lenie,

¹⁰ "Hina oruo mia lumeko mekakai i Doharo Ue Ala. Aso mia to Parisi ka aso mia to ponsinga sima.

¹¹ To Parisi raa'a mentada ka mekakai i laro aroano, 'Ue Ala, iaku montari-makasi ndi Ikomiu, akono kaku penggena ka mia mesue: heleo mia monako, henu kano mentee pinogauro, ka mia monsosabo. Iaku montarimakasi ndi Ikomiu akono iaku mbo'u kaku penggena heleo to ponsinga sima raa'a.

¹² Iaku mepuasa menggoruo i laro aso minggu ka iaku mompowe'i hopulo persee te'embu la hinawenggu.'

¹³ Kanggo to ponsinga sima raa'a mentada ola-olai, ka kano taha menso'a i langi. No pede-pedehio radano akono iwono me'o'ole i laro aroano ka mepau, 'Ue Ala, iaku neea mia tehala. Pehohawa'aku.'

¹⁴ Iaku mepau ndi ikomiu, 'Tempono mekule i doha, to ponsinga sima raa'a henu pinokomenteero Ue Ala, kanggo to Parisi raa'a kano pinokomentee. Akono araisia henu melangkai'o koroino, iwono nggale pinetotoako. Araisia henu metotoakeo koroino, iwono nggale pinelangkai.'

Iesu barakati'iro ana-ana

¹⁵ Popio'iro mia mpowawo ana-ana motutu ndi Iworo Iesu, karo ini-ini'iro ka barakati'iro. Kanggo kumiteo raa'a, ana guruNo ra'iroa mentekuda'akero mia ra'iroa.

¹⁶ Kanggo Iesu moboi'iro ana-ana ra'iroa ka mepau la ana guruNo ra'iroa, "Po'inengiroto ana-ana ra'iroa mai ndi Iaku, hooto ime'ontoiro, akono mia heleo iworoto henu nggale gagi bawaaro Ue Ala.

¹⁷ Mentee'ano Kupau'akomiu, araisia henu kano tarima'o Poparentaro Ue Ala heleo ana motutu, iwono kano pototono gagi bawaaro Ue Ala."

Mia sugi mapari no pewunso i laro Poparentaro Ue Ala

¹⁸ Aso mia pu'u petewawono to Iahudi mesikeno ndi Iesu, "Guru henu me'ambo, opio henu asolekono kupowowau kaku pohawe koa tuwu'a henu tai hina tampulaano?"

¹⁹ Iesu mepau ndi iwono, "Tembio kau pongee me'ambo Iaku? Kano hina te'aso mia henu me'ambo. Butukoa iworu Ue Ala henu me'ambo.

²⁰ Iiko tumo'orio lowono parentaro Ue Ala, 'Hooto ponsosabo, hooto pompepate, hooto ponako, hooto pongkota i arono pu'u pobitara, pelangkai'iro umamu ka inemu.' "

²¹ Mia raa'a sumangki, "Lowono raa'a kutondaoto te'embu ku da monguro."

²² Umarino Iesu humoringo sangkino raa'a, No pepau ndi iwono, "Aso rupapo mbo'u henu asolekono upowowau. Pe'oliakeo lowono aga-agamu ka doino utia-tia'akero la mia mokokolaro kau pohawe koa aga-aga i suruga. Umari raa'a maitoto tonda Aku."

²³ Kanggo umarino no horingo pio henu pinauNo Iesu, gagi masusa aroano akono iwono sugi takau.

²⁴ Iesu kumiteo ka mepau, “Takau mapari mia sugi gagi bawaa i laro Poparentaro Ue Ala.

²⁵ Moruanaopo aso unta mewunso la aano supe sekonopo mia sugi gagi bawaa i laro Poparentaro Ue Ala.”

²⁶ Iworo henu mehoringo raa'a mesikeno ndi Iesu, “Ta'alu lira'a isia henu nggale kinadudui?”

²⁷ Sumangki Iesu, “Opio henu kano bisa wowau'o mia, bisa Ro wowau'o Ue Ala.”

Ponsulo metonda ndi Iesu

²⁸ Peturu mepau, “Ehende ikami? Lowoakoano kipobintaoto ka tumonda Komiu.”

²⁹ Sumangki Iesu, “Mentee'ano Kupau'akomiu su'u, lowono mia henu mobintao dohano, walino, petia-petiano, mia mosu'ono ka ana-anano akono Poparentaro Ue Ala,

³⁰ nggale mohawe mekule lenie neea adioopo ka henu no pobintao. Ka la tempo henu nggale hawe unggu kongkono koa mohawe tuwu'a henu tai hina tampulaano.”

Iesu mepopoto'ori komenggotoluno mongkono ara'ehende No nggale mate

³¹ Iesu moboi'iro ana guruNo henu hopulo ka oruo mia ka mepau ndi iworo, “Pehoringakeo, ikito neea i laro koleko-leko'a lumeko Ierusale, ka lowono henu inukiro nabi-nabi mongkono Ana Manusia matantu inihii.

³² Iwono unggu nggale pinewengako la mia kano to Iahudi karo mpepali-palindo'akeo, tumata'o ka me'onui'o.

³³ Ka iworo te'ingga nggale mensepi'o ka mepateo. Kanggo la oleo ko'otoluno Iwono nggale tuwu mekule.”

³⁴ Lowono raa'a karo mento'orio ana guruNo. Pengkonoano henu pinauNo tewuni ndi iworo, ho'io to pu'uno karo mento'orio opio henu ngineeNo raa'a.

Iesu mokotompa'o aso mia henu morawu orambi Ieriko

³⁵ Tempono Iesu orambioto hawe Ieriko, hina aso mia morawu metunda i wiwi ansala tekonai momoni-moni.

³⁶ Tempono mia morawu raa'a humoringo mia adio teliu, iwono mesikeno, “Opio henu gagi?”

³⁷ Iworo mpepau ndi iwono, “Iesu to Nasare raa'a teliu.”

³⁸ Mia morawu raa'a ko'ora-ora no pongee, “Iesu, inuleno mokole Daudi, pehohawa'aku!”

³⁹ Mia henu tele'eru koleko-leko i arono umontoo ka tumena'o komino. Kanggo sani komoko-mokorano no ko'ora-ora no pongee, “Iesu, inuleno mokole Daudi pehohawa'aku!”

⁴⁰ Humoringo no ko'ora-ora, menao-nao'iroto Iesu ka tumena'iro mia waweo mia morawu raa'a ndi Iwono. Tempono mia morawu raa'a orambioto ndi Iesu, Iesu mesikeno ndi iwono,

⁴¹ “Opio henu inehemu Kupowowau ndi iiko?”

Sumangki mia morawu raa'a, “Ue, henu inehenggu kaku bisa koa meng-gito!”

⁴² Kanoamba Iesu mepau ndi iwono, “Upenggitoto! Matamu tompaoto akono pompe'alo-alomu ndi Iaku.”

⁴³ Tempo koa raa'a mbo'u mia morawu raa'a mokopenggitooto, ka tumonda'iro Iesu ka umunde-unde'iro Ue Ala. Lowono mia henu mengkiteo raa'a umunde-unde'iro Ue Ala.

19

Sakeu

¹ Tempono Iesu mendamo i waawute Ieriko, Iwono koleko-leko mpiihe lumiungo waawute raa'a.

² Rahea hina aso mia pu'u petewawo to ponsinga sima henu sugi ngeeno i Sakeu.

³ Iwono ineheno takau kumiteo Iesu, kanggo iwono kano pokokite'Iro akono iwono owundu ka adio mia pepumpu koleko-leko orambi ndi Iesu.

⁴ Gagi, iwono meripo mele'erui'iro mia adio, ka momone la mpu'u kau ara, kano kiteokoa Iesu ta'alu telu rahea.

⁵ Tempono Iesu hawe la mpu'u kau pomone'ano i Sakeu, Iworo menggito i wawono ka mepau ndi iwono, "Sakeu, kerohoa petii, akono oleo neea laku nggale merato i dohamu."

⁶ Rongaoto metii i Sakeu ka tumarima'iro Iesu i dohano saru aroa sanaa.

⁷ Temporo i dohano, lowono mia henu kumiteo Iesu lumeko i dohano i Sakeu, iworo mpemburuki ka mepau, "Tembio kano leko moturi la dohano mia tehalu?"

⁸ Kanggo Sakeu mentada ka mepau ndi iworo Ue Iesu, "Ue, aso ntia aga-agangu nggale kutia-tia'akero la mia mokokolaro. Ta'alu hina aga-agano mia henu kualongkora'o, kunggale wei'akeo mekule meluka ompa adiono."

⁹ Iesu mepau, "Oleo neea, haweoto tekadudui'a ndi iiko ka pe'aso dohamu, akono mia neea mbo'u inuleno i Burahima.

¹⁰ Akono Ana Manusia hawe mowusu henu tesosaelo ka kumadudui'iro."

Ande-ande mpau mongkono doi wulaa

¹¹ Tekonairo mia da mpehoringakeo Iesu, Iesu lumiuakeo pauNo la'aso ande-ande mpau. TinunggaiNo Iesu mompau'akero ande-ande mpau raa'a, akono Iwono orambioto Ierusalem, ka mia ngkolaro-laro, ta'alu Ue Ala nggale ronga mompamenta i wawontolino.

¹² Ho'iotu pu'uno Iesu mepau, "Aso mia henu pinelangkai lumeko la inie henu olai, kano pinotoro gagi mokole. Umari raa'a mekuleoto mompamenta i inieno.

¹³ Ambono leko, no poboi'iro hopulo atano ka no wei'akero sombo mia aso lempe doi wulaa* ka no pongee, 'Pake'o doi neea mebalu-balu ranta kaku pekule. Umari raa'a lumekooto mia pinelangkai raa'a.'

¹⁴ Kanggo mia adio la mpe'aso inieno me'o'alie'akeo ka iworo montena mia tinena lumeko i inie henu olai raa'a kano pepau la mokole langkai lenie, 'Ikami kaki mempuli'o mia neea gagi mokole mami!'

¹⁵ Menseno pinotoro gagi mokole, iwono mekule i inieno. No tena'o atano moboi'iro atano henu hopulo mia ra'iroa henu pinoweino doi raa'a, kano to'orio koa popioto saro henu ro mehawe'o.

¹⁶ Ata henu amba hawe mepau, 'Ue, aso lempe doi wulaa henu iwei'aku kupe'usaha'akoto ka mpohawe'ako hopulo lempe.'

¹⁷ Ueno raa'a mepau, 'Me'ambo su'u winowaumu raa'a! Iiko neea ata henu me'ambo! Upokiteoto ta'alu iiko pine'alo-alo la urusu'a henu motutu. Gagi, kuwei'akomuto pompe'alo-alo mompamenta hopulo inie.'

* **19:13** Aso lempe doi wulaa: Menggena ka gagiro mia mo'angga aso etu oleo.

¹⁸ Umari raa'a ata henu ko'oruo hawe ka mepau, 'Ue, aso lempe doi wulaa henu iwei'aku kupe'usaha'akoto ka mpohawe'ako olimo lempe.'

¹⁹ Ueno raa'a mepau mbo'u ndi iwono, 'Iiko mbo'u kuwei'akomu pompe'alo-alo momparenta olimo inie.'

²⁰ Umari raa'a, ata henu mesue hawe ka mepau, 'Ue, kiteo, nototo doi wulaamui, ku tongoho la lenso.

²¹ Akono kudoito'akomiu. Ikomiu mia masii. Ikomiu mo'alo opio henu kai hori numa'o ka ikomiu mo'opu opio henu kai hori paho'o.'

²² Ueno raa'a mepau, 'Iiko ata henu mosa'a gaumu, iaku asolekono humukuko montonda pinaumu. Uto'oriokoa mongee iaku neea mia masii. Iaku umaleo opio henu kaku hori numa'o ka mo'opu opio henu kaku hori paho'o.

²³ Ta'alu lira'a, tembio doinggu raa'a kau tai wei'akero la mia henu mo'angga mompopobunga doi, kano ta'alu mekuleakuto kutarima'o mekule saru bungano?'

²⁴ Umari raa'a uero raa'a mepau la atano ra'iroa henu mpentada rahea, 'Aleoto mekule doi wulaa henu aso lempe raa'a te'embu ndi iwono ka wei'akeo la ata henu mompe'ue hopulo lempe doi wulaa raa'a.'

²⁵ Sumangki ata ra'iroa, 'Ue, hinaoto ndi iwono hopulo doi wulaa, tembio kano tinambai mbo'u?'

²⁶ Ueno raa'a mepau, 'Iaku mepau ndi ikomiu, sombo mia henu mompe'ue arapio, iwono pinowei'ako mbo'u. Ka sombo mia henu butu mompe'ue te'esi, henu te'esi raa'a inalo mbo'u te'embu ndi iwono.

²⁷ Kanggo uwelinggu henu karo poli'aku gagi mokolero, waweiro nderamai ka pepateiro i aronggu!' "

Iesu mendamo Ierusalem heleo aso Mokole

²⁸ Umarino Iesu pau'o lowono raa'a, No liuakeoto koleko-leko'aro lumeko Ierusalem. Iwono koleko-leko tele'eru'akero ka mia henu perongaNo tumondai'iro.

²⁹ Tempono Iesu orambi i Bepage ka Betania henu mo'ia la'aso toruku henu menginegako tamungku Saitu, Iesu tumena'iro oruo ana guruNo,

³⁰ No pongee'akero, "Lekoto i inie henu i arondo raa'a. Tempomiu mewunso i inie, ikomiu te'ingga mohawe aso anano kalide henu te'onggo, kalide raa'a ambono hori no pesawikio mia. Potolaho kalide raa'a ka waweo nderamai.

³¹ Ta'alu hina mia mesikeno ndi ikomiu, 'Tembio kai potolaho kalide raa'a?' Sangkio lenie, 'Ue Ala paralu'o kalide neea.' "

³² Umari raa'a, lumekoiroto oruo ana guruNo ra'iroa, ro mehawe'o lowono menggena heleo opio henu pinauro Iesu ndi iworo.

³³ Temporo motolaho kalide raa'a, ueno kalide raa'a mepau ndi iworo, "Tembio kai potolaho kalide raa'a?"

³⁴ Iworo sumangki, "Iworo i Ue paralu'o."

³⁵ Umari raa'a ro waweo kalide raa'a ndi Iesu, ro menaa'o lemba mentaa i wawono kalide raa'a ka tumulungiuro Iesu mewue'ako i wawono kalide raa'a.

³⁶ Tekonairo Iesu mesawi la kalide raa'a, mia ra'iroa mewola'o lemba mentaaro la ansala.

³⁷ Tempono Iesu orambi Ierusalem, la ansala montindulu te'embu i tamungku Saitu, lowono mia henu tumonda'Iro memawongko ka umunde-unde'iro Ue Ala akono lowono henu kombaa'akoa henu ro mengkideo.

³⁸ Iworo mpongee,

"Binarakatiiroto Mokole henu hawe gagi ataro Ue Ala!✠

Mesintuwu karodoa'iroto Ue Ala ka mia.

Inunde-unde'iroto Ue Ala la mpo'ianganga henu i wawono takau!"

³⁹ Umari raa'a, popio'iro to Parisi te'embu i oloro mia adio raa'a mepau ndi Iesu, "Guru, tena'iro ana guruMiu komino."

⁴⁰ Sumangki Iesu, "Iaku mepau ndi ikomiu, ta'alu iworo mengkomino, wasu neeroa nggale ko'ora-ora umunde-unde Aku."

Iesu ba'ie'akeo Ierusalem

⁴¹ Menseno Iesu orambiiroto Ierusalem, No ba'ie'akeo inie langkai raa'a,

⁴² No pongee, "Ikomiua mia Ierusalem, me'ambo takau ta'alu imento'orio oleo neea pio henu mowe komiu Sintuwu karodoa! Kanggo lowono raa'a ikomiu kai mento'orio.

⁴³ Nggale hawe tempono uwelimiua kumadu komiu ka mowowau pobente bolili komiu. Iworo nggale sumapoi komiu mpihe te'embu la sombo siuno.

⁴⁴ Iworo nggale mokoropu'o iniemiua ka iworo nggale mepate komiu. Kano hina te'aso tokoa wasu pino'inee te'api saru wasu mesue, akono kai mento'orio tempono Ue Ala hawe kumadudui komiu."

Iesu sumaariro mia henu mpebalu-balua i Doharo Ue Ala

⁴⁵ Umari raa'a Iesu mewunso i tompa Doharo Ue Ala, No saariro mia henu mpebalu-balua rahea.

⁴⁶ No pongee ndi iworo, "Hina te'uki la Wunta Mempori lenie, 'DohaNggu, doha pekakai'a, kanggo ipokogagio po'iangaro mia mponako!✠✠"

⁴⁷ Sombo oleo Iwono mompaguru i tompa Doharo Ue Ala. Kanggo, kapala petewawo pesomba, mia mpande atora Taura saru mia-mia mosu'oro to Iahudi mpowusu ansala ara'ehende ro nggale mepateiRo.

⁴⁸ Kanggo kano hina ansalaro mepateiRo, akono adio mpihe mia orambi ndi Iwono minggi mehoringakeo pompaguruNo.

20

Pesikeno mongkono pobawaro Iesu

¹ Aso tempo, tekonauro Iesu mompaguru ka mompalele Kareba Me'ambo la mia adio i tompa Doharo Ue Ala, kapala petewawo pesomba, mia mpande atora Taura ka mia-mia mosu'oro to Iahudi hawe ndi Iesu.

² Iworo mpesikeno ndi Iwono, "Pau'akamito, saru pobawano isia Iiko wowau'o lowono raa'a? Ka isia henu moweiko pobawa raa'a?"

³ Sumangki Iesu ndi iworo, "Hina mbo'u aso mpesikenoNggu ndi ikomiu. Pau Akune,

⁴ te'embu nderio pobawano Iohane mobaho mia? Te'embu ndi iworo Ue Ala ara te'embu la mia?"

⁵ Gagi iworo mpepau-pau mongkono pesikeno raa'a. Iworo mepau, "Ta'alu ikito mongee te'embu ndi iworo Ue Ala, No pongee te'ingga ndi ikito, 'Tembio kai tai mpe'ale-aleo Iohane?"

⁶ Kanggo ta'alu ikito mongee te'embu la mia, mia adio neeroa te'ingga tumungpai'akito wasu, akono ro mpe'ale-aleo su'u ta'alu Iohane raa'a aso nabi."

⁷ Kanoamba iworo mesangki, "Kaki mento'orio te'embu nderio pobawano Iohane mobaho mia."

⁸ Iesu mepau mbo'u ndi iworo, "Ta'alu lesie, Iaku mbo'u kakulo pau'akomiu saru pobawano isia Kuwowau'o lowono raa'a."

Ande-ande mpau mongkono pu'u po'angga la lere anggoro

⁹ Umari raa'a Iesu montutulu la mia adio saru aso ande-ande mpau. No pongee, “Hina aso mia mompaho anggoro i lereno ka lereno raa'a no pesewa'akeo la pu'u po'angga. Umari raa'a iwono lumeko la inie mesue ka mo'ia ndepano epi-epie.

¹⁰ Menseno haweoto tempono wueno anggoro raa'a inopu, no tena'oto aso atano lumeko la pu'u po'angga ra'iroa, karo wei'akeo tiano te'embu la lere anggoro raa'a. Kanggo pu'u po'angga lere anggoro ra'iroa mentunduhio ata raa'a ka tumena'o mekule saru kae molimbo.

¹¹ Umari raa'a, iwono montena mbo'u aso ata mesue lumeko ndi iworo. Kanggo ata raa'a ro mentunduhio mbo'u, ro mpokoko'ii'o ka ro mentena'o mekule saru kae molimbo.

¹² No tena'oto mbo'u ata henu ko'otolu, kanggo ata raa'a ro mentunduhio mbo'u ranta kano mobela ka ro mpetadiakeo i bungkuno lere anggoro raa'a.

¹³ Ueno lere anggoro raa'a mepau i laro aroano, ‘Opio mbo'uke henu asolekono kuwowau'o? Me'amboopo kutena'o ananggu henu kupeho-hawa'o. Ta'alu iwono kutena'o lumeko ndi iworo matantuoto iwono ro pelangkai'o.’

¹⁴ Kanggo menseno pu'u po'angga lere anggoro ra'iroa mengkiteo anano ueno lere raa'a, iworo tepopau lenie, ‘Kiteo, toramai'oto anano ueno lere henu nggale me'ue'o lere neea. Me'amboopo to mpepateo kano lere neea ikito mpeue'o.’

¹⁵ Umari raa'a, anano ueno lere raa'a ro mpetadiakeo i bungkuno lere raa'a ka ro mpepateo. Gagi, pio te'ingga henu nggale winowauno ueno lere raa'a la pu'u po'angga lere ra'iroa?

¹⁶ Ueno lere raa'a te'ingga nggale hawe mepateiro pu'u po'angga lere ra'iroa ka no pesewa'akeo lere raa'a la pu'u po'angga mesue.”

Umariro mehoringo lowono raa'a, mia adio henu hina rahea mpepau, “Hootu su'u no gagi hele lira'a!”

¹⁷ Iesu mekaniiro ka mepau, “Ta'alu lira'a, pio pengkonoano henu te'uki i laro Wunta Mempori neea?

Wasu henu tinadiro tuka mpowangu doha,

Wasuto raa'a henu gagi takau pinatonga.*

¹⁸ Araisia henu tedontai i wawono wasu raa'a, iwono nggale tepuro-puro, ka araisia henu dinunsino wasu raa'a iwono nggale tepe'awu.”

¹⁹ Mia mpande atora Taura ka kapala petewawo pesomba me'usaha merako'o Iesu oleo raa'a, akono ro mento'orio ta'alu ande-ande mpau henu Ro pau'o Iesu raa'a mongkono iworo, kanggo iworo medoito la mia adio.

Mongkono mobara sima la Mokole Langkai Roma

²⁰ Mia mpande atora Taura ka kapala petewawo pesomba poporo'o Iesu. Iworo mobara popo mia mompoporo'o ka mpelelu heleo mia me'ambo. Mia ra'iroa ro tena'iro lumeko mesikeno ndi Iesu saru tinunggairo umakala'o, kano hina koa ansalaro mewengakeo la akele kano hinuku.

²¹ Mia henu binara ra'iroa mpesikeno ndi Iesu lenie, “Guru, kimento'orio ta'alu pio henu pinauMiu ka pinaguruMiu seaa mentee. Ikomiui kai pontimaki mia, kanggo mompaguru henu mentee mongkono po'ehero Ue Ala.

²² Gagi, pau'akami, montonda atora agamando, bisake kimpobara sima la Mokole Langkai Roma ara aio?”

²³ Kanggo Iesu tumo'orio tinunggairo me'akala'o. Akono raa'a Iwono mepau ndi iworo,

24 “Popokito Akune aso lempe doi pera. Gambara ka ngeeno isia henu inuki la doi neea?”

Iworo mesangki, “Gambara ka ngeeno Mokole Langkai Roma.”

25 Iesu mepau ndi iworo, “Ta’alu lesie, wei’akeoto Mokole Langkai pio henu asolekono winei’ako Mokole Langkai, ka ndi iworo Ue Ala pio henu asolekono winei’ako ndi iworo Ue Ala.”

26 Iworo karo bisa me’akala’Iro saru pio henu pinauRo i aroro mia adio. Iworo kombaa la sangkiRo, ka pokotompaano iworo mengkomino.

Pesikenoro to Saduki mongkono pewangu’a mekule

27 Popio’iro to Saduki hawe ndi Iesu. To Saduki ra’iroa karo pompe’alo-alo ta’alu hina tuwu’a mekule mia henu mate. Iworo mpesikeno ndi Iesu,

28 “Guru, i Musa mo’uki la Wunta Mempori ndi ikito lenie: ta’alu aso tama henu metao’oto mate ka walino da tuwu ka ambono hina anano, petiano tama henu mate raa’a asolekono metao saru walino petiano henu mate raa’a, kano powei’akeo inule la mpetiano henu mate raa’a.”

29 Tuduan lenie, hina opisu mia mpetia. Henu kaka mo’alo ana erowai. Kanggo ambono hina anaro, mateoto tama raa’a.

30 Umari raa’a petiano henu ko’oruo umaleo erowai raa’a. Tama raa’a mate mbo’u ka ambono hina anaro.

31 Umari raa’a, petiano henu ko’otoluno mbo’u umaleo erowai raa’a. Henu ko’otoluno mbo’u mate, lira’a koambo’u henu gagi la lowono andino hawe la ko’opisuno. Loworo mate ka kano hina anaro.

32 Pokotompaano erowai raa’a mate mbo’u.

33 Gagi, ta’alu temponoto mia mate pinotuwu mekule, gagi walino isia erowai raa’a? Akono opisuiro mpetia, loworo umaleo erowai raa’a.”

34 Iesu sangki, “Mia i wawontolino neea metao ka pinopotao.

35 Kanggo, iworo henu tekono winangu te’embu la matea ka tuwu i wawontolino henu nggale hawe, andoro bisa mbo’u metao ka pinopotao.

36 Iworo andorolo memate mbo’u akono iworo menggenairoto saru mala’eka-mala’eka. Iworoto raa’a anaro Ue Ala, akono iworo pinotuwuiroto mekule te’embu la matea.

37 Kanggo, manasaoto pinauno i Musa ta’alu mia henu mateoto, nggale pinotuwu mekule. La inukino mongkono rui henu melanga henu tai kinaano apui, i Musa mepau ta’alu i Ue Ala iwonoto ‘Ue Alano i Burahima, Ue Alano Isaki, ka Ue Alano Iako.”

38 Gagi, Ue Ala raa’a kano Ue Alaro mia mate, kanggo Ue Alaro, mia mentuwu akono i aroRo lowono mia tuwu.”

39 Umari raa’a, popio’iro mia mpande atora Taura mepau, “Guru, mentee henu pinauMiu!”

40 Te’embu rahea, andono hina mia mentaha mpesikeno pio-pio ndi Iworo Iesu.

Penggoe’aro Iesu ka mokole Daudi

41 Iesu mesikeno ndi iworo, “Pio pu’uno Mokole Pongkadudui Henu Di-nandiro Ue Ala raa’a ro mpongge inuleno mokole Daudi?”

42 Kondepo mokole Daudi liono mo’uki la Wunta Masmur lenie, Ue Ala mepau’iroto la Uenggu, Petundato i koanaNgggu

43 ranta uweliMu Kuwouwau’iro medoito ndi Iiko.”

44 Gagi, mokole Daudi mepau Iworo Ue Alano. Ehende mbo’u Iwono ngineengako inuleno?”

Iesu mompatudu karo pegagai la mia mpande atora Taura

⁴⁵ Tekonai lowono mia mehoringo pompaguruNo, Iesu mepau la ana guruNo,

⁴⁶ “Ikomi asolekono mpegagai la mia mpande atora Taura, henu inehero koleko-leko mompake lemba mentaa ka pinelangkai i pasa. Inehero mpetunda la mpetundaaro mia henu pinelangkai i laro doha pesomba'a to lahudi ka la rame-rame.

⁴⁷ Iworo umalongkora'o doharo tuwu erowai. Ka pekakairo ro pokomentaa'o kaindono tino'ori winowauro henu mosa'a. Iworo raa'a te'ingga asolekono montarima pohuku henu takau mobe'a.”

21

Pesombano aso tuwu erowai karampini

¹ Tempono Iesu i Doharo Ue Ala, Iwono mekokaniiro mia sugi pompondamo pesombaro la ntabela pesomba'a.

² Iwono mbo'u mekanio aso mia tuwu erowai henu karampini, mompondamo oruo lempe doi mala henu takau motutu rekena i laro tabala raa'a.

³ Umari raa'a Iesu mepau, “Iaku mepau ndi ikomiu, mentee'ano adiopo doi pompoweino tuwu erowai henu karampini raa'a kasikono lowono mia ra'iroa.

⁴ Akono iworo lowo mompowei te'embu la toreano aga-agaro. Kanggo tuwu erowai raa'a maupono iwono karampini, iwono mewengakeo lowo henu hina ndi iwono henu mentee'ano no paralu'o la tuwuno sombo oleo.”

Iesu mepau mongkono teresano Doharo Ue Ala

⁵ Tempo raa'a hina popio'iro mia mepau mongkono me'ambono Doharo Ue Ala henu rinamba-ramba'ako wasu mangkilo, saru merupa-rupa aga-aga henu pinesomba'ako ndi iworo Ue Ala. Humoringo raa'a Iesu mepau,

⁶ “Nggale hina tempono, lowono henu imengkiteo neea nggale rinesa. Kano hina te'aso wasu henu tepo'ia te'api saru wasu henu mesueno.”

Masusaa henu nggale gagi ambono Iesu hawe mekule

⁷ Umari raa'a ana guru mpesikeno ndi Iworo Iesu, “Guru, te'epie Doharo Ue Ala no nggale rinesa? Ka opio tondonino ta'alu raa'a nggale gagi?”

⁸ Iesu sumangki, “Pegagaito, kaindono hina mia henu mosaelo komiu, akono adio mia nggale hawe pake'o ngeNggu ka mongee, 'Iakuto Mokole Henu Dinandiro Ue Ala!' Iworo mbo'u mepau, 'Oleo tampulaano wawontolino orambiot!' Kanggo, hooto imentonda'iro.

⁹ Ka ta'alu hina imehoringo mongkono petea'a saru marisua hooto ime-doit, akono lowono raa'a nggale gagi. Kanggo raa'a ambono tempono tampulaano wawontolino.”

¹⁰ Umari raa'a Iesu mepau mbo'u, “Tongku henu aaso nggale umewa'o tongku henu mesueno ka poparenta umewa'o poparenta mesueno.

¹¹ Adio mpo'iang nggale gagi lelu henu takau mokora, mokoninggoa ka haki lele. Nggale hina mbo'u henu gagi merupa-rupa henu mokokonangga ka tondoni henu mompokodoito i langi.

¹² Kanggo ambono gagi lowoakoano raa'a ikomiu nggale merinako ka binobarasa. Ikomiu nggale binitara la doha pesomba'aro to lahudi ka pinondamo laro tarungku. Ikomiu mbo'u nggale winawo i aroro mokole ka to poparenta akono ikomiu mentonda Aku.

¹³ Tempoto raa'a tempomiu mompalele Kareba Me'ambo te'embu ndi iworo Ue Ala.

¹⁴ Gagi, pokomoroso'o aroamiu kaindono impewowolo'o pio henu asolekono upau'o kumadudui'o koroimiu.

¹⁵ Akono laku lioNgggale mowe'akomiu pande'a mepau kano ewamu karo bisa sumangki komiu ka umewa mpau komiu.

¹⁶ Ka ikomiu nggale no pewengakomiu mia mosu'omiu, petia-petiamiu, pe'aso dohamiu, ka poko-pokowalimiu. Ka popio mia te'embu i olomiu nggale pinepate.

¹⁷ Ikomi nggale ro o'alie'akomiu lowono mia, akono ikomiu mompe'alo-alo ndi laku.

¹⁸ Kondepo te'aso lai wuumiu kanolo tetadi.*

¹⁹ Ta'alu ikomiu kongko pihe mekorahako mompe'alo-alo ndi laku, ikomiu nggale mohawe tuwu'a henu tai hina tampulaano."

Iesu mepau mongkono teresano Ierusalem

²⁰ "Ta'alu imengkiteo inie langkai Ierusalem ro mebolili'o sorodadu, ikomiu nggale mento'orio ta'alu oleo teresano inie langkai raa'a orambioto.

²¹ Tempo raa'a mia henu mpo'ia i Iudea asolekono mpolao i toru-torukuno. Iworo henu mpo'ia i Ierusalem asolekono ronga-ronga peluarako mobintao inie langkai raa'a, ka iworo henu mpo'ia i bungkuno inie langkai Ierusalem, hooto ro mpewunso laro inie langkai raa'a.

²² Akono la oleo raa'a, nggale hawe oleo pohukuro Ue Ala. Ranta pinokomengkaa'oto henu te'uki la Wunta Mepori.

²³ Masolairoto erowai henu tekonai mentia ara henu da mompo'uo anaro, akono hina masusaa langkai henu gagi la lowono waawute raa'a ka Ue Ala nggale humuku'o tongku raa'a.

²⁴ Hina nggale pinepateako ponai, ka hina mbo'u henu winawo gagi mia tinaha i tongku mesueno. Ka Ierusalem nggale linolandapi mia kano to Iahudi takau masii, ranta kano hawe tempono henu pinatanturo Ue Ala."

Tondoni haweanaNo mekule Ana Manusia

²⁵ Kanoamba Iesu mepau mbo'u, "Nggale hina petondoni la mata'oleo, la betu'e ka la tongkimo. Ka i wawontolino neea lowono mia nggale doito ka medungku humoringo ngorono pueno tahi henu takau mokora.

²⁶ Mia nggale doito takau mo'aropi pio henu nggale gagi la lowono wawontolino neea, akono pobawa-pobawa i langi nggale telelu.†

²⁷ Tempo raa'a lowono mia nggale kumiteo Ana Manusia hawe laro seru saru pobawa ka marambaaRo henu langkai.

²⁸ Ta'alu lowono raa'a mompamulaoto gagi, pentadato ka pokomoroso'o aroamu akono andono epie Ue Ala kumadudui komiu."

Ande-ande mpau mongkono kau ara

²⁹ Iesu tumutulu'akero ande-ande mpau neea, "Kiteo kau ara ka lowono kau henu mesue. ³⁰ Ta'alu kau raa'a meleweoto monguro, ikomiu nggale mento'orio ta'alu orambioto tempono me'oleo.

³¹ Lira'a koambo'u, ta'alu imengkiteo tegagioto henu umarioto Kupau'akomiu imento'orioto mongee orambioto tempono Ue Ala momparenta heleo Mokole.

³² Iaku mepau ndi ikomiu, mentee'ano mia henu tuwu tempo neea, da hina tuwu ta'alu lowoakoano raa'a gagi.

* **21:18** *Kondepo te'aso lai wuumiu kanolo tetadi:* Pengkonoano lenie, maupono iworo mokobelai'o koroimiu ka mepate komiu, kanggo iworo karo pokoaleo penao miu. † **21:26** *Pobawa-pobawa i langi nggale telelu:* Montonda pohawero mia mpande Wunta Mepori henu nginee pobawa-pobawa i langi iwonoto mata'oleo, betu'e ka tongkimo nggale telelu.

³³ Langi ka wawontolino nggale molii, kanggo pauNggu kano hina tom-paano.”

Patudu kai pegagai

³⁴ “Pegagaito, kaindono ikomiu teladeako sanaa i wawontolino neea, molangu ka salalaroakeo tinuwumiu. Akono ta'alu lira'a, ikomiu kailo mpesadia ta'alu Ana Manusia hawe bingkosako heleo oho,

³⁵ henu nggale kumono'o lowono mia henu tuwu i wawontolino neea.

³⁶ Ho'ioto pu'uno, pegagaito mpihe ka pekakai, kai memoroso koa mo'aropi lowono henu gagi ka ikomiu bisa mentada i aroro Ana Manusia.”

³⁷ Ta'alu mowanda Iesu mompaguru la Doharo Ue Ala ka wongi Iwono lumeko i tamungku Saitu ka mewongi rahea.

³⁸ Ka kotewotano mowanda adio mia hawe la Doharo Ue Ala mehoringakeo No pompaguru.

22

Sinongkapi nggale mepateiro Iesu

¹ Oleo langkai Roti henu Tai Metape, henu ngineengako Paskaa orambioto.

² Kapala petewawo pesomba ka mia mpande atora Taura mpowusu ansala, ara'ehende ro bisa mpokopepateo Iesu kaindoro mento'orio mia adio, akono iworo medoito la mia adio.

Iudasi mewengakero Iesu

³ Kanoamba Mokole Onisu mewunsokio Iudasi henu mengineengako i Kar-ioti, aso mia te'embu la hopulo ka oruo ana gururo Iesu.

⁴ Ho'ioto pu'uno Iudasi lumeko tepopau'akero kapala petewawo pesomba saru petewaworo henu mpogagai Doharo Ue Ala, mongkono ara'ehende kano bisa koa mewengakero Iesu ndi iworo.

⁵ Iworo mensanaa takau ka mpedandi nggale powei'akeo Iudasi doi.

⁶ Iudasi umindu'o henu pinauro. Umari raa'a mompamulaoto Iudasi mewuni-wuni mowusu tempo henu me'ambo mewengakero Iesu ndi iworo kanggo karo mento'orio mia adio.

Pompatinda'a nggale ponggaanga Paskaa

⁷ Haweoto Oleo langkai Roti Tai Metape. Oleoto raa'a nggale mpogere bimba Paskaa.

⁸ Iesu tumena'iro i Peturu ka Iohane Ro pongee, “Ilekoto, ka pompatinda'akito kaanga Paskaa kato mpongga mperonga-ronga.”

⁹ Iworo mpesikeno ndi Iwono, “Inderio ineheMiu kipompatinda'akito kaanga Paskaa?”

¹⁰ Iesu sumangi, “Ta'alu mewunso komiuto i laro inie langkai Ierusalem, ikomiu nggale tepohawe'akeo aso mia tama henu mowawo kusi me'ihii uwoi. Imentonda'oto mia raa'a lumeko la doha pewunso'ano.

¹¹ Umari raa'a, imempau'akeo ueno doha raa'a, Guru, mesikeno ndi iiko, ‘Inderio po'iangha henu nggale Kupake'o mongga kaanga Paskaa merongaronga saru ana guruNggu?”

¹² Ueno doha raa'a nggale montiso'akomiu aso bolongko langkai henu i wawono henu tetindaoto lowo parewa mponggaanga. Ipompasadia'akito lowoakoano rahea.”

¹³ Lumekoiroto i Peturu ka Iohane i Ierusalem. Ro mehawe'oto ndepano, lowono menggena heleo henu pinauro Iesu ndi iworo. Amba iworo ropatinda'oto kaanga Oleo langkai Paskaa.

Popatantu'a ponggaanga Paskaa

¹⁴ Menseno haweoto tempono monggaa kaanga Paskaa raa'a, Iesu metunda monggaa meronga saru ataRo.

¹⁵ No pongee'akero, "Iaku takau tekewoi monggaa kaanga Paskaa neea meronga-ronga saru ikomiu tekona amboku pinokomarasai.

¹⁶ Kupau'akomiu, Kakulo kumaango mbo'u kaanga Paskaa neea ranta kano hawe tempono pengkonoano ponggaanga Paskaa neea pinokomongkaa, ta'alu Ue Ala momparenta heleo Mokole i wawontolino henu wo'u.

¹⁷ Kanoamba Iesu umaleo aso tonde henu inihii'ako anggoro, ka umunde-unde'iro Ue Ala, ka mongee, "Ime'aleoto neea ka me'enuo me'eu-eu.

¹⁸ Kupau'akomiu, umari oleo neea andokulo mo'enu mbo'u uwoino anggoro neea, ranta Ue Ala momparenta i wawontolino henu wo'u."

¹⁹ Umari raa'a No aleo roti, umunde-unde'iro Ue Ala ka No siba-sibaho roti raa'a ka No wei'akero ka No pongee, "Noototo koroiNgggu henu pinewengako kai tekadudui koa. Imewowau'oto heleo neea gagi rorambeamiu ndi Iaku."

²⁰ Lira'a koambo'u umariro mpongga, No aleo tonde henu me'ih i anggoro raa'a, No wei'akero ka mongee, "Uwoi anggoro henu i larono tonde neea gagi pedandi'a wo'u Ue Ala henu nopokomoroso'o reaNggu henu tesolo gagi tiamiu.

²¹ Kanggo, kai mento'orio koa, mia henu mewengakune monggaa meronga-ronga saru Iaku endea.

²² Laano Ana Manusia nggale mate heleo henu pinatanturo Ue Ala. Kanggo masolaoto mia henu mewengakeRo."

²³ Umari raa'a iworu pada mpesike-sikeno, isia i oloro henu nggale mowowau lira'a.

Isia henu tereke mantudu te'embu i oloro rasulRo

²⁴ Umari raa'a gagioto pesansaa i oloro rasulRo mongkono isia henu takau pototono ngineengako takau mantudu i oloro.

²⁵ Iesu mepau ndi iworu, "Mokole-mokole i wawontolino neea po'eharo moparenta palilino. Ka iworu inehero ngineengako, 'Peneo-neo'aro palili,'"

²⁶ Kanggo ikomiu hoto no heleo iworu. Kanggo takau mantudu te'embu ndi ikomiu asolekono melelu heleo mia henu kano mantudu, ka petewawo asolekono melelu heleo ata.

²⁷ Isia henu takau mantudu, mia henu metunda monggaa, ara mia henu parakai'iro? Matantu henu takau mantudu mia henu metunda monggaa. Kanggo Iaku kongko i olomiu heleo atamiu.

²⁸ Larono lowono masusaa henu pinembasaiNggu, ikomiuto henu kongko meronga-ronga saru Iaku.

²⁹ Ho'io to pu'uno, ara'ehende UmaNggu mowei'akune pobawa moparenta, lira'a koambo'u Iaku mowei'akomiu pobawa moparenta i laro PoparentaNggu.

³⁰ Lira'ato ikomiu bisa mpongga ka mpo'enu saru Iaku i laro PoparentaNggu, ka ikomiu nggale metunda la hopulo ka oruo petundaano mokole nggale mobitara hopulo ka oruo tongku Israeli*."

Iesu mepau ta'alu i Peturu nggale humapuiro Iesu

³¹ Umari raa'a Iesu mepau ndi Simo, "Simo, Simo pehoringakeo teme'ambo. Mokole Onisu ininduoto nggale umara-arahakomiu heleo gandu pinonsia te'embu la ngkulino ranta henu me'ambo pinonsia te'embu la henu mosa'a.

* **22:30** Hopulo ka oruo tongku Israeli: Iwonoto hopulo ka oruo anano iaku henu gagi tongku i Israeli.

³² Kanggo Kupekakai'akomuto kano pompe'alo-alomu moroso mpihe ndi Iaku. Ka ta'alu morosoto mbo'u mekule pompe'alo-alomu ndi Iaku, iiko asolekono pokomoroso'o pompe'alo-aloro petia-petiamu."

³³ I Peturu mepau, "Ue, iaku mesadia tinarungku ka mate meronga-ronga saru Ikomiu!"

³⁴ Iesu sumangki, "Iaku mepau ndi iiko, ambono kumekerea'o manu oleo neea, menggotoluto upehapa ta'alu iiko tumo'ori Aku."

Iesu mopoto'oriakero ana guruRo ta'alu Iwono nggale pinokomenggena saru mia mosa'a gauno

³⁵ Umari raa'a Iwono mepau la ana guruNo, "Tempono Kutena komiu lumeko mompalele Kareba Me'ambo hooto impowawo doi, pebaku ka sapatu, hinake henu makuramui?"

Sumangki iworo, "Kano hina."

³⁶ Iesu mepau, "Kanggo lenie neea, isia hina doino asolekono no waweo, lira'a koambo'u henu hina pebakuno. Ka isia henu tai hina ponaino, asolekono kano pe'oliakeo lemba mentaano kano po'oli koa ponai."

³⁷ Iaku mepau lira'a ndi ikomiu akono pio henu te'uki la Wunta Mempori mongkono Iaku, asolekono inihii. Henu inuki la Wunta Mempori raa'a lenie, 'Iwono nggale pinokomenggena saru mia henu mosa'a pinogauro.'☆
Akono pio henu inuki mongkono Iaku kontonganoto inihii."

³⁸ Iworo mpongee, "Ue, kiteo endea hina oruo ponai."

Sumangki Iesu, "Sombooto."

Iesu mekakai i tamungku Saitu

³⁹ Umari raa'a Iesu mobintao inie langkai ka lumeko heleo biasano i tamungku Saitu, ka ana guruNo mbo'u mentondario.

⁴⁰ Mensero mehawe la mpo'ianza raa'a, Iesu mepau la ana guruNo, "Impekakai kaindono itedontai la mpo'ara-arahakoa."

⁴¹ Kanoamba Iesu lumeko olai te'esi te'embu ndi iworo heleo olaino tolo metumpai'ako wasu, karo'amba menggoluntu mekakai, No pongee,

⁴² "O UmaNgggu, ta'alu Ikomiu umehe, aleoto masusaa neea te'embu ndi Iaku, kanggo kano po'eheNgggu henu gagi kanggo po'eheMiuto henu gagi." [

⁴³ Umari raa'a aso mia mala'eka te'embu i suruga hawe mokomoroso'o.

⁴⁴ Iesu takau masusa aroaNo ranta Iwono komoro-morosono No pekakai. Moko'isoRo heleo i'itino rea henu te'iti la wute.]

⁴⁵ Umarino mekakai, Iesu mekule la ana guruNo, No hawe'iro tekona i mpoturi akoro memasusa.

⁴⁶ Iesu mongee'akero, "Tembio kai mpoturi? Impewanguto ka mpekakai, kaindono itedontai la mpo'ara-arahakoa."

Iesu rinako

⁴⁷ Tempono Iesu da mepau mehaweiroto mia aso bawaa. Iworo no waweiro Iudasi, aso mia te'embu la ana gururo Iesu. Kanoamba Iudasi lumeko ndi Iesu ka wowoongo.

⁴⁸ Kanggo Iesu mepau ndi iwono, "Iudasi, nggo pewoo-woomu seeake kau pewengakeo Ana Manusia?"

⁴⁹ Tempono ana gururo Iesu henu hina rahea mengkiteo pio henu nggale gagi, mpongee'iroto, "Ue, ehende ta'alu ikami umewa'akero ponai?"

⁵⁰ Ka aso mia te'embu ndi iworo umimpahio atano petewawo pesomba langkai ranta kano te'opui birino henu i koana.

☆ 22:37 Yes. 53:12

⁵¹ Kanggo Iesu mepau, “Hopoto!” Karo'amba umangga'o birino mia raa'a ka mokotompa'o.

⁵² Umari raa'a Iesu mepau la kapala petewawo pesomba ra'iroa, pu'u petetawo henu mpogagai Doharo Ue Ala ka mia mosu'oro to Iahudi mesueno henu mehawe merako'Iro lenie, “Pongeemiu Iaku neea mia mosa'a, ranta kai mehawe merako Aku tangki ponai ka pontunduhi?”

⁵³ Sombo oleo Iaku kongko i tonga-tongamiu laro Doharo Ue Ala, ka ikomiu kai merako Aku. Kanggo iwonoto neea tempomiu mewowau'o ka tempono pobawano Mokole Onisu mowowau po'eheno.”

Peturu humapuiro Iesu

⁵⁴ Umari raa'a iworo merako'o Iesu ka ro mewaweo la dohano Petewawo Pesomba Langkai. I Peturu tumonda'iro te'embu olai.

⁵⁵ I tonga-tongano tompa doha raa'a mia mompotuwu apui ka iworo mpetunda mebolili'o apui raa'a. I Peturu mbo'u metunda merongairo.

⁵⁶ Aso mia ata erowai kumiteo i Peturu orambi la apui raa'a, ata erowai raa'a no poporo'o i Peturu ka mepau, “Mia neea mbo'u meronga saru Iesu!”

⁵⁷ Kanggo i Peturu mehapu ka mongee, “Aio! Iaku kaku to'orio mia raa'a!”

⁵⁸ Kano epie olono, aso mia mesue kumiteo i Peturu ka mepau, “Tiko mbo'u neea aso mia ana guruno Iesu!”

Kanggo i Peturu sumangki, “Aio, iaku kano ana guruNo!”

⁵⁹ Samana aso langku umari raa'a aso mia mesue mepau mokora, “Mentee mia neea ana guruno Iesu, akono iwono mbo'u to Galilea.”

⁶⁰ Kanggo i Peturu mepau, “Aio, iaku kaku to'orio pio henu pinaumu!”

Tempo raa'a mbo'u kontongaano i Peturu da mepau raa'a kumekerea'oto manu.

⁶¹ Iesu mewalili ka mekohanio i Peturu. No pokompewowolo'o i Peturu ta'alu i Ue umari mepau ndi iwono lenie, “Ambono kumekerea'o manu oleo neea, menggotoluto uhapu Aku.”

⁶² Umari raa'a meluarako'oto i Peturu ba'ie tedoa masusa aroano.

Iesu ro mentetewehio ka binobarasa

⁶³ Mia henu tekonai megagai'o Iesu, ro mpepalindo'akeo ka ro mentunduhio.

⁶⁴ Iworo mempupusio mataNo ka mpesikeno ndi Iwono, “Pau'oto ndi ikami araisia henu tumunduhiKo?”

⁶⁵ Da adio pau-pau pontetewehi henu ro mepau'o ndi Iwono.

Iesu i arono Pu'u Pobitara Agama to Iahudi

⁶⁶ Ka menseno mowanda, pepumpuiroto Pu'u Pobitara Agama to Iahudi. Iworo raa'a iwonoto mia mosu'oro to Iahudi, kapala petewawo pesomba ra'iroa ka mia mpande atora Taura. Iworo montena mia kano Iesu winawo i aroro.

⁶⁷ Tempono Iesu i aroro, iworo mepau ndi Iwono, “Ta'alu mentee Iiko Mokole Pongkadudui, pau'akamito!”

Sumangki Iesu, “Maupo Kupau'akomiu, laano kailo mpe'alo-alo Aku,

⁶⁸ ka ta'alu Iaku mesikeno ndi ikomiu, laano kailo mesangkio.

⁶⁹ Kanggo mompamula lenie, Ana Manusia nggale metunda i koanaro Ue Ala Henu Pobawa Takau.”

⁷⁰ Umari raa'a loworo mpesikeno, “Ta'alu lesie, Iikoke anaro Ue Ala?”

Sumangki Iesu, “Ikomiuto isa'a henu mepau'o ta'alu Iakuto anaro Ue Ala.”

⁷¹ Iworo mpongee, “Ta'alu lesie kato pomparalu sakosii mbo'u! Ikito neea to mehoringoto te'embu la wiwiNo iwonono.”

23

Iesu i arono akele Pilatu

¹ Lowono mia henu mpepumpu raa'a mpentada karo'amba mewaweo Iesu i arono akele Pilatu.

² Ndepano iworo mompamula mentulurio Iesu. Iworo mpongee, "Mia neea kimehaweo'o mompoposaelo palili ka pasuu'iro mia kaindoro mpobara sima la Mokole Langkai Roma ka No pongee iwonoto Kirisitu aso mia Mokole."

³ Pilatu mesikeno ndi Iesu, "Tiko ke Mokolero to Iahudi?"

Sumangki Iesu, "Iiko liomu pau'o."

⁴ Kanoamba i Pilatu mepau la kapala petewawo pesomba ka mia adio rahea, "Iaku kaku pohawe te'aso tokoa salaNo mia neea."

⁵ Kanggo iworo sani mokora medada'o, ro mpongee, "Saru pompaguruNo Iwono neea mompasuu palili la lowono waawute Iudea, mompamula te'embu i Galilea ka lenie hawe endea."

⁶ Humoringo raa'a, i Pilatu mesikeno, "To Galileake mia neea?"

⁷ Tempono Pilatu tumo'orio, mongee Iesu te'embu la poparentano i Herode, no tena'o mia mewaweo Iesu me'aro ndi Herode henu tempo raa'a hina i Ierusale.

Iesu i arono Herode

⁸ Sanaa takau Herode kumiteiro Iesu. Epie'oto no ineheno kumiteo, akono iwono nohoringoto kareba mongkono Iesu. Iwono momperorohi bisa kumiteo Iesu mowowau henu kombaa'akoa.

⁹ Adio pesikeno henu no pau'o Herode ndi Iesu. Kanggo kano hina te'aso henu sinangkiro henu.

¹⁰ Kapala petewawo pesomba ka mia mpande atora Taura mpentada ka tumuluriro Iesu takau mokora.

¹¹ Herode ka sorodaduno mepalindo'akeo ka tumetewehio Iesu. Iworo mompake'akeo parewa henu me'ambo heleo parewano mokole. Umari raa'a Herode tumena'iro sorodaduno mewaweo mekule Iesu ndi Pilatu.

¹² Oleo koa raa'a mbo'u i Herode ka i Pilatu henu le'e-le'eruno me'uweli, iworo tepome'ambo mekule.

Iesu hinuku mate

¹³ Pilatu pumpuiro kapala petewawo pesomba, mia mosu'oro to Iahudi ka palili.

¹⁴ Kanoamba i Pilatu mepau ndi iworo, "Ikomiu mewaweo Mia neea ndi iaku ka ikomiu mentulurio momposaelo palili karo me'ewa'o poparenta Roma. Kuparesa'oto i aromiu, kanggo kano hina salaNo kupohawe heleo henu imentuluriakoe."

¹⁵ Lira'a mbo'u i Herode, kano hina salaNo Mia neea henu no hawe'o. Ho'ioto pu'uno no pokuleo mekule ndi ikami. Kano hina salaNo henu winowauno Mia neea henu pototono No hinuku mate.

¹⁶ Ho'ioto raa'a, iaku nggale sumepi'o kaku'amba motolaho."

[

¹⁷ Pilatu mepau lira'a, akono sombo oleo langkai Paskaa, iwono asolekono mompotola aso mia tinarungku tiaro palili.]

¹⁸ Kanggo lowono mia henu tepumpu rahea ko'ora-ora ro mpongee, "Pepateo Mia neea ka potolaha kami Baraba!"

¹⁹ (Baraba raa'a mia henu tinarungku akono porisui henu gagi i laro inie langkai Ierusale ka iwono mompepate mi.)

²⁰ Pilatu minggi motolaho Iesu, ho'ioto raa'a pihepo mbo'u no pepau la mia adio ra'iroa.

²¹ Kanggo mia adio ra'iroa ko'ora-ora mpihe ka mpepau, “PasoIro la ngkau pinotamba! PasoIro la ngkau pinotamba!”

²² Umari raa'a i Pilatu mepau mbo'u ndi iworu komenggotoluno no pongee, “Pio henu mosa'a winowauno Mia neea? Kano hina salaNo henu kuhawe'o la Mia neea henu pototono No hinuku mate. Gagi iaku nggale sumepi'o kaku'amba motolaho.”

²³ Kanggo sani mokora ro mengko'ora-ora ka mpedada kano Iesu raa'a pinaso la ngkau pinotamba. Pokoumariano iworu mponangi la ngko'ora-oraro.

²⁴ Gagi, Pilatu mokonoakeo hukuma mate ndi Iesu montonda po'ehero mia adio ra'iroa.

²⁵ Iwono motolaho i Baraba henu tinarungku akono porisui henu gagi i laro inie langkai Ierusalem ka mompepate, akono ho'io raa'a henu inehero. Ka Iesu no pewengakeo ndi iworu kano winowau montonda po'ehero.

Iesu winawo nggale pinaso la ngkau pinotamba

²⁶ Umari raa'a sorodadu Roma mewaweo Iesu. I tonga ansala, iworu mentaha'o aso mia te'embu i Kirene henu mengeengako i Simo, henu nggale mendamo la inie langkai Ierusalem. Iworu medada'o po'ahao kau pinotamba raa'a tumonda'iro Iesu.

²⁷ Adio takau mia henu tumonda'iro Iesu, i olono erowai henu ba'ie'akeo ka morambe-rambeako.

²⁸ Kanggo Iesu mawalili la erowai ra'iroa ka mepau, “O erowai-erowai Ierusalem, hooto imeba'ie Akune. Ba'ie'akeoto koroimiu ka ana-anamiu.

²⁹ Akono nggale hawe tempono ungga mia nggale mpepau, ‘Me'uraoto erowai henu bita, henu tai hori me'ana ka kano hori mompo'uo anano!’*
³⁰ Tempo raa'a ungga, mia nggale mepau la toruku, ‘Tewingketo dumunsi kami!’ Ka la tamungku, ‘Howui kamito!’

³¹ Iaku mepau lira'a, akono Iaku henu tai hina salaNggu, iworu mowowau heleo neea, lalua'opo ikomiu henu adio sala.”†

³² Hina mbo'u oruo mia henu mosa'a winowauro winawo meronga Iesu kano hinuku mate.

Iesu pinaso la ngkau pinotamba

³³ Temporo mehawe la'aso mpo'ianza henu mengeengako “Tamungku Taku'ulu”, iworu mempaso'o Iesu la ngkau pinotamba meronga oruo mia mosa'a gauno. Henu aaso i koanaNo ka henu mesue i koseNo.

³⁴ Umari raa'a Iesu mekakai, “Uma, ampuni'iro, akono karo mento'orio pio henu winowauro.”

Kanoamba sorodadu ra'iroa melotrei'o karo patantu'o isia henu nggale humawe'o parewau Iesu.

³⁵ Adio mia mpentada rahea ka sumakosii'o pio henu gagi raa'a. Mia mosu'oro to Iahudi mepalindo'akeRo ro mpongee, “Mia mesue No kadudui'o, po'inengoto lenie No kadudui'o koroiNo, ta'alu mentee Iwono Mokole Pongkadudui henu tinimakiro Ue Ala.”☆

³⁶ Sorodadu ra'iroa tumetewehiiRo. Iworu mehawe ka popo'enuakeo anggoro mo'olo,☆

* **23:29** To Iahudi mehawe laro'o, ta'alu ikito hina ana ndo, raa'a ura te'embu ndi Iworu Ue Ala henu takau me'ambo (Mzm. 127:3), ka ta'alu mia henu tai hina anano, iwono raa'a ro mpongee Ro tando'o Ue Ala. Tinunggaino Iesu la laino neea nggale hawe tempono ungga, masusaa langkai tegagi Ierusalem. Iworu te'ingga nggale takau masusa, ranta hina mia mongee me'amboopo tai hina anaro.

† **23:31** La pau Iesu mompake pasinggiri neea, “Ta'alu lowono mia mowowau lenie la kau henu tuwu, ara'ehende saru kau henu mate?” ☆ **23:35** Mzm. 22:8 ☆ **23:36** Mzm. 69:22

³⁷ ka ro mpongee, “Ta’alu Iiko mokolero to Iahudi, kadudui’o koroiMu!”

³⁸ I wawo uluNo hina inuki lenie, “Iwonoto Neea Mokolero to Iahudi.”

³⁹ Aso mia henu mosa’a gauno henu pinaso meronga Iesu tumetewehio no pongee, “Ta’alu Iiko mentee Mokole Pongkadudui, kadudui’o koroiMu saru ikami!”

⁴⁰ Kanggo henu asono me’etahakeo pokowalino raa’a, no pongee, “Kau doitoke ndi Iworo Ue Ala? Iiko meronga-ronga hinuku mate saru Iwono.

⁴¹ Ikito neea laano pototono hinuku, montonda winowaundo henu mosa’a. Kanggo Iwono neea kano hina salaNo.”

⁴² Kanoamba iwono mepau ndi Iesu, “Iesu, pewowolo aku, tempono Iiko hawe heleo Mokole!”

⁴³ Iesu mepau, “Mentee’ano Kupau’akomu, oleo neea koambo’u iiko ng-gale meronga-ronga saru Iaku i laro suruga.”

Iesu mate

⁴⁴ Tinasere langku hopulo ka oruo tonga oleo, lowono waawute raa’a gagi rokoma ntakau hawe langku otolu kiniwie,

⁴⁵ akono mata’oleo kano pewanta. Ka bana porerei i laro Doharo Ue Ala, tebire tepe’oruo. ⁴⁶ Kanoamba Iesu umora’ako mokora, “Uma, la ngkaeMiu Kupewengakeo penaoNggul!” Umari mepau lira’a Iesu mate.✧

⁴⁷ Tempono petewawo sorodadu kumiteo henu gagi, iwono umunde-unde’iro Ue Ala ka mepau, “Mentee takau Mia neea kano hina salaNo.”

⁴⁸ Mia adio henu mpepumpu rahea temporo mengkiteo lowono henu gagi, mpekuleiroto ka mampede-pedehio radaro akono iworo mpe’o-ole.

⁴⁹ Lowono mia henu tumo’ori iro Iesu tewunso erowai-erowai henu tumonda’Iro te’embu i Galilea, mentada ola-olai ka kumiteo lowoakoano raa’a.✧

Iesu kinaburu

⁵⁰ Tempo raa’a hina aso mia henu mengeengako Iusu. Iwono mia henu me’ambo ka mentee. Iusu raa’a aaso Pu’u Pobitara Agama to Iahudi,

⁵¹ kanggo kano pe’arao’a saru po’ehero ka pinogau henu winowauro Pu’u Pobitara Agama to Iahudi henu mesueno. Iwono te’embu i inie langkai Arimatea waawute Iudea ka iwono monsikori tempono Ue Ala momparenta i wawontolino heleo Mokole.

⁵² Iusu lumeko me’aro ndi Pilatu ka momonio nggale kumaburu’o koroiro Iesu henu mateiroto.

⁵³ No potii’o koroiro Iesu te’embu la ngkau pinotamba kanoamba tumongohakeo bana mompute ka moleroIro i laro kaburu henu kineke la tamungku wasu. Kaburu raa’a ambono hori pinake mongkaburu mia mate.

⁵⁴ Oleo raa’a iwonoto oleo pepatinda’a montotowo oleo penao-nao’a to Iahudi henu minggioto pinamula.

⁵⁵ Erowai-erowai henu hawe meronga saru Iesu te’embu i Galilea, tumonda’o Iusu lumeko la ngkaburu. Iworo mengkiteo kaburu raa’a ka ara’ehende koroiro Iesu no pinolero la ngkaburu.

⁵⁶ Umari raa’a mpekuleiroto pompasadia rampa-rampa ka boka mana me’ambo henu nggale pinakero humahi’akeo koroiro Iesu.

Tempono oleo penao-nao’a to Iahudi pinamulaoto, iworo penao-nao mpo’angga montonda atora henu inuki la atora Taura.✧

24

Iesu tuwu mekule

¹ Kotewotano oleo minggu, melekoiroto erowai ra'iroa la ngkabururo Iesu. Iworo mpowawo rampa-rampa henu mana me'ambo henu ro mempasadia'oto laano.

² Temporo mehawe ndepano, ro mehawe'o wasu langkai pupusino kabururo Iesu tewalelooto.

³ Mensero pewunso la kaburu raa'a, koroiro Iesu andoro mehawe'o.

⁴ Kontongaaro mpentada rahea ka medungku pewowolo'o arapio henu kinitoro raa'a, bingkosako hina oruo mia meparewa mangkilo mentada orambi ndi iworo.

⁵ Mengkiteo raa'a iworo takau medoito ka mpetutu hawe la wute. Oruo mia raa'a mepau ndi iworo, "Tembio kai mewusu'o mia henu tuwu i oloro mia mate?" ⁶ Iwono kano endea'o. Iwono tuwuoto mekule. Pewowolo'oto pio henu umari pinauNo ndi ikomiu tempono Iwono da i Galilea,

⁷ ta'alu Ana Manusia asolekono pinewengako la mia tehala ka ro mempas'o la ngkau pinotamba. Kanggo ko'otoluno oleo Iwono nggale tuwu mekule."

⁸ Umari raa'a ro mpokopewowolo'oto opio henu umari ngineero Iesu.

⁹ Mensero mpekule te'embu i kaburu, iworo mentutulu'o lowono henu gagi raa'a la hopulo ka'aso ana guruno Iesu ka lowono mia mesue henu tumonda'iro Iesu.

¹⁰ Erowai ra'iroa henu tumutulu'o kareba raa'a la mia henu tumonda'iro Iesu iwonoto: Maria Magdalena, Iohana, Maria ineno Iakobu ka erowai-erowai mesueno henu merongairo.

¹¹ Kanggo pio henu pinauro erowai ra'iroa hele nggo kano mendamo la akala, ho'ioto pu'uno karo tai pe'ale-aleo.

¹² Maupono lira'a, i Peturu mentada ka mompari-pari lumeko i kaburu. Menseno hawe ndepano, iwono metutu menggito laro ngkaburu. Butu tokoa bana mompote henu no kiteo. Iwono takau kombaa kanoamba mekule ka mesikeno i laro aroano pio mentee'ano henu gagi.

Iesu mompopokiteo koroNo la oruo ana guruNo henu tekonai lumeko i Emau

¹³ La oleo koambo'u raa'a oruo mia henu tumonda'iro Iesu koleko-leko lumeko la'aso inie henu mengeengako Emau, tinasere hopulo ka aaso kilo olaino te'embu Ierusalem.

¹⁴ Kontongaaro koleko-leko, iworo popau'o mongkono lowono henu gagi.

¹⁵ Temporo tekonai mempopau'o, Iesu hawe orambiakero ka koleko-leko merongairo.

¹⁶ Iworo mengkiteo, kanggo hina aso rupa henu wowau'iro ranta karo tai mento'orio.

¹⁷ Iesu mesikeno ndi iworo, "Pio henu imempopau'o tekonai koleko-leko?"

Humoringo pesikenono Iesu raa'a, iworo mpenao-nao koleko-leko saru masua aroaro.

¹⁸ Aso mia te'embu ndi iworo henu mengeengako i Keleopa, mepau ndi Iesu, "Te'embu la lowono mia hawe i Ierusalem, samana butu Ikomiu henu tai tumo'orio lowono henu gagi ndepano popio oleo henu telii."

¹⁹ Iesu mepau, "Pioke henu gagi?"

Iworo mesangki, "Lowono henu gagi ndi Iesu to Nasare raa'a. Iwono raa'a aso nabi. Henu pinauNo ka winowauNo pobawa takau i aroro Ue Ala ka lowono mia.

²⁰ Kanggo kapala petewawo pesomba ka mia mosu'o mami, mewengakeo nggale mehuku mate'o ka ro mempas'o la ngkau pinotamba.

²¹ Kaisa'a ikami momperorohi mongee Iwonoto henu motolahiro Israeli. Ka oleo neea, ko'otolu oleono tempono lowono raa'a gagi.

²² Kanggo popio erowai henu peronga mami wowau kami tekokoni takau akono da kotewotano iworo lumeko i kaburu,

²³ iworo karo mehawe'o koroiro Iesu. Iworo hawe pau'akami mongee iworo mengkiteo mala'eka-mala'eka henu pau'akero ta'alu Iesu raa'a tuwuoto mekule.

²⁴ Umari raa'a popio'iro pokowali mami lumeko la ngkaburu. Iworo mehawe'o ndepano, laano mentee arapio henu pinauro erowai ra'iroa, kanggo iworo karo mengkiteo Iesu."

²⁵ Umari raa'a Iesu mepau ndi iworo, "Ikomiu laano bebe. Mongguu lahi ipompewowolo ranta kai tai pompe'alo-alo la lowono henu pinauro nabi-nabi.

²⁶ Mokole Pongkadudui asolekono tumanggumio lowono masusaa raa'a, umari raa'a kanoamba pinokomaramabaa."

²⁷ Umari raa'a Iesu mokomantii'akero pio henu te'uki la lowono Wunta Mempori mongkono koroiNo, mompu'u la Wunta inukino i Musa ranta henu inukiro nabi-nabi.

²⁸ Tekonaino raa'a iworo orambiimoto i inie leko'aro. Iesu heleo nggale lumiuakeo koleko-leko'aNo.

²⁹ Kanggo ro medada'o kano poli koa teliu saru iworo, ro mpongee, "Ipo'iato ari saru ikami wongi neea, akono lenie nggato nggale wongi." Poko'umariano mo'iato Iesu meronga saru iworo.

³⁰ Tekonai metunda merongairo, Iwono mo'alo roti ka umunde-unde'iro Ue Ala. Umari raa'a No siba-sibaho roti raa'a kanoamba wei'akero.

³¹ Tempo raa'a bingkosako ro mento'oroto mongee Iesuto raa'a. Kanggo Iwono tampu'u moliu te'embu i tonga-tongaro.

³² Iworo mpepau pada iworo, "Tekono koa ikito langkai aroa tempono No pepau ndi ikito i tonga ansala ka tempono mokomantii'o ihino Wunta Mempori ndi ikito."

³³ Tempo raa'a mbo'u iworo mekule Ierusele. Ndepano iworo tepo-towoakero hopulo ka aaso ana guruno Iesu henu mpepumpu meronga saru popio mia henu tumonda'Iro.

³⁴ Mia henu mpepumpu ra'iroa mepau la mia oruo raa'a, "Laano mentee. Ue ndo tuwuoto mekule ka nopokiteoto koroiNo ndi i Simo!"

³⁵ Umarino raa'a, mia oruo raa'a tumutulu'akero pio henu gagi tekonairo i tonga ansala ka ara'ehende ro to'orio Iesu tempono Iesu sumiba-sibaho roti.

Iesu mopokiteo koroiNo la lowono ana guruNo

³⁶ Tekonairo da tumutulu'o mongkono lowono henu gagi, bingkosako mentadairoto Iesu i tonga-tongaro ka mepau, "Sintuwu karodoa gagi tiamiu!"

³⁷ Iworo lowo tekokoni ka medoito, akono pongeero iworo ponggito onisuno mia mate.

³⁸ Kanggo Iesu mepau ndi iworo, "Tembio kai medoito? Tembio kai bata-bata?"

³⁹ Kiteo kaeNggu ka kareNggu. Iakuto neea! Angga Akuto ka pekanio teme'ambo. Akono sumangano mia mate kano pe'ihhi ka mewuku, kanggo Iaku neea me'ihhi ka mewuku."

⁴⁰ Tekonai mepau lira'a, Iwono mopokiteo kae ka kareNo ndi iworo.

⁴¹ Kanggo amboro pompe'alo-alo takau ndi Iesu, akono iworo takau sanaa ka kombaa. Ho'oto pu'uno Iesu mesikeno ndi iworo, "Hinake kaangamiu endea?"

⁴² Iworo mowei'akeo aso mpole bou sinunu.

⁴³ No aleo bou raa'a ka No kaango i aroro.

⁴⁴ Umari raa'a Iwono mepau ndi iworo, “Iwonoto neea henu umarioto Kupau'akomiu tempoNggü da meronga-ronga saru ikomiu, iwonoto henu inuki mongkono Iaku la atora Taura henu inukino i Musa, Wuntaro nabina i Wunta Masmur nggale inihii.”

⁴⁵ Kanoamba Iesu umungkahio pinewowoloro ranta karo mento'orio ihino Wunta Mempori.

⁴⁶ Iwono mepau ndi iworo, “Hina te'uki la Wunta Mempori ta'alu Mokole Pongkadudui Henu Dinandiro Ue Ala asolekono tumanggumio masusaa ranta kano mate ka asolekono mewangu mekule te'embu la matea ko'otoluno oleo.

⁴⁷ Ka i laro ngeeRo asolekono pinalele la lowono tongku mongkono kareba mongee mia asolekono mosea te'embu la halano ka Ue Ala umampunio halaro. Kareba raa'a asolekono pinalele mompu'u te'embu Ierusale.

⁴⁸ Ikomiuto sakosii te'embu la lowoakoano raa'a.

⁴⁹ Pehoringakeo neea, Iaku nggale mompotii'akomiu Penao Mempori henu dinandiro UmaNggü. Kanggo ikomiu asolekono mpo'ia i inie langkai neea, ranta pobawa te'embu ndi iworo Ue Ala metii mokomoroso komiu.”

Iesu tewue'ako i suruga

⁵⁰ Umari raa'a Iesu wawairo ana guruNo meluarako te'embu Ierusale ranta orambi i inie i Betania. Rahea No tandengo kaeNo ka barakati'iro.

⁵¹ Tekonai No barakati'iro, Iwono tensia te'embu ndi iworo ka tewue'ako i suruga.

⁵² Iworo menggoluntu mesombai'iro, umari raa'a mpekuleirototo Ierusale saru aroaro takau sanaa.

⁵³ Iworo pia meleko la Doharo Ue Ala ka umunde-unde'iro mpihe Ue Ala.